

# ΠΑΝΔΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

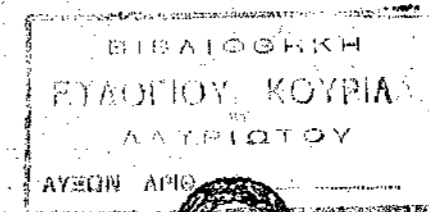
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΕ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κλπ.

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1856 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1857.



ΑΘΗΝΗΣ,

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΝΔΡΑΣ.

1857.



# ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΙΟΥΛΙΟΥ, 1856.

ΤΟΜΟΣ Ζ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 152.

## Η ΠΑΡ' ΑΓΓΛΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΘΛΟΘΕΣΙΑ.

\*\*\*

« Είτε ὀπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξίως ἰπ' ἀρετῆ  
θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρακίον εὖ ποιεῖν ».  
ΞΕΝΟΦ.

Τίς δύναται σήμερον ἠ ἀρηθῆ, ἢ μάλλον τίς δύναται νὰ μὴ ὁμολογήσῃ δημοσίᾳ, ὅτι ἡ παρά τοις σοφοῖς ἔθνεσι τῆς Εὐρώπης καλλιέργεια τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων πολὺν συνεισέφερε τὸν ἔρανον εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς πατρίδος ἡμῶν ἀναγέννησιν; Ὅτι τοῦ ἡμετέρου ὑπὲρ ἐλευθερώσεως ὕλικου ἀγῶνος προηγείται καὶ προτοιμάζει αὐτὸν ὁ φιλόσοφος μὲν, οὐκ ἦτον δὲ δραστήριος ἐκεῖνος τῆς φιλολογίας ἀγῶν, εἰς ἃν ἀνευδότης ἀμιλλῶνται πάντες τῆς δυτικῆς Εὐρώπης οἱ ἔξοχοι νέες, οἱ μαθηταὶ τῆς ἀρχαιότητος, τὰ θράμματα τῆς πάλαι σοφίας, ἰδίως δὲ οἱ λάτραι τοῦ ἑλληνισμοῦ, οἱ διά τε λόγου, καὶ συγγραφῆς, καὶ παντὸς εἶδους ἀγα-

θηργίας δημογάρῃς πεποιηκότες τὸ ὄνομα τῶν προπατέρων, ἀπανταχοῦ δὲ ἀξιοπένθητον καθεστηκότες τῶν ἐγγύων τὴν δουλείαν; Καὶ τῷ ὄντι, ἐὰν ἀκριβῶς ἐξετάσωμεν, δὲν εὐρίσκωμεν ἄρα γε ὅτι ἕκαστος τῶν ἑλληνιστῶν τούτων ἄλλο τι δὲν εἶναι εἰμὴ στρατιώτης εὐπάτριδος τινος τάγματος προπολεμοῦντος ἀκοντὶ ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἰδέας, χαράττοντος τὴν ὁδὸν ὅθεν μέλλει μετ' αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τοῦ πολιτισμοῦ τὸν χορὸν ἢ ἡμετέρῃ καλιγενεσίᾳ; Ἐκαστοῦ δὲ βιβλίον ἑλληνικόν, ἐκάστη νέα ἔκδοσις ἰλασικοῦ συγγραφῆως, δημοσιευομένη ἐν Ἰταλίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ, ἀργότερον δὲ καὶ ἐν Ἀμερικῇ, τί ἄλλο εἶναι παρά ἕτερον βήμα, νέα πρόοδος πρὸς τὴν ἡδὴ νοερώς προσδοκωμένην ἀνάστασιν τῆς ἑλληνικῆς διανοίας;

Ἡ Πουλὴ τῶν Ἀθηνῶν περικοσμεῖ τὰ τεῖχά της μὲ τὰ ἀνόματα τῶν συνδραμόντων εἰς τὸν πραγματικὸν ἀγῶνα ἄλλοθεντῶν φιλελλήνων· ἀλλὰ τὸ Πανελλήνιον τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, αἱ γενεαὶ πᾶσαι τῶν ἑλλήνων εὐφημοῦσι τὰς προκαταρκτικὰς τῶν λογίων προσπάθειας. Ἡ μνήμη αὐτῶν ἐνδοξῶς καὶ ἀγαπητῇ εἰς τὸν αἰῶνα!

Μεταξύ των ευεργετημάτων, ὅσα συνήγαγαν εἰς τὴν ἐμφάνειν καὶ τὴν διάδοσιν τοῦ νεωτέρου φιλοελληνισμοῦ, συναριθμῆται βεβαίως καὶ ἡ περὶ τὴν ἑλληνικὴν θεματογραφίαν ἐπινοηθεῖσα ἀθλοθεσία. Ἡ ἀγαθοεργὸς αὕτη ἰδέα, ἐξ ἧς οὐκ ὀλίγα πρὸς ἡμᾶς ὑπερήματα ἐμελλοῦ ἀκολούθως νὰ πηγάσωσιν, ἐνεφάνη πρῶτον φορᾶν εἰς Ἀγγλίαν, εἰς τὴν πατριδα τοῦ Μίλτωνος ἐκείνου, ὅστις καὶ πρὸ τοῦ Γάλλου Φενελῶνος, ἠγόρευσε ὑπὲρ τῶν πατέρων μας, καὶ προσμήνυσε τὴν ἀναγέννησίν μας.

Πρῶτος ὅστις συνέλαβε τὸ σχέδιον ἑλληνικῆς τινος ἀθλοθεσίας εἶναι ὁ Οὐίλλελμος Βrownne. Τούτου δὲ τὸ παράδειγμα ἐμιμήθη ἐφεξῆς ὁ Ριχάρδος Πόρτων. — Σχεδιάζομεν τὴν βιογραφίαν των ἐν συντομίᾳ.

Ὁ Brownne ἐγεννήθη εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Νορθάκης, ἐν ἔτει 1692, καὶ ἐμαθήτευσε εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Κανταβρυγίας, ἐνθα ἐκέρχθη ἱατρός, κατὰ τὸ 1721. Ἀν-ἠγάπησε τὴν ἐπιστήμην, ἐλάτρευσε ἕμως ὑπερεχόντως τὰ γράμματα, καὶ ἰδιαιτέρως τὴν φιλολογίαν τὴν κλασικὴν. Διὰ μετέφρασε μὲν εἰς τὴν ἀγγλικὴν διάλεκτον τὰ στοιχεῖα τῆς Κατοπτρικῆς καὶ τῆς Διοπτρικῆς τοῦ δόκτωρος Gregory, ἔγραψε δὲ καὶ στίχους, ὁποῖα ἄρσεν ἀγαθὴν μνήμην εἰς τὴν ποιητικὴν ἱστορίαν τῆς ἐποχῆς του. Ἐτελεύτησεν ἐν ἔτει 1774. Διὰ τῆς διαθήκης του ἐκληροδότησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς ἐκπαιδευσεως του τρία χρυσὰ νομίσματα, ἕκαστον ἀξίας πέντε γυναιῶν (guineas), ὅπως διανεμῶνται ταῦτα πρὸς τοὺς ἀριστούτους ἐκ τῶν μαθητῶν. Τὸ πρῶτον παράσημον ἴσως νὰ χορηγῆται πρὸς τὸν δοκιμώτερον συγγραφέα ἑλληνικῆς τινος σαφικῆς φῶδης· τὸ δεύτερον, πρὸς τὸν ἀριστεύσαντα ἐν τῇ λυρικῇ μίμησει τοῦ Ὀρατίου· τὸ δὲ τρίτον, πρὸς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε στιχογραφεῖν τὸ λαμπρότερον ἑλληνικὸν ἢ λατινικὸν ἐπιγράμμα, κατὰ μίμησιν τῆς Ἀνθολογίας, καὶ τοῦ Μαρτιάλου. — Καὶ ἡ μὲν διαθήκη του ἐξετελέσθη μετὰ πάσης ἀκριβείας· τακτικῶς ἔκτοτε τὰ παράσημα διανεμῶνται. Τοῦ δὲ ἀλλοῦ τὸ πρῶτον βραβεῖον ἐδόθη τῷ 1775.

Ὁ περιώνυμος Ριχάρδος Πόρτων εἶναι συνεπαρχιώτης τοῦ Brownne, ἐγεννήθη δὲ εἰς τινὰ κομμάτιον, East-Ruston καλουμένον, ἐξ ἧς, ἐν ἡλικίᾳ τρυφερᾷ ἔτι, μετέβη εἰς Κανταβρυγίαν ἵνα ἐκπαιδευθῇ. Ὁ βίος του ἕπας δύναται νὰ συγκολληθῇ βραχυλόγως εἰς μίαν φράσιν· ἀφιέρωσις ἀπεριόριστος εἰς τὴν διάχυσιν καὶ τὴν διεργήσασιν τῆς γραμματολογίας τῶν Ἑλλήνων.

Ἀνηγορεύθη ἐκ νεότητός του ἑλληνοδιδάσκαλος εἰς τὸ αὐτὸ πανεπιστήμιον. ἔτυχε δ' ἐνταῦθα νὰ μιῆσῃ εἰς τὴν ἡμετέραν προγονικὴν σοφίαν πολλοὺς τῶν ἀνδρῶν, τῶν μετέπειτα διαπρεφάντων εἰς τὴν ταρχώδη πολιτικὴν ἐκείνου τοῦ χρόνου· πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τὸν κλεινὸν Βυρῶνα, ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ὁποίου πρόωρον ἐνεφύτευσε στοργὴν καὶ μίαν ἀφοσίωσιν εἰς τὸν ἑλληνισμόν. Εἰς δὲ τῶν πολλῶν ἐπιστηθίων φίλων του ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνη-

στος Λόρδος Guilford, τὸ θετὸν τοῦτο τέκνον τῆς Ὀρθοδοξίας, ὁ φίλος καὶ ἀδελφὸς καὶ πατὴρ τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας, ὁ μεγαλόδωρος προστάτης τῆς παρ' ἡμῖν ἀναπτύξεως.

Τὰ συγγράμματά του διακρίνονται διὰ θαυμασίας ἑλληνικῆς πολυμαθείας· αὕτη δὲ ἡ πολυμαθεὶς ἀποβαίνει διδακτικὴ καὶ εὐχάριστος, καθ' ἕσον ἐξορμᾶται ὑπὸ τοῦ ἐμυθίου καὶ στερεοῦ ἐκείνου πνεύματος, ὅπερ χαρακτηρεῖται πᾶν ἔργον, καὶ ἰδίως τὴν κριτικὴν τῶν Ἀγγλίων.

Ἴδου ὁ κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν δημοσιευμάτων τοῦ ἀνδρός·

Α'. Ἐν τῇ φιλολογικῇ Ἐπιθεωρήσει τοῦ Maty, 1783—84, Ἀνάλυσις τοῦ α. τόμου τοῦ Λισχόλου ὑπὸ Schultz, τοῦ Ἀριστοφάνους ὑπὸ Brunck, τοῦ Ἐρμησιάνακτος ὑπὸ Weston, καὶ τῶν Μονοστρόφων ὑπὸ Huntingford.

Β'. Σημειώσεις εἰς τὸ τέλος ἐκδόσεως τινος τοῦ περὶ Κύρου ἀναβάσεως βιβλίου Ξενοφώντος, 1786, εἰς 4ον. καὶ 8ον.

Γ'. Σημειώσεις εἰς τὰ σχόλια τοῦ Τουρ εἰς τὸν Σουΐδαν, τὸν Ἰσχύιον, καὶ ἑτέρους Ἑλλήνας λεξιλογόφους. Ὁξφ. 1790.

Δ'. Ἐκδοσις καὶ ἐπιμύσεις τοῦ περὶ Ἑλληνικοῦ ἀλφάβητου δοκιμίου τοῦ Paine Knight, τοῦ καὶ ἐκδότου τῆς διδραγματισμένης Ἰλιάδος.

Ε'. Λισχόλου, Τραγωδίαί ἑπτὰ. Γλασκώβη 1795, εἰς φύλλον.

ΣΤ'. Εὐρυπίδου, Ἐκείνη, ἑλληνιστί. Λονδ. 1797, καὶ 1811. Εἰς 8ον.

Ζ'. Εὐρυπίδου, Ὀρέστης, ἑλλ. 1798 καὶ 1808, εἰς 8ον.

Η'. Εὐρυπίδου, Φοίνισσαι, 1799, 1811, εἰς 8ον.

Θ'. Εὐρυπίδου, Μήδεια. Κανταβρ. 1801, 1812.

Ι'. Adversaria note et emendationes in poetis graecis, edentibus J. H. Monk et C. J. Blomfield, 1812—Leipzig 1815—εἰς 8ον.

ΙΑ'. Σκιαγραφήματα καὶ ἀνάμικτοι ἐπιμύσεις, συναρμισθεῖσαι ὑπὸ Θωμᾶ Kidd, Λονδ. 1815, εἰς 8ον.

ΙΒ'. Σχόλια εἰς Ἀριστοφάνην.—Κανταβρ. 1820.

ΙΓ'. Φωτίου, Λεξικόν. (Ἐκδοσις λαμπρὰ καὶ ἀξιόσυστατος.)—1822.

Ζῶντος ἔτι τοῦ Πόρτωνος, φίλοι τινὲς καὶ θιασῶτα αὐτοῦ, εἶχον συναρμισθεῖ χρηματικὸν τι ποσόν, τὸ ὅπολον ἀγάπης χάριν καὶ σεβασμοῦ προσέφερον τῷ λογίῳ. Μᾶλλον ἢ ἡ κυβέρνησις, εἰς τοὺς ἀληθῶς πεπολιτισμένους τόπους ἐμφυλῶνει τὴν παιδείαν καὶ τοὺς πεπαιδευμένους ἢ τάξεις τῶν ἰδιωτῶν. Οἱ Ἀγγλοὶ μάλιστα ἐξέχουσι κατὰ τοῦτο. Ἐνταῦθα ὁ ἕως τῆς ἐθνικῆς προόδου φλέγει τὴν καρδίαν ἕλων ἀνεξαιρέτως τῶν πολιτῶν.

Μετὰ τὴν θανάτῳ τοῦ φιλολόγου, συμβῆσαν τῇ 13 Σεπτ. 1808, οἱ αἰδέσιμοι Κάρολος Burney, καὶ Ἰωάννης Cleaveer Bankes, ἐμπεισισταυμένοι τὸ ἐπιβλέπον κεφάλαιον, μετεβίβασαν, κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ μακαρίτου, πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ πανεπιστημίου Κανταβρυγίας λίρας στερλίνας τε-

τρακοσίας, μετὰ τῆς ἐντολῆς, ὅτι ὁ τούτων ἐτήσιος τόκος ἀρτεῖε τακτικῶς νὰ δαπανᾶται εἰς κτήσιν ἐνὸς ἢ πλείονων ἑλληνικῶν βιβλίων, δωρηθησομένων ἐκείνῳ τῶν μαθητευόντων, ὅστις εἰς ἐπίσημον ἐνιαύσιον διαγωνισμόν ἤθελε προσφέρει τῷ συλλόγῳ τῶν διδασκάλων τὴν δοκιμώτερον ἐμμετρον ἑλληνικὴν μετάφρασιν ἀποσπάσματος τινος ἐκ τῶν ἐπιτῶν τῶν Ἀγγλίων παιητῶν, οἷον τοῦ Σακεσπέρου, τοῦ Βέν-Ἰωνσῶνος, τοῦ Μασιγγέρου, τοῦ Βιομόντου, τοῦ Ἡλσεσέρου, καὶ λοιπῶν.

Ἄν τὸ πρῶτότυπον τοῦ μεταφράσματος ἦν τραγωδία ἑλληνικὴ, προσδιωρίζετο ὡς μέτρον, ὁ τραγικὸς τρίμετρος ἀκατάληκτος ἱαμβος, ἢ ὁ τραγικὸς τροχαῖος τετράμετρος καταληκτικὸς. Ὅστις δὲ κομικῶς τοῦ πρῶτοτύπου, ἐπεβάλλετο ὁ κομικὸς τρίμετρος ἀκατάληκτος ἱαμβος, ἢ ὁ κομικὸς τροχαῖος καταληκτικὸς.

Τὸ πρῶτον βραβεῖον ἀπενεμήθη μετὰ μεγάλης πομπῆς ἐν ἔτει 1817, ἔκτοτε δὲ διανεμᾶται μέχρι τῆς σήμερον. Ὡς πρῶτον ἴδιον συγγραφεὺς ἐμμέτρου, ἑλληνικῆς τε καὶ λατινικῆς, ἐδόθησαν εἰς τοὺς συναγωνιζομένους νέους ἡ μνήμη καὶ τὸ ἐγκώμιον τοῦ φιλελλήνου κληροδότου. Ὅλοι δὲ τῆς Ἀγγλίας αἱ φιλολογικαὶ ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν τὰ πανηγυριστικὰ στιχογραφήματα.

Περιηγοῦμενος κἀγὼ κατὰ τὸ 1838 τῆς ἐπαρχίας τῆς Μεγάλης Βρετανίας, συνέπεσα νὰ περυσθῶ εἰς Κανταβρυγίαν, καὶ ἦν ἡμέραν ἐτελεῖτο ὁ ἐπέτειος οὗτος ἀγών. Ἡ κεντρικὴ τοῦ πανεπιστημίου αἴθουσα περικυκλεῖται μὲ τὰς εἰκόνας καὶ τὰς προτομὰς πάντων τῶν ἐξέχον ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας, ὅσοι ἐπαιδαγωγήθησαν ἐν αὐτοῖς ἐκείνοις τοῖς γυμνασίοις. Ἐκεῖ οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ, ἐκεῖ οἱ ἐπιστήμονες, καὶ ἱστορικοὶ, καὶ περιηγηταί, καὶ στρατιωτικοί, καὶ ποιηταί, καὶ καλλιτέχναι ἐκεῖ, περισκοποῦσαι ἐκ τῶν ὑπερῶν τὰς προόδους τῆς καινῆς γενεᾶς, καὶ μιστροῦσαι τὰ κατορθώματα τῶν παρελθουσῶν, ἔλαι σχεδὸν αἱ δέξαι τῆς πατριδος. Ἐνώπιον τοσαύτης θαυμάσιας μεγαλονοῦν ὁ ἕνος ἀληθῶς ἐκπλήττεται, πᾶς δὲ ὑπερήφανος ταπεινοῦται.

Ἐκείθησαν περίεξι οἱ καθηγηταί τῆς Σχολῆς, ὁ ἀκαδημαϊκὸς σφραγιδοφύλαξ, ὁ βραβλικὸς ἐπίτροπος, οἱ ἑλληνοδιδάσκαλοι, καὶ ὁ δημόσιος ῥήτωρ, (Public Orator), ἅπαντες περιβέβημένοι τὴν ἀρχαίαν στολήν, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλαι οὐ μόνον τοῖς ἀρχοῦσι καὶ διδασκάλοις, ἀλλὰ προσέτι καὶ τοῖς μαθηταῖς οὗτοις, τοῦ πανεπιστημίου ἢ ἐθιμοταξίας. Ἡ αἴθουσα ἔβριθε θεατῶν, ἐξ ὧν τινὲς εἶχον δράμει ἀπὸ πόρῳ ἐπαρχίας.

Τὸ θέαμα τοσαύτης μεγαλοπρεπείας, δεικνυτικῆς τε καὶ ὕλικῆς, ἢ φιλόκαλος ἐκείνη καὶ φιλοπισταίμων συρροὴ ἐν μιᾷ τῶν ἱστορικωτέρων ἐστῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς παιδείας, μ' ἔκινε ἐν τῷ ἔμῳ νὰ σκυθρωπάσω, μ' ἔκαμε νὰ ἀναπολήσω κατ' ἐμαυτὸν τὴν ὀδυνηρὰν κητέσασιν, εἰς ἣν, φεῖ! ἔτι διακτεῖται τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ γένους μου, καὶ νὰ μεμνημοσύνησθε σχεδὸν κατὰ τῆς Θεῆας Προνοίας,

ὅτι τοσαῦτα παραχωρεῖ τοῖς ἄλλοις ἀγαθὰ, ἡμῖν δὲ δεικνύει τὴν ὀργὴν αὐτῆς, παρατινύουσα μάλα τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας. «Θεῖ μου, ἀνέκραξα μὲ φωνὴν, τὴν ὁποίαν ἔσπευσα νὰ πλῆξω ἕως πότε, λοιπὸν, ὁ λαὸς σου ὁ ἀγαπητός· εἰς δι' ἡδύνασας, αὐτὸς ὅστις πρῶτος ἐδόξασε τὰ ἴγνη σου ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ πρῶτος ἐκήρυξε τὴν διδασκαλίαν σου εἰς τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἕως πότε μέλλει νὰ στερηθῆται τοῦ φωτός τοῦ προσώπου σου, τοῦ ἀπειρου σου ἐλέους!»

Ἄλλ' ἄμω ὡς, ἐλθούσης τῆς ὥρας τῶν ἀναγνησμάτων, ἔκρουσαν τὰ ὦτα μου οἱ πρῶτοι συνήθεις καὶ ἴλικαις φθόγγοι τῆς πατρίου μου γλώσσης, οἱ ἦχοι μεθ' ὧν συνανενιγνύοντο παιδιόθεν εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς ψυχῆς αἱ ἡδυσται τῶν ἀναμνήσεων, αἱ προσδοκίαι, αἱ ἐλπιδες τῆς νεαρῆς ἡλικίας, τότε, καθάπερ ἐν τινι νεφῷ, καὶ ἐν μέσῳ ὁμοειδῶν καὶ ὁμοειδῶν ψαλμωδούντων τὸν Θεὸν τοῦ μέλλοντος κατὰ τινὰ δεσποτικὴν, ἀναστάσιμον ἡμέραν, συναρῶν ἑμαυτὸν παρμυθούμενον βαθυμυθῶν, καὶ συντριβόμενον· τότε ἡ καρδίαν μου, πρὸς οὐρανὸν εὐσεβῶς ἀναστρεφόμενη, ἠρώτησεν αὐτὸν διὰ τίνος παραδόξου θύματος μετακινεῖτο ἡ πατρίς μου τοσοῦτον μακρὰν τῆς οἰκίας Θεσεως, τίς δὲ ἐν τῇ πανσόφῳ οἰκουμένῳ τοῦ Κυρίου ὁ σκοπὸς τιλικούτου τερατοεργήματος;

Ἡ ἀνάγνωσις ἤρξατο διὰ τίνος σαφικῆς φῶδης· — Εἰς τὴν ἀπαγγελίαν ἐκίστης στροφῆς, νευρικὸν ἄριστος μοὶ ἔτρεχε καὶ ὅλον τὸ σῶμα, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ μου ἀγαλινώτως ἐδάκρυζον, καὶ εἰς τὰς ὄψεις τῶν ἀκροατῶν ἐπροσπάθουν νὰ δρᾶζοσι τὰ σημεῖα τῆς συμπαθείας, τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ὅτι διήγειρον εἰς τὸν ἐνεστῶτα χρόνον ὑπὲρ τῶν οἰκείων ἀπογόνων αἱ μεγαλοπτερυγες τῶν ἁγίων συγγραφέων αἰκῶν.

Τὴν ἐπιούσαν «τί φρονεῖς περὶ τῆς ἀγγλικῆς ταύτης Ἑλλάδος σου;» ἢ μὲ ἠρώτα εἰς τῶν καθηγητῶν «Κύριε, εἰ μὴ Ἑλληὴν ἦν, ἀποφθεγματικῶς ἀπῆνθον, Ἀγγ. ἄν ἔην.» — Τινὲς τῶν μαθητῶν γινόντες τὴν ἐθνικότητά μου ὠρῆσθαι νὰ συνδιαλεχθῶσι μετ' ἐμοῦ. Κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ νεο-ἑλληνικὴ προφορὰ μου τοὺς δυσπρόστησεν ὠμολόγησαν ὁμῶς πάντες, ἀκολουθῶν, ὅτι αὕτη εἶναι ἀσυγγρίτως εὐφρονότερα τῆς μὴ ἐρασιμίας ἐρασιμικῆς τῶν σχολῶν προφορᾶς.

Ἡ συλλογὴ πάντων τῶν βραβευθέντων στιχοεργημάτων, ἑλληνικῶν τε καὶ λατινικῶν, ἦν ἔχει νῦν πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀποτελεῖ δύο τόμους μέτρου ὄγκου, καὶ περιέχει τεμάχια σπουδαῖα οὐ μόνον διὰ τὸν ἑλληνοισμόν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν μεταφρασθέντων πρῶτοτύπων. Πλεῖστα, λόγου χάριν, χωρῖα, καὶ τὰ βελτίονα, τοῦ κορυφαίου τῶν νεωτέρων δραματοεργῶν Σακεσπέρου μετινέχθησαν ἤδη εἰς τὴν φωνὴν, καὶ τὸ μέτρον τοῦ Σοφοκλέους, μετ' ἐπιτυχίας σιγῆτικῆς ἀξιοθαυμάστου προχωροῦντος δὲ τοῦ χρόνου, τὰ ἅπαντα ἰσως τοῦ ποιητοῦ θέλουσι δεχθῆ τὴν ἑλληνικὴν μέρῃν. Ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἑτέρων Ἀγγλίων ἐποποιῶν, οὗς προσ-

διορίζει τοῦ κληροδότου ἡ διαθήκη.

Ἐνῶ, λοιπὸν, τὰ συγγράμματα τῶν προγόνων μας μεταφράζονται ἀφ' ἑνὸς, καὶ σχολιάζονται, καὶ τυποῦνται εἰς τὰς νεωτέρας διαλέκτους, καὶ τρέχουσιν ἐπὶ πτερύγων ἀτμοῦ, διὰ τε ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, τὰς μεγάλας ὁδοὺς τοῦ πολιτισμοῦ, ἰδοὺ ἀφ' ἑτέρου μεταφέρονται εἰς τὴν ἑλληνίδα φωνὴν τὰ κυριώτερα προΐοντα τῆς ἀγγλικῆς ποιήσεως.

Οὕτως, οἱ δαυμόνιοι δύο κόσμων, δύο ἐποχῶν, καὶ δύο ἐκλεκτῶν γενεῶν συνευρίσκονται, συναικιοῦνται, καὶ συναρᾶζονται ἐπ' ἀγαθῆ τῆς νεολαίας εἰς τὴν διάλεκτον ἥτις δικαίως ἐκλήθη θεῶν γλῶσσα.

Τῶν στιχοῦργημάτων τούτων συνάπτω τινὰ δείγματα, πρὸς τε εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς φιλέλληνας Ἀγγλους, καὶ πρὸς ἐμφύχουσαν τῆς Ἀθλοθετίας ἐν Ἑλλάδι.

Ἑλληνες πάσης τάξεως, τὸ καλὸν παράδειγμα μιμήθητε! Καὶ εἰ μὲν σοφοί, προσθάσατε τὸ γένος διὰ τῆς διδασκαλίας· εἰ δὲ πλούσιοι, ἐν ἀγαθοποιεῖαι συμβοηθήσατε: « Ἀγαθοποιεῖτε καὶ δαριέξετε, μηδὲν ἐλπίζοντες, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολλός! »

Σ. ΖΑΜΠΕΛΙΟΣ.

—000—

Εἰς τὴν ἀνάγεννησιν

THE ΒΑΛΛΑΔΟΣ ΩΔΗ 1824.

—000—

« Ὡ παῖδες Ἑλλήνων, ἔτε, Ἐλευθεροῦτε πατριῶν, Ἐλευθεροῦτε δὲ Παῖδας, γυναῖκας νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγῶν ».

—\*—

Ἦν δ' ὡς ἔρρηξεν δι' ὠρανὸν φῶς Ἀμύροτον, δῖοςδοτον ἄρ' ἐφάνθη Ἐκ νεφῶν Ἀσφορος; ἀγλαῆς δι' Ἑλλάδος ἀκτᾶς

Ταλόθεν νάσους τε φλέγει, βαθὴν τε Κόλπον Λιγαίας ἄλγος· ἢ θεῶν τις, ἢ θεῶν οἶδ', οἶδα τέρας, καλὸν γέγηθα πρόσωπον

Ἰσιόδων Ἐλευθερίας· θεῶν φιλάτα, τίν' οὐ τὸ γέλεσ' ἰάνεις; Χαῖρ' ἐμοί, χαῖρ' αὖθι, τὸ γὰρ, δίκαν βροδωπίδος Ἄους,

Ἄρῶν ἀφ' Ἑλλάδος ἀσπείριστον Ὀππάτων γελᾶσμαιν εὐ σκέδασσας Ἀγλὴν ἢ λαμπρὴν πάρος ἄλλω κατέβασεν ἀγίλαν.

Ἑλλὰς, ἀδείαν γενέτειρα Μοῖσαν, Ἐθρόνων ἕδος Σαρίτων, στένω σέ, Φεῦ στένω λυγρὸν τι πέριξ ἔχει σε δίκτυον Ἄτας.

Ἡ μάταν σὸν εὐχος δλωλεν, εἰ νῦν Δούλιον αἰνίαις ζύγον, ἐν τε δεσμοῖς Ἡ μένα τρομεῖς ὀλοόφρονος μαστιγα τυράννου.

Ἡ μάταν ταῖς πρόσθε χρόνοις φερίστων Θάλλες ἠρώων τε σαζῶν τε μάτηρ, Ἦστε τ' ἐν μικροῖς μάλ' ἀριπρεπῆς ἀστροῖσι Σελάνα,

Ἐφλεγες, γαίης μέγ' ἀγαλμα, χῶραν Φερτάτα, τεοῖ δ' ἀνέλαμπον ἀνδρῆς Ἐν μάχαις ἔσλοι δορί, κᾶν ἑορταῖς τέκτονες ὕμνων.

Ἦν τὰδ', ἦν πᾶ δ' ἔντι; πέφρυγε πάντα· Ὡς τεὸν στυγνὰ τις ἐκρυψεν ἄρρα, Ἐν τοῖσι δώμασιν εὐλυροὶ σιγῶντι χόρραι·

Πᾶ γὰρ οἱ πρόσθεν μελιγάρους; πᾶ Ἀὶ κριν ἠρώων χερῆς; ἠνεμοῦντα Πᾶ σοφῶν φρονήματα; δούλιον πάντ' ἄμαρ ἀρεῖλε·

Ἦμπα νῦν κόμας διὰ σᾶς βιβάντι Θουρίαις Φόνος τε Φόθος τε ποσσί, Λοιγία συνωρίς, Ἐρις τε, δύσθεός τις ἀλάστωρ·

Τίς γὰρ ἐκ Χίω βρόμος; οὐκ ἀκούω Καλκῶν ἔπλων κτύπον; οὐκ ἀτέκνων Ματέρων ἄξυν γόνον, ἄρρα τ' αἰδήματα παιδῶν;

Ὀύλαις θήγει Θάνατος χέρεσσιν Ἰα φονάεντα ποτῆξεν ὄσσοις Δακρύων πλήρες νέφος, ἀρθόθριξ τε δειμὰ μ' ὑπῆλθε

Δυσθέατ' ἰδόντα θεάματ'· οἴμοι, Κατθάνει παῖς μητρός ἐν ἀγκάλῃσιν, Ἄνδρα τὸν φιλεῦντα φίλων τε νύμφαν νύξ μία κρύπτει.

Ἡ σὺ τοῦτ' ἔργον, Σαράκην, ἔδρασας Δύσθεον, δυσώνυμον, — οὐ τι χαίρων· Πάνθ' ὄρα τὸ Πατρός αὐπνον ὄμμα, πάντα κατορθοῖ.

Ἦν δ' ὡς ἔνοπλος ἀνήλαθ' Ἑλλὰς, Ἦ μένει χαίροισα τρομεῖτ', ἀναγνα Βαρβάρων ἔθνη, βλέπεθ' ὡς δι' αἶθραν αἰθαλόεσσαν

Πυρφλέγει Νίκαις ἀρίδηλος ἀστήρ· Ὡς Σάμος νουσιόστονον εἶδεν ὕβριν, Εἶδε νατίσδοντα παλίσυτον δράμημα τύραννον.

Παντόθεν δι' ὦρα μακρὰ γαίης Καλκίαι σάλπιγγος ἐκλαγῆς φῶνα, Παντόθεν γνάθοις κύνες ἀγροῖας λυσσῶντι Κυδοιμῶ·

Ἐκλυον κλαγγὰν Σαλαμῖνος ἀκταί, Ἐκλυον μάχοι σκυέντες Οἴτας, Δεύτερόν τ' ἐν Θερμοπύλαις τροπαῖον στάσσαν Ἀχαιοί.

Σεῦσθε νῦν μάχαν ἐπι, σεῦσθ' Ἀθηναί, Ἦπιτε δύσφορον, Λακεδαῖμον, ὕπνον, Εἶθε τιν μέλποι τις ἑλευθερᾶν Τυρταῖος αἰοιδᾶν.

Σεῦσθε, μὴ φοβῆσθε· τέλος προπάντων Μοῖρα δὴ κακοῖσι καλῶν δὲ τιμᾶν Οὐκ ἐξ ὀθανεῖν, στεφάνωμ' ὑβρίνοισ' ἀφθιτον ὕμνων,

Μοῖσα· πῶς εὐδοντι δ', ὄσοι περ ἔσλοι Κᾶκπεσον πάτρας ὑπερ ἱσπαχάρμαις Ἐν κλόνοις; εὐδοῦντι μάλ' εὐδῖον μάλ' ἄδυμον ὕπνον,

Ἐβᾶρ ἀκροθινία τ' ἀνεμῶδη Ἐκ φίλων χεῖρι προπάροιθε κόλπων, Δειέλοισ τ' αἰὲν πολὺκλαυτον ἄρδει τόμβον ἑρσασίς,

Ἐσπερά τ' ἀκρᾶ παριὼν κέλευθον Δοχηλᾶν, φωνεῖ τὰδ' ὀδοιπόρων τις· Χαίρετ', ἔσλοι, χαίρετ'· ἐπ' ὄπτεσίς κούφα κόνις εἶη. —

Σεῦσθε νῦν· πᾶ γὰρ δέος; οὐ σφαλεῖσθε, Οὐ μὰ τὴν Δίκαν, προγόνων τε νίκας, Οὐ μὰ τὴν Ἐλευθερίαν σκίας τῶν πρὶν περὶ πάτρας

Εὐ τεθνακῶτων ἑσπορῶ ποτ' αἶρας Ἀγλαῆν σελοῦντι κόμαν, αἰεῖ τε Τέκνα προσγελευντες, ἀπ' ὀμμάτων στάσδοντι θοδὸν πῦρ.

Τίς δὲ πως, τίς ἀμβροσία ποτᾶται Ἀμφέπων λύραν χερί, φαιδίμας τε Τηλεθῶν δάφνα τριχᾶς; ἀρ' αἰοιδὸν ἤρπασεν Ἄδης

Τὸν γλυκὴν, τὸν ἡμερέοντ'; ἑσπαιὲν Κόμηλῆς εὐδαί χελύς; οὐδ' αὐπνὰ σ' Ἦτορος φρονήματ' ἔσωσεν, οὐ φωνᾶντα σοφοῖσι

Σᾶς βέλῃ ψυχᾶς, πτερύγων ἀέλλας Ἀσπείτων θοώτερα; χαῖρε, Μοῖσαν Ἐξοχὸν στόμ'· ἢ θέλεις εἰσιδεῖν ἐλεύθερον ἄμαρ

Ἑλλάδος, σκῆπτρον τε παλαιόν· οἴμοι, Οὐ τόδ' ἦν κεπρωμένον· ἀλλὰ κεδνοῖς Ἐν πόνοις τέθνακας, αἰεῖ τε σ' ἀγνάς ἀθσαι μολπᾶς

Παρθέναι στέφοντι κόροι τ' Ἀχαιῶν, Τοῖς πάλαι κλεινοῖς ἔσον· εἰ δὲ πρὶν τι, Θνατός ὢν, παρήλιτες, ἐξαλείψει δάκρυσιν Ἑλλὰς

Μνάμ' ἀειφύβοις; — Τί γόνων ὄνειρα; Νῦν γὰρ αὐ μάχας εἰς ἀγῶν' Ἀχαιούς φιλάτα καλεῖ πατρις· ἢ καλὰν σάλπιγγος ἐνιπᾶν,

Ἀνέρων τ' ὀμρᾶν αἰῶ, πόδων τε Ἰπτικῶν κρότον πολὺν· ἢ φασενᾶς Ἑλλάδος βλέπω στίχας, ἢ βλέπω στίλβοντα δι' αἶρας

Ταλόθεν σαμεῖα, κέαρ δ' ἔσασθεν Ἄλλεται βλέποντι· τί μὴν; τὸ μέλλον Ὑψόθεν κραίνει θεός· Ἑλπίδος δ' ἦν αὐτὸ γέλασμα

Πίστον ἦ, τάχ' αὐ μεγαλόνομος τιν, Ἑλλὰς, ἐν φάει καθαρῶ πρόσωπον Ἐκφανεῖ Νίκαι, τάχα τιν πτέρων θοάσιν ἐμύλλαις,

Εὐδαίαν στάσδοισα, γελεῖσ' ἑραννόν, Ἦρανῶ παῖς Ἀσυχία ποθέρφει, Ἀ φίλα τ' Ἐλευθερία, θρόνῳ χαίροισα παλαιῶ.

D. H. KENNEDY, Joh.

—000—

ΕΚ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΣΑΚΕΣΠΗΡΟΥ

ΕΡΡΙΚΟΣ Ο Δ΄.

—000—

Πρ. 3. Σκ. 1.

Βασιλέως Ἐρρίκου προσφωνήσις εἰς τὸν ἄναγον·

—\*—

Ὡ φίλον Ὑπνου θέλιγτρον, δε βροτῶν δέμας Μαλακῶς ἀτάλλεις, πῶς ποτ' ἐκροβῶν σ' ἐμῆς Εὐνῆς ἀπήλας; οὐ γὰρ ἠδέως ἐτι Βλέφαρα βιρύνεις, οὐδ' ἀναψύχων πόνου, Τέγγεις φρένας μοι νυδύμῳ λήθη κακῶν. Τί σ', ἐν στέγῃσι πολυκᾶκνοῖσι κείμενον, Νυχία, βράωντες ἄξυ, κ' ἠμῆλουσ' ἐπὶ Κῶνωπες, ἐν δὲ στίβῃσιν ἀστρωτοῖς πεσῶν, Φιλεῖς καθεύδειν μάλλον, ἢ ν' θυάδεσι Θαλάμοις τυράννων, πολυτελῶν σκηνῶν ὕπο, Θελογόμενος ὕμνων ὄμμαθ' ἠδίστω μέλει; Φεῦ! σκαιὸν λέγω σε θεόν, δε αὐχμωδοῦς ἔχει Στραμωνῆς πενήτιον, τὸν δὲ βασιλιῶν λέχος ἔχοντι, αὐπνον ἐκλέλοιπας, ὡς βταν Κῶδων ἐν ἄστει πάννυχος τηρῆ φύλαξ Τί δ'; οὐκ ἐφ' ὑψηλῶ τε καὶ δυσεμβάτη Ἰστώ, πέδησας βλέφαρα παιδί ναυβάτη, Ὡς τ' ἐν λίκνῳ, κνώσσοντ' ἐδίνησας, βρέφος,

ΣΤ. 18 — ἐδίνησας

« Ὡς φαιμένα, δίνασε σάκος μίγα τοῖς δ' ἑλαδ ὕμνος. Θεοαρ. Εἰδυλ. 24.

Αὐτῆ κλύδωνος ἀλμυροῦ τροκυμῆ;  
 Καὶ ταῦθ' ἔτ' ἀνεμος, ἀγρία μίχθεις ἄλλι,  
 Κυρτῶν λαβῶν που κυμάτων πελωρίας  
 Ἐπῆρε κορυφάς, ἐν δ' ὑγρασίην αἰθέρος  
 Νεφέλαισιν ἐστήριξε, φρικώδες βρόμων,  
 Ὡς τ' αὐτόν Αἴθῃν ἐξεγείρεσθαι κτύπῳ;  
 Οὐκ οὐκ πέφυκας ἀδικος, ὅς σὰ δ' ὄρ', ἴπνε,  
 Τοῖα δ' ἐν ὄρα, διαβρόχῳ καύτη νέμεις,  
 Ἄνακτι δ' ἔσπερ ξύμμαχον τὴν νύκτ' ἔχει,  
 Σιγῆν τε, χῶ, τι κῶμ' ἀγειν κατ' ὀμμάτων  
 Φιλῆϊ μάλιστα, ταῦτ' ὀφείσθαι φρονεῖς;

C. J. PENNINGTON, King's.

—000—

ΕΚ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΣΑΚΗΣΠΗΡΟΥ

ΜΑΚΒΗΤΟΣ.

—000—

Πρ. 1. Σκ. 7.

Μάκβητος. Γυνή.

—\*0\*—

ΜΑ. Οὐ πλέον προβησόμεσθα πράγματις τούτου, γύναι.

Κείνος ἀρτίως μ' ἐτίμασ' ἡδ' ἐγὼγ' ἀπάνθοθεν  
 Χρυσέαν τιν' ἡμπλόγη δόξαν, ἣν ἀσκήν πρόπει  
 Νῦν, ἕως τὸ σχῆμα λαμπρὸν, μηδ' ἔτ' ἀνθοῦσαν νέον  
 Εὐθείας οὕτω πρόσειαι.

ΓΥ. Μῶν κάτοιμος ἦν ἄρα  
 Ἐλπίς, ἣν τότε ἀμφεβάλλου; κἄθ' ὑπὸ κοινομένη,  
 Ταῦθ' ἰδέσθους ἀπαλλαγείσα, νῦν ἄρ' ἐξεγείρεται,  
 Καπὶ τοῖς πρόσθαι τοσαύτης μετ' ἀρετῆς εἰργασμένοις  
 Ὀχρότητ' ἤμειψε χροιάς; τοῖον οὖν πεφύκεναι  
 Σέθεν ἐγὼγ' ἔρωτα κρίνω. Πρὸς θεῶν, οὐκ οὐκ φοβεῖ  
 Δεικνύναι σαυτὸν μὲν οἷος ἦσθ' αἰεὶ προθυμία,  
 Τοῖον εἰς ἔργων ἀμίλλαν; ἄρα τῶν δ' ἐπίσειαι  
 Ἄ ν βίω κάλλιστα κρίνεις; εἰθ' ὑποπτίξας κάθη,  
 Φανερός οὕτως ἐξελέγχεσαι δειλός ὡς εἰς φύσιν,  
 Αἰὲν ὅς γ' ἔξ ἐπεσθαι τῷ ποθεῖν τὸ δεδιέναι,  
 Ὡς ὑδὼρ γαλῆ φοβεῖται, καίπερ ἐπιθυμοῦσ' ἄγρας;  
 ΜΑ. Ἐα.

Πάνθ' ὅσ' ἀνδρὶ δρᾶν προσήκει, πρῶτος ἂν τολμῶ μ' ἐγώ.

Ὅς πέρι τούτων προβαίνει, θῆρ τις, οὐκ ἀνὴρ ἔφυ.  
 ΓΥ. Ἢ τότε ἦν τι θηρίωδες ἄρα κἂν σαύτου φρεσίν,  
 Εὐ τε μετέδωκας τὸ πρῶτον τῶν δε μοι κοινωνίαν;  
 Οὐ μένου' ἀνὴρ τότε ἦσθα, τῶν δ' ὄτ' οὐκ εἶχεν σ' ἄκνος;  
 Καὶ πετολημῶς τι μείζον ἦσθα, θηρὸς ἂν φύσιν  
 Οὐδαμῶς ἔχων ἐδειξας, ἀλλ' ἔτ' ἀνδρείας πλέον;  
 Καὶ γὰρ οὐ τόπος τότε οὐδὲν, οὔτε καιρὸς, ὠφέλει  
 Ἀλλὰ μὴ ὅμως ἐμελλες κἂν βίᾳ προσαρμόσαι;  
 Ἢν ἰδοῦ καὶ σοὶ πάρεσιν—τοῦτο δ' αὖ τὸ ξύμφορον  
 Νῦν σὲ μὲν τίθησ' ἀνάνδρον, καὶ σθένος λύει τὸ πρίν.  
 Τέκν' ἐγὼ ποτ' ἐξέθρεψα, καὶ παθοῦσ' ἐπίσταμαι  
 Ἄμφι πατὴρ ἔλκοντα μαστὸν ὡς ἔρω; ἔστι γλυκός

Ἄλλ' ἐγὼγ', ἕως ἐκεῖτο προσελθὼν μ' ἐν ἀγκάλαις,  
 Νηπίου τίτθην ἕμωσ' ἀν ἐκ στόματος ἀπέσπασα,  
 Κεῖς πέδον ῥίψας, ἔφυρον οὐδ' αὖ αὐθόνη φόνω—  
 Βίπερ ἴδ' ὄρκους μεγίστους; ὡς σὺ νῦν, ἐδήσασθην.  
 ΜΑ. Μὴ νυν ἐκ τούτων σφαλῶμεν—

ΓΥ. Μὴ σφαλῶμεν, ἐκφοβεῖ;  
 Σὺγε μόνον ψυχὴν ἐπαίρειν ἔστ' ἂν ἐμπέδως ἔχη,  
 Κού σφαλῆσόμεσθ' ὑπὸ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἔταν κλιθῆ,  
 (Ἐμπεσαῖν γὰρ εἰκὸς ἐστὶν ὑπὸ μακρᾶς ὁδοῦ βαθῆν)  
 Ὅδ' ἐγὼ μέθῃ ταραξίῳ διπτύχων ὀπαίωνων  
 Νούν, ἢ ἡ μνήμη, πάροισεν ἦτις ἦν φρενῶν φύλαξ,  
 Αἰθέρος δίκην ἀφαντος ἡ σκιάς οἰχίησται;  
 Καὶ τὸ τῆς ψυχῆς μέλαθρον, ἄγγος ὡς τέτρημένον  
 Μηδὲν ἂν σώζειν δύναίτο κἄθ' ἔταν χοίρων δίκην  
 Κεῖμενοι τύχασ', ἐπ' οὐδ' αὖ θανάσιμοι πεπτακότες—  
 Ποῖον ἔσθ' ὁ μὴ δυναίμεσθ' ἔργμα λυμαντήριον  
 Κεῖνον ἂν δράσαι κλιθόντα; ποῖα μὴ καθύβρισαι  
 Προσπόλους βρέχοντα; οἷον αἰτία προσθήσεται  
 Τῆς δε γε φθορᾶς μεγίστης.

ΜΑ. Παῖδας ἀρσενίας μόνον,  
 Ὡ γύναι, τέκοις μόνους γὰρ σὺν ἀνικίτων φρενῶν  
 Βλαστάνειν ἄνδρας προσήκει. Πιθανὸν οὐ φανήσεται,  
 Ἢν φόνου κηλίον ἐχθραῖς προσπόλους λωβώμενοι  
 Κεῖμενους χροαίνωμεν, αὐτῶν φασγάνοις κεχρήμενοι,  
 Ὡς ἄρ' οἱ δράσαντες οἱτοί;

ΓΥ. Πῶς τις οὖν ἄλλως κρίνει;  
 Εὐ γὰρ ἀμφ' αὐτοῦ θανόντος σεμνὸν ὀλολυγμὸν θροεῖν  
 Εἰσόμεσθ'.

ΜΑ. Ἄραρε τοῦμον, ἡδ' ἄσπας ἠπλίζομαι  
 Δυσσεβῆ τάνδ' εἰς ἀγῶνα—καιρὸς οὖν—τί μέλλομεν;  
 Νῦν ἢ ἐξώθεν λάθωμεν σχῆματ' εὐπρεπεστάτῳ—  
 Κρυπτόεν ψευθεῖ προσώπῳ, φρῆν ἄπερ ψευδῆς πέλκει.

W. BARNHAM, Trin.

—000—

ΕΚ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΣΑΚΗΣΠΗΡΟΥ

ΙΟΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ.

—000—

Πρ. 2. Σκ. 2.

Kaligurla. Kaisar.

—\*0\*—

ΚΑΑ. Οὐπω ποτ', ὄναξ, δευμάτων ἐπιστροφήν  
 Ἔχον τοιούτων· νῦν γε μὴ φόβος μ' ἔχει.  
 Γὰ μὲν γὰρ ἡμῖν ἦν ἀκούσαντας μαθεῖν,  
 Αὐτοὺς π' ἰδόντας· κινῶ δ' ἀγγελίας ἔχει  
 Παρῶν τις ἔνδον, οἷα φρικώδη βλέπειν  
 Φρουροὶ κατεῖδον ἔννευχοι φαντάσματα·  
 Λέειν ἀγυῖας ἐν μέσαις λοχεύεται  
 Σκόμενος· χανοῦσαι δ' εὐρὸ τυμβήρεις ἔδραι  
 Νεκρούς ἀνῆκαν τοὺς κάτω κεκευθότας.  
 Θεοῦσι δ' ἐπ' ἀκροῖς νέφεσιν αἰχμηταὶ σάγη  
 Ἄνδρες φλογαπῶ, στίφρασιν τυκνούμενοι

ΓΡΑΦΟΜΕΝ ΑΣΟΦΟΙ ΤΕ ΚΑΙ ΣΟΦΟΙ.

—000—

Οἱ σοφοὶ οἱ τ' ἄσοφοι πάντες μάλα μουσοποιούσιν·  
 Ἄλλὰ τὸν ἐν τούτῳ κείμενον ἄνδρα τάφῳ  
 Ἢ ἄσπον καλέειν, ἢ χρὴ σοφόν, ἔξοχα πάντων,  
 Οὐδὲν γὰρ γράψας οἴχεται εἰς Αἴθῃν.  
 Ἀμύβανε προῖκα, Χάρων, τὸν κουφότατον προσιόντων·  
 Μοῦνος τῶν θνητῶν οὐ κατὰγει κιβέρων.

W. M. PRAED, Trin.

—000—

ΣΚΟΤΟΝ ΔΕΔΟΡΚΩΣ.

Εἰς τοὺς θιασώτας τοῦ ἄγγλου Shelley,  
 δυστοῦτου ποιητοῦ.

—\*0\*—

Πολλὰ σοφῶς ἠνίκαθ' ὁ Σέλλιος· οὐ θέμις ἐστὶ  
 Παντοίων ἰέναι πάντα διὰ στομάτων,  
 Ἢμεῖς ταῦτα σὺνισμεν' ἐκῆς, ἐκῆς, ὅστις ἀλιτρός;  
 Καὶ τι λέγων ἀπλῶς, καὶ τὰ παλαιὰ φρονῶν.  
 Ἢμεῖς δ' οἱ καινοὶ, καὶ δεξιοὶ, ἢ λάλοι ἄνδρες,  
 Οἱ μόνοι ἐκ πάντων χρηστὰ διδασκόμενοι,  
 Τερπόμεθ' ἐν τούτοις μεμυημένοι· οὐδ' ἔλαθ' ἡμῶς  
 Οὐ φῶς ἐν σκοτίαις, οὐ σκότος ἐν φανεραῖς.

CHAS. MERIVALE, Joh.

ΑΡΧΙΚΗ

ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ (\*).

—000—

Νέα περὶ τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος  
 ἀπόδειξις.

(Ἐκ τοῦ Πνεύματος τοῦ Χριστιανισμοῦ  
 τοῦ Σατωβριάνδου.)

—\*0\*—

«Ὁμιλοῦντες ἐν τρις προηγουμένους περὶ  
 Βαπτίσματος καὶ περὶ Θεῖας ἀπολυτρώσεως  
 τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀνεφέραμεν ἠθικᾶς

(\*) ΣΗΜ. ΔΙΕΥΘ. Τὸ ἀνωτέρω τεμάχιον, ἐξήχθη  
 ἐκ τοῦ γνωστοτάτου συγγράμματος τοῦ Σατωβριάνδου τοῦ  
 ἐπιγραφομένου Πνεῦμα τοῦ Χριστιανισμοῦ.  
 Δημοσιεύομεν δὲ αὐτὸ ἐνταῦθα ἵνα κυρίως καταδείξωμεν  
 τὴν ὡς πρὸς τι φιλοσοφικὸν ζήτημα διάφορον δόξαν τοῦ  
 μεταφραστοῦ, ποιητοῦ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου. Τὴν  
 δόξαν δὲ ταύτην συνιστᾶμεν εἰς τὴν κρίσιν τῶν περὶ ταῦτα  
 τοιαῦτα ἀσολογμῶν.

λόχοις τ', ἔχοντες κόσμον ἐστακταν μάχης,  
 Ὀρῶσαι δὴρην· φονολιβεῖς ἔθεν δρόσοι  
 Κατεφέκαζον τὴν ἔνερθ' ἀκρόπολιν·  
 Ἐφριξε δ' αἰθῆρ ὡς ἀρειφάτῳ κλῶνῳ·  
 Παρῆν δ' ἀκούειν ἱππικῶν φουαγγμάτων,  
 Ἄνδρῶν στεναγμοῦ τ' ἐν φοναῖς πεπτακτότων.  
 Κλαυθμῶ δὲ κωκυτοῖς τε τρίζουσαι σκιάι  
 Κατεῖχον ἄστου· ταῦτα δὴ χροῖσσω λόγου  
 Κεῖσαρ, πέφηνε, καμὲ γ' ἐκπλήσσει φόβῳ·  
 ΚΑΙ. Τί δὴτα φευκτόν, ἢ πρὸς ὑψίστων θεῶν  
 Τὸ μοιρόκραντόν τέμμ' ἀκινήτως μένει;  
 Ἔξισαι μὲν τοὶ Καῖσαρ· ὡς ἴσον βροτοῖς,  
 Τοῖς πᾶσι κάμοι, τῶν δε θεοσάτων μέτα.  
 ΚΑΑ. Πτωχῶν μὲν οὐτις ὀλομένων φαντάζεται.  
 Ἄσθῆρ κομητήης· οὐρανὸς δ' αὐτὸς φλέγων  
 Τοῖς κοιράνοις προύφηνεν ὀλέθριον μόρον.  
 ΚΑΙ. Πολλοὺς γε θανάτους οἱ κακόψυχοι βροτῶν  
 Πρὸ τοῦ θανεῖν ἠγτλήσαν· εὐψυχος δ' ἀνὴρ  
 Ἄπαξ τελευτῆς μορσίμης ἐγεύσατο.  
 Τὸ δ' ἄνδρα τερβεῖν, τοῦθ' ὅσων πόστις πάρω  
 Πάντων δοκεῖ μοι θαυμάτων ὑπέρτατον.  
 Ὡς οὐτι φευκτός καιρὸν ἐς πεπραμμένον  
 Πότμος τελευτῆν τὴν ἀναγκαῖαν ἀγει.

H. LUSHINGTON, Trin.

—000—

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Αἰ δευτέραι φροντίδες σοφώτεραι.

—000—

Εἰς ἀνάθημά τι τῷ Απόλλωνι τῷ ἐν Λευκάδι.

—\*0\*—

Μέλλων ἄλγεσθαι, τρυφερᾶς πόθῳ Ἠλιοδώρας,  
 Πάμφιλος εἰς χαροπὸν Λευκάδιον πέλαγος,  
 Τῷ φοβῶ τὰδε δ' ὄρ'· αὐτὸς δ' ἀφόρρος ἀπῆλθον,  
 Οὐδὲ γὰρ ἐν φθιμένους φύξιμός ἐστιν Ἔρω.

G. J. PENNINGTON, King's.

—000—

ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΛΙΣ, ΜΕΓΑΛΗ ΕΡΗΜΙΑ.

—000—

Δεύτερον, ὁ πρῶτος ἦλθε τῆς Σάνθου κρατῶν·  
 Ὁ δ' ἐπεὶ τάχιστα γ' εἰσέδου τείχη στρατός,  
 Κορυθαίολον δι' ἄστου πᾶλον ἦλασε,  
 Πόθῳ σιωθεῖς αἰθουσαν ἐκώσασαι πόλιν.  
 Ἰδὼν δ' ἀγυῖας κἀγορῶν ἀστῶν κένας,  
 Μέλαθρά τ' ἔρημα τῶν ἐνοικούντων, «Μάτην  
 Τῶν οὐκ ἐστ' ὄντων», εἶπεν, «εἴλωμεν πάτραν.»

E. H. MALTBY, Pemb.

—000—

τινάς ἀποδείξεις περί τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος. Δέν πρέπει δὲ νῦν νά διέλθωμεν ἐπιτροχάδην ἀντικείμενον τόσῳ σπουδαίον. « Ὁ δεσμός τῆς καταστάσεως ἡμῶν, » λέγει ὁ Πασχάλιος, λαμβάνει τὰς περι- » στροφάς καὶ περιελίξεις αὐτοῦ ἐν τῇ ἀ- » βύσσῳ τοῦ κόσμου τούτου, ὥστε ὁ ἄν- » θρωπος ἤθελεν εἶσθαι μᾶλλον ἀδιανόητος » ἄνευ τοῦ μυστηρίου τούτου, ἢ ὅτι αὐτὸ » τὸ μυστήριον εἶναι ἀδιανόητον εἰς τὸν ἄν- » θρωπον. » (Pensées de Pascal, chap. III, p. 8.)

» Φρονοῦμεν ὅτι δυνάμεθα νά πορισθῶμεν ἐκ τῆς ἁρμονίας τοῦ παντός νέαν τινα ἀπόδειξιν περί τῆς πρώτης ἡμῶν διαφορᾶς.

» Ῥιπτόντες βλέμμα ἐπὶ τοῦ κόσμου, παρατηροῦμεν ὅτι διὰ τινος νόμου γενικοῦ καὶ ταυτοχρόνως μερικοῦ τὰ συμφορὰ ὄλου τινὸς μέρη, αἱ ἐσωτερικαὶ καὶ ἐξωτερικαὶ κινήσεις καὶ αἱ ιδιότητες τῶν ὄντων ἔχουσιν ἐντελῆ πρὸς ἀλλήλας σχέσιν καὶ ἀναφορὰν. Οὕτω τὰ οὐράνια σώματα καὶ ὅλα μὲν ὁμοῦ ἐκπληροῦσι τὰς κινήσεις αὐτῶν μετὰ θαυμασίας ἐνότητος, καὶ ἕκαστον αὐτῶν κατ' ἰδίαν διαγράφει ἀπαρεγκλίτως τὸν προσδιωρισμένον αὐτῷ κύκλον. Μία μόνον οὐράνιος σφαῖρα παρέχει ἡμῖν τὸ φῶς καὶ τὸ θάλπος. Τὰ δὲ δύο ταῦτα γινόμενα, εἰσὶ μετὰξύ δύο σφαιρῶν διανενημένα, ἀλλ' ὁ ἥλιος γονιμοποιεῖ αὐτὰ κατὰ τὴν περὶ τὸν ἄξονα κίνησιν αὐτοῦ, ὡς ὁ Θεός, τὸν ὅποιον ἀπεικονίζει, συνενεῖ παρὰ τῇ ἀρχῇ τοῦ ζωοποιεῖν καὶ τὴν τοῦ φωτίζειν.

» Ὁ αὐτὸς νόμος ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὰ ἄλογα ζῶα, τῶν ὁποίων αἱ ιδεαί, ἐὰν οὕτω πως δύναται τις νά ὀνομάσῃ αὐτάς, εὐρίσκονται ἀείποτε ἐν ἁρμονίᾳ μετὰ τῶν αἰσθημάτων των, καὶ ὁ λόγος μετὰ τῶν παθῶν αὐτῶν· διότι δὲν ὑπάρχει παρ' αὐτοῖς οὐδ' ἀξήσεις οὐδ' ἐλάττωσις τῆς διανοίας. Τὸν αὐτὸν νόμον τῆς ἁρμονίας εὐκόλως δυνάμεθα νά ἀνύρωμεν καὶ εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν φυτῶν καὶ τῶν ὄρυκτῶν.

» Ἡ Ποία δὲ τινα ἀκαταλήπτω μοίρα ὁ ἄνθρωπος μόνον ἐξῆρέθη τοῦ νόμου τούτου, τόσῳ ἀναγκαῖου εἰς τὴν τάξιν, τὴν συντήρησιν, τὴν εἰρήνην, τὴν εὐτυχίαν τῶν ὄντων; Ὅσῳ ἡ ἁρμονία τῶν ιδιοτήτων καὶ τῶν κινήσεων καθίσταται κατάδηλος ἐν τῇ λοιπῇ φύσει, τόσῳ ἡ διαίρεσις ἀριθροῦται ἐν τῷ ἄνθρωπῳ, διαρκούς συγκρούσεως ὑφισταμένης μετὰξύ τῆς διανοίας καὶ τῆς ἐπιθυμίας αὐτοῦ, μετὰξύ τοῦ λόγου καὶ τῆς καρδίας

αὐτοῦ. Ἀφικνούμενος εἰς τὸν κολοφῶνα τῶν πολιτισμοῦ, εὐρίσκεται εἰς τὴν τελευταίαν βαθμίδα τῆς ἠθικῆς. Ἐλευθέρος, εἶναι βάρβαρος, ἐξευγενίζων δὲ τὰ ἦθη τοῦ, χαλκίβει δι' ἑαυτὸν ἀλύσεις. Φωτίζων τὸν νοῦν αὐτοῦ διὰ τῶν γνώσεων, σβέννυσι τὴν φαντασίαν του, γενόμενος δὲ ποιητῆς, ἀπόλλυσι τὴν κρίσιν του. Ἡ καρδία αὐτοῦ ὠφελεῖται πρὸς βλάβην τοῦ νοός του, καὶ ὁ νοῦς αὐτοῦ πρὸς βλάβην τῆς καρδίας του. Στερεῖται ἰδεῶν, καθόσον πλουτεῖ αἰσθημάτων, καὶ περιορίζει τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ, καθόσον ἐπεκτείνει τὰς ιδεάς του. Ἡ ἰσχύς καθιστᾷ αὐτὸν ἀσπλαγχνον καὶ σκληρὸν, ἢ δὲ ἀδυναμία τὸν εὐχαριστεῖ. Πάντοτε ἀρετὴ τις τῷ φέρει κακίαν, καὶ πάντοτε ἀπομακρυνόμενος βλέπει τὴν κακίαν καλύπτουσαν τὴν ἀρετὴν. Καὶ τὰ ἔθνη ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν θεωρούμενα, τὰς αὐτὰς περιπετείας παριστάνουσι, τὸ φῶς ἐναλλάξ ἀπολλοῦντα καὶ ἐπανευρίσκοντα. Ὅθεν δυνάμεθα νά εἰπώμεν, ὅτι τὰ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου κρατοῦν δάδα εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἱπτάμενον περὶ τὴν σφαῖραν ταύτην, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καλύπτοντος ἡμᾶς σκότους, ἀναφαίνεται εἰς τὰ τέσσαρα τῆς γῆς μέρη, ὡς ὁ νυκτερινὸς ἐκεῖνος ἀστήρ, ὅστις ἀκαταπαύστως διαστελλόμενος καὶ συστελλόμενος, μειοῖ κατὰ πᾶν θῆμα διὰ τινα λαδὸν τὴν λάμψιν, τὴν ὅποιαν αὐξάνει δι' ἄλλον.

» Εἶναι λοιπὸν λογικὸν νά εἰκάσωμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ καταστάσει ὠμοιάζε τῇ λοιπῇ κτίσει, καὶ ὅτι ἐκεῖνη ἢ κατὰστασις προῆλθεν ἐκ τῆς εὐτελοῦς συμφωνίας τοῦ αἰσθηματος καὶ τοῦ λόγου, τῆς φαντασίας καὶ τῆς διανοίας. Ἴσως δὲ περισσότερον θέλομεν πεισθῆ περὶ τούτου, παρατηροῦντες, ὅτι ἡ συνένωσις αὕτη εἶτι καὶ σήμερον χρησιμεύει ἡμῖν, ὅπως ἐπ' ἐλάχιστον κατανοήσωμεν τὴν ὅποιαν ἀπωλέσαμεν εὐτυχίαν. Οὕτω διὰ μόνων τῶν ἀλληλενδέτων συλλογισμῶν καὶ τῶν πιθανότητων τῆς ἀναλογίας ἀνευρέθη τὸ προπατορικὸν ἀμάρτημα, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ὅπως ἡμῖν φαίνεται σήμερον, δὲν εἶναι πιθανὸς ὁ ἀρχικός. Ἀντιφάσκει πρὸς τὴν φύσιν ἀκανόνιστος, τοῦ ποντός ὄντος κεκανονισμένου, διπλοῦς, τοῦ παντός ὄντος ἀπλοῦ, εὐμετάβολος, ἀνεξήγητος, ὁμοιάζει προδήλως πράγματι ἐκ συμβάματος ἀνατραπέντι, ἢ μᾶλλον παλατίῳ καταρβέουσιν καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐρειπίων ἀνοικοδομηθέντι, ὅπου βλέπει τις μέρη λαμπρὰ καὶ μέρη εἰδεχθῆ, μεγαλο-

πρεπῆ παριστύλια εἰς οὐδὲν ἄγοντα, ὑψιρροφους στοὰς καὶ χαμηλοὺς θόλους, φῶτα ζωηρὰ καὶ σκόνη βαθέα, ἐνὶ λόγῳ τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν ἀταξίαν πανταχοῦ, μάλιστα δὲ εἰς τὸ θυσιαστήριον.

Ὅθεν, ἐὰν ἡ ἀρχικὴ σύστασις τοῦ ἀνθρώπου συνίστατο εἰς τὸν κανόνα τῆς συμφωνίας τὸν ἐπικρατοῦντα εἰς τὰ ἄλλα ζῶα, διὰ νά καταστρέψωμεν κατὰστασιν τινα τῆς δποίας φύσις εἶναι ἡ ἁρμονία, ἀρκεῖ νά μεταβάλωμεν τὰ ἰσορροποῦντα μέρη. Ἐν ἡμῖν δὲ τὴν πολύτιμον ταύτην ἰσορροπίαν ἀπετέλουν τὸ μέρος τὸ αἰσθητικὸν (partie aimante) καὶ τὸ μέρος τὸ διανοητικόν. Ὁ Ἀδάμ ἦτο ἐν ταυτῷ ὁ σοφώτερος καὶ ὁ κάλλιστος τῶν ἀνθρώπων, ὁ κριτικώτερος καὶ ὁ ἐρωτικώτερος. Ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ πλασθὲν ἔχει προοδευτικὴν τινα κίνησιν, μὴ περιμείνας, ὅπως τῇ τῶν αἰώνων παρελεύσει ἀποκτήσῃ νέας γνώσεις καὶ αἰσθήματα, ὁ Ἀδάμ ἠθέλησε νά γνωρίσῃ τὰ πάντα συνάμα. Καὶ σημειώσατε τὸ ἐξῆς σπουδαῖον. Ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο νά καταστρέψῃ τὴν ἁρμονίαν τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ διτῶς, ἢ σφόδρα δρεγόμενος τοῦ ἐρᾶν, ἢ σφόδρα δρεγόμενος τοῦ γινώσκειν. Ἡμάρτησε δὲ μόνον περὶ τὸ δεύτερον· ἐνεκα δὲ τούτου τιφόντι ἐπαυροῦμεθα πολὺ πλέον ἐπὶ ταῖς γνώσεσιν, ἢ ἐπὶ τῷ ἐρωτι, διὰ τὸν ὅποιον ὁ ἄνθρωπος ἠθέλεν εἶσθαι ἄξιος μᾶλλον οἴκου, ἢ τιμωρίας. Καὶ ἐὰν ὁ Ἀδάμ ἐσφαλῆν, ἐπιθυμήσας τὸ σφόδρα αἰσθᾶνεσθαι μᾶλλον τοῦ σφόδρα διανοεῖσθαι, ὁ ἄνθρωπος ἴσως αὐτὸς ἑαυτὸν ἠθέλεν ἐξαγοράσει, χωρὶς νά ὑπάρχῃ πρὸς τοῦτο ἡ ἀνάγκη τῆς οὐσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Αἰωνίου. Ἀλλ' ἄλλως πως ἐγένετο. Ὁ Ἀδάμ ἐζήτησε νά ἐνοήσῃ τὸ πᾶν οὐχὶ διὰ τῆς αἰσθήσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς διανοίας, καὶ, πλησιάζας τὸ τῆς γνώσεως δένδρον, διαπερᾶται κατὰ τὴν διάνοιαν ὑπ' ἀκτίνος φωτεινοτάτης. Πάραυτα ἡ ἰσορροπία βήγγυται καὶ σύγχυσις καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον, ἀντὶ δὲ τῆς ὑπεσχημένης αὐτῷ λάμψεως, σκότη πυκνὰ καλύπτουσι τὴν ὄψιν αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀμάρτημά του, ὡς πέπλος, ἐπεκτείνεται μετὰξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ περιστοιχιζόντος αὐτὸν παντός. Ἡ ψυχὴ του ταράσσεται καὶ διερεθίζεται, τὰ πάθη ἀντιμάχονται πρὸς τὸν λόγον ζητοῦντα τὴν ἐκμηδένισιν αὐτῶν, καὶ κατὰ ταύτην τὴν τρομέραν καταγίδα, ὁ σκόπελος τοῦ θανάτου μετ' εὐχαριστήσεως βλέπει τὸ πρῶτον ναυάγιον.

Τοιαύτη ἦτο ἡ αἰτία ἡ μεταβαλοῦσα τὴν ἁρμονικὴν καὶ ἀθάνατον τοῦ ἀνθρώπου κατὰστασιν. Μετὰ ταύτην δὲ τὴν ἡμέραν τὰ στοιχεῖα τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἐμείναν διεσκαρτισμένα, μὴ δυνηθέντα νά συνενωθῶσι.

Καὶ ἡ συνήθεια, ἢ μᾶλλον ἢ ἐκ τῆς ὕλης ἐπελθοῦσα ὀνητότης, καταστρέφει πάντα πρὸς τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀποκατάστασιν σκοπὸν, ἐνεκα δὲ τῆς βραχύτητος τῶν ἡμερῶν τῆς ζωῆς ἡμῶν, αἱ πρὸς τὴν ἀρχικὴν τελειότητα προσπάθειαι ἡμῶν οὐδέποτε δυνηθῆσονται αὐτόθι νά μᾶς ἀναγάγῳσι (\*).

Ἄλλ' ὁ κόσμος ἠθέλεν εἶσθαι δυνατὸν νά περιλαμβάνῃ ὅλας τὰς γενεάς, ἐὰν αὐταὶ δὲν ἦσαν ὑποκείμεναι τῷ θανάτῳ; Ἡθέλεν εἶσθαι φαντασιοκόπημα τὸ νά ζητῶμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ λόγον τῶν ἀπειρῶν αὐτοῦ μέσων. Τίς οἶδεν ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἦσαν τόσῳ πολλαπλασιασμένοι ὅσῳ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν; Τίς οἶδεν ἐὰν αἱ πλείότεραι γενεαὶ δὲν διέμενον ἐν παρθενίᾳ (\*\*), ἢ ἐὰν τὰ ἑκατομύρια τῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν περιστρεφομένων ἀστέρων δὲν ἦσαν προωρισμένα ὡς περὶνὰ καταφύγια, ὅπου διὰ τῶν ἀγγέλων ἠθέλομεν μετακομίζεσθαι;

Δυνάμεθα μάλιστα νά προσῶμεν καὶ περαιτέρω. Εἶναι ἀδύνατον νά ὑπολογίσωμεν τὸ ὕψος τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν εἰς τὸ ὅποιον τέλειος καὶ ἀθάνατος ὁ ἄνθρωπος ὢν, ἠθέλεν ἀφύχθῃ. Ἐὰν πρῶτῳως καταστή κύριος τῶν τριῶν στοιχείων, ἐὰν ὑπερβῆ τὰς μεγαλητέρας δυσκολίας, διαμψισθητῆ σήμερον τὸ

(\*) Καὶ εἰς τοῦτο συνίσταται τὸ ἐλαττωματικὸν τῆς ἐντελελείας (perfectibility). Οἱ δὲ παραδεχόμενοι αὐτὸ δὲν ἐνοῦσαν, ὅτι τοῦ πνεύματος ἀκαταπαύστως φρενισμένου, καὶ τῆς καρδίας εὐαισθητοῦρας ἢ ἠθικωτέρας καθισταμένης, ὁ ἄνθρωπος, ἐν δεδομένῳ χρόνῳ, ἐπαυροῦμενος εἰς τὸ ἐξ οὐ ἀνεχώρησε σημεῖον ἠέλε γοῆ κατ' ἀνάγκην ἀθάνατος· διότι ἐκλειπούσης πάσης ἀρχῆς διαίρεσεως ἐν αὐτῷ, πᾶσα ἀρχὴ θανάτου ἠέλε παύσει. Τὴν δὲ μακροβιότητα τῶν Πατριαρχῶν, ἢ τὸ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις δῖπρον τῆς προφητείας ἀποδοτὸν εἰς ἀποκατάστασιν τινα τῆς ἰσορροπίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τελείαν. Οὕτως οἱ ἐλισσάται οἱ τὸ σύστημα τῆς ἐντελελείας ὑποστηρίζοντες ἀνεφεύκουσι πρὸς ἑαυτούς· διότι ἡ διδασκαλία αὕτη μὴ συνάδουσα πρὸς τὸν ἐλισμὸν ἀπεναντίας ἀγει εἰς τὰς μυστηριωδέστερας ιδεάς τῆς πνεύματος ἐκείνου. (Ἰδὲ τὴν ἐν τῷ τέλει σημεῖωσιν τοῦ μεταφραστοῦ).

(\*\*) Οὕτω πως δοξάζει ὁ Χρυσόστομος, ἰσχυρίζομενος ὅτι ὁ Θεὸς ἠθέλεν εἶραῖ μέσα γεννήσεις ἄγνοια ἡμῶν. Ὑπερβουσι, λέγει, ἔσαντι τοῦ ὁρόνου τοῦ Θεοῦ ἀπειροὶ ἀγγέλοι μὴ γεννηθέντες κατὰ τοῦτο ἀνθρωπίνους νόμους. (de Virgin, lib. II).

Βασίλειον τοῦ αἰθέρος πρὸς τὰ πτηνὰ, τί δὲν ἤθελεν ἐπιχειρήσει τὸ στάδιον τῆς ἀθανασίας διατρέχων; Ἡ φύσις τοῦ αἰθέρος ἢ οὐσα κώλυμα σήμερον ἀνυπέροβλητον εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς ἕτερον πλανήτην μετάδασιν, ἵσως ἦτο διάφορος πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Ὅπως δὲ ἴσως δὲν εἶναι ἀνάξιον τῆς θείας παντοδυναμίας καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνθρώπου νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδάμ ἦσαν προωρισμένοι νὰ διατρέχωσι τὰς ἀποστάσεις, καὶ ζωογονῶσιν ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἡλίους, ὅτινες στερηθέντες τῶν ἀμαρτησάντων αὐτῶν κατοίκων, ἔμειναν μοναξίαι φωτοβόλοι.

II. K. ΠΡΩΙΑΗΣ.

Σημ. τοῦ Μεταφραστοῦ. Ἄλλοι τὸ βαρὺ σέβας, τῆ ὁποῖον ὀφείλομεν τῷ σφατωρῶν Σατωβριάνθῳ, τοῦ ὁποῖου δὲν εἴμεθα ἀξιοὶ νὰ λύσωμεν οὐδὲ τὴν ἰμάντα τῶν ὑποδημάτων, διστάζομεν νὰ παραδεχθῶμεν τὰς περὶ ἐντελεχίας δοξασίας του, ἦτοι τὰς περὶ ἀπαύστου τελειώσεως, καὶ τῆς αἰσιπότητος ἐπὶ τὰ κρείττω διαμορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Μὴ προτιθέμενοι δὲ νὰ συνηγορήσωμεν ὑπὲρ τῶν ὕλιστων, τῶν ὁποίων τὰς δοξασίας πάντῃ ἀπρόβριπτου, θέλωμεν ἐξετάσει καὶ ἐν συντόμῳ ἐκθέσει, ἀνὸς ἀνθρώπου ἢ αἰ ἀναπτύξιμος, καὶ ἀν αἰσιπότητος τείνη καὶ θέλει τείνη εἰς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω διαμορφώσιν καὶ τὴν κατὰ τὸ ἐφοικτὸν βελτίωσιν τῆς ἐν χρόνῳ τινὶ καταστάσεως αὐτοῦ.

Καὶ περὶ μὲν τῆς ἀναπτύξιμότητος τοῦ ἀνθρώπου εὐκόλως πείθεται πᾶς τις παραβάλλων αὐτὸν πρῶτον μὲν πρὸς τὰ ἄλογα ζῶα, δεύτερον δὲ πρὸς ἕτερον ὄμιον αὐτῷ. Καὶ ἐκ μὲν τῆς πρώτης παραβολῆς πορίζεται, ὅτι τὰ ζῶα μὴ ἔχοντα ἐλευθέρως βούλησιν καὶ ἐνεργεῖαν, οὐδὲ αἰσθῆσιν καὶ συνείδησιν τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ, αἰσιπότητος κατ' ἀνάγκην καὶ μηχανικῶς κινουῦνται, καὶ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κύκλου τῆς ἐνεργητικότητος ἐμμένουσιν. Ἐνῶ ἀπεναντίας ὁ ἀνθρώπος, μετασχὼν λόγου καὶ ἐλευθέρως βουλήσεως, καὶ συνείδησιν τοῦ καλοῦ καὶ κακοῦ ἔχων, αἰσιπότητος ἐλευθέρως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὰ ἐκτὸς καὶ κατὰ φύσιν τὸ ἀγαθὸν ἐκλέγει, διακρίνων αὐτὸ τοῦ κακοῦ. Ἐλευθέρως δὲ ἐνεργῶν καὶ ὡς ἐπιτοπολὺ τὸ ἀγαθὸν διαπράττων, οὐδέποτε ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κύκλου τῆς ἐνεργητικότητος του ἐμμένει, ἀλλ' ἔσαι ἐπὶ τὰ πρόσω χωρεῖ.

Ἐκ δὲ τῆς δευτέρας συγκρίσεως καταμνησθῆναι, ὅτι ἕκαστος πλείστορον ἢ ἕλαττον τοῦ ἑτέρου προάγεται καὶ νοητικῶς διαπλάσσεται, καθῶσον τελειότερον ἢ ἀτελέστερον πέφυκεν, ἦτοι καθῶσον τελειότερον ἢ ἀτελέστερον ἐξυφάνθη ὁ σωματικὸς αὐτοῦ διοργανισμὸς, δι' οὗ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ ἐκτὸς ἐκφάνεται καὶ ἐξελίσσεται.

Περὶ δὲ τῆς ἔσαι πρὸς τὸ βέλτιον τάσεως ἡμῶν πειθόμεθα, τὴν φύσιν ἡμῶν διερευνῶντες, καὶ ὑπὸ τῶν ὁποίων ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν αἰσθανόμεθα αἰ-

σθημάτων καθοδηγούμενοι. Τῶντι διπλῆς οὐσίας τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, τοῦτέστιν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνισταμένου, αἰσιπότητος ἢ ψυχῆς ἡμῶν, αὐτὴ ἢ ἐν ἡμῖν κατοικοῦσα θεία οὐσία, τὴν ἐκ τῆς πνευματικῆς τελειότητος ὑπεροχὴν αὐτῆς συναισθανομένη, καὶ τὴν ὕλικὴν ἀτέλειαν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ τοῦ δι' οὗ ἐν αὐτῷ ἐνεργεῖ ὄργανου καθορῶσα, ἐνεκα δὲ τούτου ἀπαρεσχομένη εἰς τὴν ἐν χρόνῳ καὶ χρόνῳ δέσμευσιν καὶ ἀτελῆ ἐνεργεῖαν αὐτῆς, τείνει ἀναγκαιῶς, ἢ νὰ ρίξῃ τὴν ἐρκατὴν ἐν ἣ ἐνεκλείσθη, ἢ καθυποτάσσουσα ἐντελῶς τὸ ἐκάστατε ἀποδεσποτοῦν ὄργανον αὐτῆς, καὶ τὴν περὶ αὐτὸ φύσιν, νὰ μεταχειρισθῇ ταῦτα κατὰ βούλησιν καὶ συμφώνως πρὸς τὴν φύσιν αὐτῆς. Ταῦτα δὲ τὴν πρὸς τὸ βέλτιον ἀκατάσχετον τοῦ ἀνθρώπου τάσιν ἀνευρίσκομεν εἰς πάντας ἀνεξαίρετως πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας καὶ παντὸς γένους. Ἐξετάσωμεν τὰς κλίσεις καὶ τὰς ῥοπὰς τῶν νηπίων καὶ τῶν παιδῶν, τὰς σκέψεις καὶ διαβουλίαις τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γερόντων, καὶ αὐτῶν τῶν ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ τάφου ἱσταμένων, καὶ θέλωμεν εὐρεῖ τὸ θεῖον τοῦτο ἐλατήριον τοῦς πάντας κινῶν καὶ τὸν νοῦν πάντων ἀπασχολοῦν κατὰ λόγον τοῦ πρὸς ἕκαστος πέφυκεν. Ἡ δὲ θεία αὐτὴ τάσις τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶ διπλῆ, διπλῆς οὐσίας καὶ τῆς φύσεως αὐτοῦ, τοῦτέστιν ὕλικῃ καὶ ἠθικῃ, τείνουσα ἢ μὲν πρὸς τὴν σφαίραν τῆς ὕλης, ὅτε δὲ πρὸς τὴν τοῦ πνεύματος καθ' ἣν ἐξ ἀρχῆς ἔλαβε κίνησιν. Τοῦθ' ἐνεκα ὁ ἀνθρώπος, ὅτε μὲν ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς κατωτάτης κοινωνικῆς τάξεως, ἀφικνεῖται εἰς τὴν ὑπάτην, γίνεται κύριος ἐπικρατειῶν, τοῦ πλειοπέτερου τέλους τῆς γήινης σφαίρας μέρους, ἢ καὶ ὄλου, καὶ μολαταῦτα μὴ εὐχαριστούμενος, ὁμολογεῖ μετὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὅτι οὐδὲν εἰσέει διαπράξατο. Ἄλλοτε δὲ ἀφορμώμενος ἀπὸ τῆς κατωτάτης βαθμίδος τῆς κλίμακος τῆς μαθήσεως, ἐπιβάνει τὴν ἀνωτάτην, προσοικειοῦται τὴν φιλοσοφίαν, τέλος γίνεται κάτοχος τῆς ἐν χρόνῳ πνευματικῆς σφαίρας τῆς παιδείας, ἐν τούτοις ἀπαρεπλήμενος λέγει μετὰ τοῦ Σωκράτους, ὅτι ἐν οὐδὲν ὅτι οὐδὲν οὐδὲν. Ὁ δὲ λόγος τῆς ἐπ' ἀπειραν πρὸς τὸ βέλτιον τάσεως τοῦ ἀνθρώπου πρόδηλος. Διότι ὁ ἐν ἡμῖν οὐκίον θεῖος λόγος, ὅσω περισσότερον ἀναπτύσσεται, ἦτοι ὅσω περισσότερον καθυποτάσσεται τὸ δι' οὗ ἐνεργεῖ ὄργανον καὶ τὴν περὶ αὐτὸ ὕλικὴν φύσιν, καθίστων οὕτω ἐλευθεριώτερον καὶ μᾶλλον ἀπερρηπόδιστον τὴν ἐπὶ τὰ ἐκτὸς ἐπίδρασιν καὶ ἐνεργεῖαν αὐτοῦ, ὅσω περισσότερον συναισθάνεται τὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπαρχήν του, καὶ ὅσω περισσότερον τὴν ἀπαρέσκειαν αὐτοῦ δεικνυσιν ἐπὶ τῇ ἐν χρόνῳ καταστάσει του, τὸ βέλτιον αἰετὶ ἐπιδιώκει. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λοιπὸν καθίσταται δῆλον ὅτι ὁ ἀνθρώπος τείνει καὶ θέλει τείνει πρὸς τὸ βέλτιον ἔσαι διαπλάσσόμενος, καὶ ὅτι ἢ ἐν χρόνῳ τελειώσιν αὐτοῦ ἀναγκαιῶς συνεπάγεται, τὴν τοῦ τελειοτέρου ἐπιδίωξιν.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀνθρώπος, ἐνεκα τῆς βραχύτητος τῶν ἡμερῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ, οὐδέποτε

δύναται νὰ διαπράξῃ ὅ,τι ἐν ἦτο μακροβιότερος. Πλὴν δὲν νομιζόμεν τὸσω ὄρθον, πρακτικῶν νὰ ἀποφανθῶμεν περὶ τῆς ἀναπτύξεως τὴν ὁποῖαν ὁ ἀνθρώπος ἐν γένει ὀφείλει νὰ λάβῃ, καὶ τοῦ προορισμοῦ τὸν ὁποῖον σύμπεσασα ἢ ἀνθρωπότης ἐκλήθη νὰ ἐκπληρῶσῃ ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ, νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἀτομικὴν αὐτοῦ μακροβιότητα. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου, ὡς συνόλου θεωρουμένου, εἶναι γενικῆς καὶ διαρκῆς, ἔλκων τὴν ἀρχὴν του ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ, καὶ μέχρι τῆς συντελείας αὐτοῦ, οὐσίας ἀδήλου, καθιανούμενος, καὶ ἢ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τελειώσιν τοῦ ἀνθρώπου γενικῆ καὶ διαρκῆς θεωρητέα. Μάλιστα δὲ δυνάμεθα νὰ ἐπιωμεν περὶ αὐτῆς ὅ,τι καὶ περὶ τίνος σώματος ἐκ τίνος σημείου ἐν τῷ κενῷ ἀφαιμένου, καὶ τὰς ἀχαιεὶς ἐκτάσεις τοῦ παντὸς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν μέλλοντος νὰ διαπράξῃ. Δηλονότι, καθὼς τοιοῦτον τὸ σῶμα κατὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν θέλει κινεῖσθαι μὴ κατὰ τὴν ἰσὴν τῷ τετραγώνῳ τοῦ δαπανωμένου χρόνου, ὥστε ἐὰν κατὰ τὸ πρῶτον λεπτόν διέτρεξε 2, κατὰ τὸ δεύτερον θέλει διατρέξῃ 4, κατὰ τὸ τρίτον 8 καὶ οὕτως ἐφεξῆς, οὕτω καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπου βλίνει καὶ βήσεται προοδευτικῶς κατὰ λόγον τῶν ἐτῶν τοῦ βίου αὐτοῦ (\*). Περὶ τούτου δὲ δυνάμεθα ἀδιστακτικῶς νὰ πεισθῶμεν, τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου διατρέχοντες ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Τῶντι ἐν τῇ σκηνῇ αὐτῆς οὐδὲν ἕτερον καθορῶμεν διαδραματιζόμενον, καὶ τοῖς πολλαχοῦ διαφοροτρόπως, ἢ τὴν βαθμιαίαν τοῦ ἀνθρώπου ἀνάπτυξιν καὶ τελειώσιν ἐπὶ τῆς οὐρανομήκου κλίμακος τῆς προόδου. Τίς δύναται νὰ διαμφισθησῇ, ὅτι ἐκάστη γενεὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἐκ τῶν νοητικῶν προϊόντων τῆς προγενεστέρως πνευματικῆς διαπρεφόμενης, δὲν λαμβάνει περισσότεραν ἔγνασιν καὶ ταχύτεραν νοητικὴν κίνησιν; Τίς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι ἢ ἀνθρωπότης αὐτὴν τῆς προόδου τὴν ὁδὸν ἀκαλοῦσασα, ἀφίχθη εἰς τὴν σήμερον εὐρίσκεται καταστάσει; Τίς ἀγνοεῖ, ὅτι αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστήμαι, ἢ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον, αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις τέλος ἀνεπτύχθησαν ἀσυγκρίτως περισσότερον, ἢ εἰς τοὺς προγενεστέρους χρόνους; Τίς ἀμφιβάλλει, ὅτι τὸ δίκαιον καὶ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα περισσότερον σήμερον συνάδουσι πρὸς τὴν λογικὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν, ἢ ἄλλοτε; Τίς τέλος πάντων δὲν βλέπει, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ δούλου κύριος καὶ δεσπότης τῆς φύσεως ἤρχισεν νὰ γίνηται;

Μολαταῦτα οὐδέλ, θεωρῶν τὴν ὄντως καταπρακτικὴν ταύτην προόδον τὴν ὁποῖαν ὁ ἀνθρώπος ἐ-

ποίησε, δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἐφθασεν οὕτως εἰς τὸ μὴ περαιτέρω. Ἀπεναντίας ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι ἢ ἐνεστώσα πρόοδος ἢ καταπλήσσουσα ἡμᾶς σήμερον ἀναλογιζόμενος τὴν προτέραν ἡμῶν ἀτελῆ καταστάσιν καὶ νηπιότητα, παραβαλλομένη πρὸς τὴν τελειότητα τὴν ὁποῖαν ὀφείλει ν' ἀποκτήσῃ ὁ ἀνθρώπος καὶ τὸν προορισμὸν ὃν ἐκλήθη νὰ ἐκπληρῶσῃ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἶναι ἐλαχίστη, μυρῶν μυστήριον τῆς φύσεως ὄντων εἰσέτι αὐτῷ ἀγνώστων, καὶ ἐν πλείστοις ἀτελείαις εἰσέτι ὑπάρχοντος αὐτοῦ.

Ἐνταῦθα δὲ ἀναφέεται τὸ ζήτημα, ἐὰν ὁ ἀνθρώπος, ἔσαι τελειούμενος, θέλει κατασταθῇ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀθάνατος;

Κατὰ μὲν τὸν Κ. Σατωβριάνθον, ὡς ἀνωτέρω ἐν τῇ κατὰ τῶν ὕλιστων ὑπομνησέσει κατὰ δὴλον γίνεται, ὁ ἀνθρώπος ἔσαι τελειούμενος καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον διαπλάσσόμενος, κατασταθήσεται ἀθάνατος. Ἐνεκα τούτου φοβούμενος ὁ σοφὸς συγγραφεὺς μὴ, τοῦ πνεύματος ἀταύτως φωτισμένου, καὶ τῆς καρδίας εὐαισθητοτέρας ἢ ἠθικότερας καθισταμένης ὁ ἀνθρώπος ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ἀφ' οὗ ἀνεχώρησε σημείον, ἦτοι κατασταθῇ ἀθάνατος, παραδέχεται βεβαίως μετὰ τοῦ Βίκου τὸ σοφὸ ο ἰσορί, ἐν ἄλλαις λέξεσι κύκλον τινὰ ἐντὸς τοῦ ὅπου προορίζεται ὁ ἀνθρώπος, ἢ μᾶλλον κατεδικάσθη νὰ ἐνεργῇ.

Ἡμεῖς ἡμεῖς, καὶ τοὶ βαθεῖς πεθόμεθα τοὺς ἐπὶ θέντας συγγραφεῖς διὰ τὴν πολυμάθειαν αὐτῶν, δὲν διστάζομεν νὰ ὑποστηρίξωμεν τὸ ἐναντίον, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἔσαι νοητικῶς διαπλάσσόμενος καὶ τὴν καρδίαν εὐαισθητοτέρος γινόμενος, καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ δίκαιον ἀπαύστως ἐμπεδῶν, οὐδέποτε κατασταθήσεται ἀθάνατος. Στηρίζομεν δὲ τὴν γνώμην ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἐξῆς σκέψεως.

Ἐὰν μεταξὺ τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος ὑπῆρχεν ὕλικὴ τις σχέσηις καὶ ἀναφορά, ἦτοι ἐὰν ἰσχυρῶν ἀνευ τοῦ ἑτέρου δὲν ἦδύνατο νὰ ὑπάρξῃ, καὶ ἢ ψυχὴ ἦτο τὸ τελειοτάτον παραγόμενον τοῦ σώματος, τότε, καίτοι μετὰ μεγάλης δυσκολίας παραδεχόμεθα αὐτὸ, πιθανὸν ὁ ἀνθρώπος τελειούμενος, καὶ διὰ τῆς τελειώσεως εἰς ἰσορροπίαν φέρων τὰ ἦδη ἀνισορροποῦντα μέρη αὐτοῦ, νὰ καθίστατο ἀθάνατος, ἐκλειπούσης πάσης ἐναυτῷ διαίρεσως, ὡς φρονεῖ ὁ σοφὸς Σατωβριάνθος. Ἐπειδὴ ὅμως τοιαύτην ὕλικὴν σχέσιν δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τοῦ σώματος καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ψυχῆς, χωρὶς νὰ υποπέσωμεν εἰς τὸν ὕλισμόν, ἀλλὰ μόνον ἠθικὴν τινὰ ἐπικοινωνίαν, τούτου ἐνεκα φρονοῦμεν, ὅτι τοῦ ἀνθρώπου διαπλάσσόμενος καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω διαμορφούμενος, ἐν γένει μὲν ἕκαστον τῶν μερῶν αὐτοῦ διατηρεῖ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φύσιν, ἦτοι τὸ μὲν σῶμα διατελεῖ ὄντως, τὸ δὲ πνεῦμα ἀθάνατον, ἐν μέρει δὲ ἢ ἐξῆς προσιγγίνεται διαφορά, ὅτι τὸ πνεῦμα διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου, καθυποτάσσον ὅσον ἐνεσθῆν ἐντελῶς εἰς αὐτὸ, τὸ σῶμα καὶ τὴν περὶ αὐτὸ ἔυλον φύσιν, ἐντελότερον ἐνεργεῖ καὶ εὐχερέστερον τὴν ἐμπέδωσιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ δίκαιου ἐπιτυγχάνει καὶ δικαί-

(\*) Δὲν πρέπει δέ τις νὰ ἀπαιτήσῃ ἐπὶ τῆς προοδευτικότητος τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀπρίθειαν ἐκείνην τῆς κινήσεως, τὴν ὁποῖαν παρατηροῦμεν ἐν τῇ ταχύτητι τοῦ εἰς τὸ κενὸν κινουμένου σώματος, διότι καίτοι τοιαύτης μαθηματικῆς ἀπρίθειας ἐλλειπούσης, δὲν καταστέρεται ἢ ἕνωσις τῆς ἔσαι πρὸς τὰ πρόσω κινήσεως καὶ πρὸς τὸ βέλτιον τάσεως τοῦ ἀνθρώπου.

πράττει. Ὅστε καθ' ἡμᾶς ἡ τελείωσις καὶ νοητικὴ διάπλασις τοῦ ἀνθρώπου, ἀντὶ τῆς ἐπιφέρει τὴν μεταξὺ τοῦ ῥοδὸς καὶ τῆς καρδίας, μεταξὺ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης ἰσορροπία, ἀπεναντίας συνεπάγεται τὴν ἐντελῆ ἀνισορροπίαν καὶ τὴν ὑπόταξιν τοῦ σώματος εἰς τὴν ψυχὴν.

Ἡ δὲ ἀντίθετος δοξασιὰ ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἄγει ἡμᾶς εἰς τὴν συνέπειαν τοῦ νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἀθανασίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτωμένην καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐφικτὴν, ἔτιν, ὡς ὕλως ἀδύνατα καὶ πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν μὴ συνάδοντα, θεωρητέα ὡς ἀδιάρετα τῆς φαντασίας γεννημα, ῥίπτει ἡμᾶς καὶ εἰς τὸν ἕλισσόν. Ὅθεν ἀπορούμεν τῶντι πῶς ὁ σοφὸς Σατωδριάνδος λεληθῶτος πως ἐνέπεσεν εἰς τὸ ὅποιον προέβητο νὰ κατηγορήσῃ καὶ τὸ ὅποιον οὐδέποτε παρεδέχθη σύστημα. Ἄλλως τε δὲν βλέπομεν ἐπίσης ποία ὀργανικὴ διαφορά δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ ἐνὸς εἰς τὸν ὑπακτον βαθμὸν τῆς ἐνεστώτης παιδείας ἀφελθέντος, καὶ ἑτέρου τινος χωρικοῦ, ἢ ὀρεσιτροφου.

Καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὴν μακροβιότητα τῶν Πατριαρχῶν καὶ τὴν παρά τοις Ἑβραίοις προφητείας, ὅν τινων ὁ συγγραφεὺς ποιᾷται μνείαν ἐν τῇ παρά τῶν ὕλιστων ὑποσημειώσει, μὴ δυνάμενοι ἡμεῖς νὰ ἐξηγήσωμεν αὐτὰς διὰ τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσορροπίας τῆς ἀνθρώπινης φύσεως ἐπιφέρομεν τὰ ἑξῆς: Ὅτι ἡ μὲν μακροβιότης τῶν Πατριαρχῶν, ἡ καταπλήσσοις ἡμᾶς σήμερον διὰ τὰς πολλὰς ἐκατοστίας τῶν ἐν αὐτῇ ἐμπεριλαμβανόμενων ἐτῶν, δὲν πρέπει νὰ μετρηθῇ μετ' ὅσον ἡμῶν ἐπικρατοῦν χρονικὸν μέτρον, ὃν μεγαλύτερον τοῦ παρά τοις Ἑβραίοις, ὡς παραδέχονται οἱ πλείστοροι τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων σήμερον.

Τὴν δὲ παρά τοις Ἑβραίοις προφητείας ἀποδοτέον οὐχὶ εἰς τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτορον ἐντελῆ ἰσορροπία τοῦ αἰσθητικοῦ καὶ τοῦ νοητικοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς γινώσκουσι ὁ σοφὸς Σατωδριάνδος, ἀλλ' εἰς τὴν συνήθη ἐπιείκειαν καὶ ἐξιδιασμένην ἀγάπην, ἣν τινα κῆδός τε καὶ ἐκείνου τοῦ χρόνου ὁ Θεὸς νὰ δεικνύῃ εἰς τὸν ἐλεγκτὸν αὐτοῦ λαόν, τὸν τοῦ Ἰσραὴλ, ἐν ἄλλαις λέξεσι κατατάσσονμεν αὐτὴν μεταξὺ τῶν θαυμάτων, τὰ ὅποια ὁ Ὑψίστος πολλὰκις ὑπὲρ τῶν Ἑβραίων ἐποίησε, καὶ τὰ ὅποια δὲν ἀπῆρτον τοιαύτην τινα ἰσορροπία.

ΠΕΡΙΟΔΙΑΙ ΣΗΟΥΔΑΣΤΟΥ.

Τῷ φίλῳ Κυρίῳ Ν. Δραγοῦμῃ.

Ἐπιτέλῃ πρώτη.

Περιοδία εἰς Πεντέλην.

\*\*\*

Ἐν Ἀθήναις, 30 Μαΐου, 1847.

Ἡ ἀρμόδιωτέρα πρὸς περιοδίαν ἐποχὴ εἰναισιβας καὶ τινων κελλίων χρήσιμων πρὸς κατοικίαν

βεβαίως τὸ ἔαρ· ἀλλ' ἡ ἐποχὴ αὕτη πρέπει κατὰ τὴν Ἀττικὴν πρὸ πάντων νὰ λογίζεσθαι ὡς ἀρχομένη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Μαρτίου. Εἰς χώρας τινὰς τῆς Ἀνατολῆς τὸ ἔαρ ἄλλοτε μὲν ἀσθενῶς πως γίνετ' ἐπισπασθὸν διὰ τὴν ἀνάλυσιν τῶν χιόνων καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἀνέμων, ἄλλοτε δὲ τὸν χειμῶνα διαδέχεται αἰφνιδίως τὸ θέρος διὰ συντόμου μεσολαβήσεως ὠραίων ἡμερῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ ἔαρ, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν τεσσάρων ὡρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἐν Ἑλλάδι τὸ ἔαρ προβαίνει φαιδρὸν, καὶ ἔχει τακτικὴν τὴν πορείαν, ὥστε ὁ βοτανικὸς δύναιτ' εὐχερῶς νὰ παρατηρήσῃ τὴν βελουρικὴν ἀνθήσιν τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, ὁ γεωργὸς, ὁ ναύτης καὶ ὁ ποιμὴν δύναται ὁμοίως εἰς τὸν καθαρόν οὐρανὸν νὰ συμβουλευθῶνται τοὺς ἀστέρους περὶ τῶν μελλουσῶν ἐπιχειρήσεων καὶ προσδοκιῶν, καὶ ὁ φίλος τῶν περιοδιῶν ν' ἀπολαμβάνῃ τὰ θέλητρα τῆς καλῆς φύσεως.

Μόλις ἐπανῆλθον ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς εἰς τὰ Σούνιον περιηγήσεως, μόλις ἀπετίναξα τὴν κόριν τῶν ποδῶν καὶ διεσκέδασα τὸν πόνον τῆς πελοδρομίας, συνέλαθον ὄρεξιν νέαν πρὸς νέαν περιοδίαν.

Ὅθεν συμβουλευθεὶς μετ' οὐ πολὺ καὶ τινὰς τῶν τυμφοιτητῶν, μετ' ὧν ἐπεσκέσθην τὰ περὶ τὸ Σούνιον, εἶδον αὐτοὺς κατ' εὐχὴν προθύμους, καὶ οὕτω προθύμως ἀπεφασίσθη ἡ εἰς τὴν Πεντέλην ἐκδρομὴ. Περὶ τὸν ἕρθρον λοιπὸν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς (26 Μαΐου) συνηντήθημεν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ πανεπιστημίου ἔτοιμοι πάντες, καλῆτερα φέροντες ἐφόδια, ἀκριέστερον γνωρίζοντες καὶ τὴν ἀπόστασιν καὶ τὴν ὁδόν, καὶ τοὺς μυθῶνας τῶν ποδῶν καὶ τῶν κνημῶν ἀριστα ἤδη αἰσθανόμενοι ἡσυχμένοους.

Ἡ ἐπιτροχάδην γινουμένη ἐνταῦθα μνεία τῆς ἠλικῆς καὶ φυσικῆς ἡμῶν καταστάσεως δὲν θέλει, νομίζω, ὑποληφθῆ περιττὸν τι πλεονάζουσα, ἀμὰ ὡς ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι σπουδασταὶ ἡμεῖς, διάγοντες καθοστὴ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ζῶν, ἔνεκα τοῦ εἶδους τῶν ἐργασίων ἡμῶν, γλίσχροι τὸ βαλάντιον, ἀλλὰ πλούσιοι τὰς ἐπιθυμίας, ἐπεχειροῦμεν τοιοῦτους πολυώρους περιπάτους, ἐν μέσῳ τῶν λεπτογαίων ἀττικῶν παιδιῶν.

Ἡ ὥρα ἐκρίθη κατάλληλος εἰς πορείαν, καὶ ὁ ζωογόνος ἀῆρ τῆς πρώτης καὶ ἡ ἐρατεινὴ θέα τοῦ ὀρίζοντος συνμαχῶν πρὸς τὸν προκειμένον σκοπὸν.

Ὅθεν περὶ τὸ λυκαυγὲς διαβάντες τοὺς Ἄγγελους ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κόμην Χαλάνθρι, κειμένην παρά τὴν Κηφισίαν εἰς πεδὸν ἐλαιόδενδρον, καὶ ἔχουσαν θέσιν ἰκανῶς θερπνῆν. Ἐνταῦθα δὲν ἀπνητήσαμεν οὐδὲν ἀρχαῖον μνημεῖον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς κόμης τῆς ἐλευσέμεν τὸ Πεντελικὸν ὄρος, τὸ ὅποιον, ὑπόμειλαν τὴν χροιάν, φαίνεται μακρόθεν ἐν μορφῇ μεγίστου ἀετώματος. Ὁδυσάντες δ' ἐνταῦθεν ἐφθάσαμεν, ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου εἰς τὴν Μονὴν τῆς Πεντέλης. Τὸ γηραιὸν τοῦτο κτίριον κείμενον παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, ἐν μέσῳ κοιλάδος ἀδένδρου, συνίσταται ἐκ μικρᾶς ἐκκλη-

μναχῶν ἢ καὶ τινων ἐξωθεν ἐρχομένων χάριν εὐλαβείας.

Ἀναπαυθέντες ὀλίγον εἰς τὴν παιὰν τῶν ἐλαίων καὶ τῶν φιλυρῶν, αἵτινες κοσμοῦσι τὴν περιοχὴν τοῦ μοναστηρίου, καὶ τὴν ἐωθινὴν ἀναπνεύσαντες αὐρανὸν ἐπεσκέσθμεν ὑστερον τοὺς δύο ἀγροτικούς οἴκους τῆς δουλικῆς τῆς Πλακεντίας. Αἱ θέσεις τῶν οἰκοδομῶν τούτων εἶναι τῶντι προσφυῶς ἐκλελεγμέναι, ἰδίως δὲ ἡ μετῶν καίται εἰς εἰσοδὸν καὶ ἀόδοσ, διασχίζομένης πρὸς τὰ βῆθη, ἐκτεινομένης καὶ περιλαμβανούσης, ὡς ἐν μαγικῷ πανοράματι, τὴν πεδιάδα τῶν Ἀθηνῶν, τὴν Ἀκρόπολιν, τὸν ἑλαιῶνα καὶ μέρος τῶν αἰγιαλῶν τοῦ φαλήρου. Καὶ ἡ μὲν θέα εἶναι ἐκ τῶν σπανίων καὶ λίαν ζωγραφικὴ, ἀλλὰ τὸ οἰκοδόμημα, ἀτελὲς εἰσέτι, δὲν ἔχει οὐδὲν ἐλληνικόν, ἀλλ' ὁμοιάζει γοθικὴν ἔκφυλιν.

Ἡ τεκτονικὴ τοῦ μ' ἐράνη μὴ ἔχουσα μηδεμίαν ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὴν χαριστάτην ὕψην τῆς θέσεως, ἰδιότροπος καὶ ἰδιόρρυθμος, ὡς ἀληθῶς φαίνεται εἰς τὴν νέαν ἡμῶν κοινωνίαν ἰδιότροπος ἡ δίαιτα καὶ τῆς κτήτορος. Ἡ δούκισσα τῆς Πλακεντίας κατοικοῦσα πρὸ χρόνων ἐν τῇ Ἀττικῇ, φαίνεται ὡς πρὸ μικροῦ κατ' ἡμῶν ἐξισθεῖσα. Διακτιροῦσα ἰδιόχουσαν συμπεριφορὰν, ἀλλόκοτον ἱματισμὸν, ἁπαντὰ ἀφειδῶς τὸν πλοῦτον αὐτῆς εἰς ἀτελεύτητα κτίρια, ἀνεγείρει γεφύρας, σχηματίζει ὀδοὺς, περιστοιχίζει ἀδένδρους λόφους, ἀγχιπᾷ τοὺς κύνους, τὰ βοσκήματα καὶ τὰ κατοικίδια ζῶα καὶ τοὺς μὲν ἐνδείξει κολλάκις καταφρονεῖ, πρὸς δὲ τοὺς εὐπορωτέρους, καὶ μάλιστα τοὺς κολακεύοντας αὐτὴν, καθίσταται γενναυδῶτος, καὶ οὕτω συντελεῖ μὲν εἰς εὐπορίαν τῶν περὶ αὐτὴν, ἀλλ' ἐν γένει εἶναι περιεργόν τι φαινόμενον ἢ γηραιὰ αὕτη δέσποινα.

Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς ἐπαύλειος τῆς εἰσέβημεν τὴν ὁδὸν τῶν λατομείων τοῦ Πεντελικοῦ ὄρους. Μετὰ εἴκοσι περίπου λεπτῶν περίπατον ἀπνητήσαμεν πλατείαν τινα δεξμενὴν, πληρομένην ἀπὸ τὰ νέματα τῆς παραβρέσεως πηγῆς. Τὸ εὐάρεστον τῆς θέσεως, ἡ σιὰ δασυφύλλων λευκῶν καὶ ὁ θάρυθος τῆς αὔρας καὶ τοῦ καταπίπτοντος ὕδατος, μᾶς προσέφερον δροσερὸν σταθμὸν, καὶ ὕστερον προέβημεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ καλλιμαρῆρου ὄρους. Ἡ ἀνοδος εἶναι κατεσπαρμένη ἀπὸ συντρίμματα μαρμάρου, ἐν ἡ ἐπισώρευσις καὶ τὸ μέγεθος τῶν τεμαχίων ἀξέχουσι ἐπ' ὅσον τις πλησιάζει εἰς τὰ λατομεία. Ταῦτα δ' εὐρίσκονται ἐν διαφόροις πλευραῖς τοῦ ὄρους, καὶ ἰδίως ἐν ταῖς ὑψηλοτέραις, καθ' ὡς λίγαι ἢ ἀρχαῖα λιθόστρωτος ὁδοῦς. Τὰ ἀρχαῖα λατομεία διακρίνονται τῶν νεωτέρων, καθότι ταῦτα ἀνορύσσονται δυνάμει τῆς καταστρεπτικῆς πυρὸς, εἰσδύσεως βαθέως εἰς τὰ σπλάγγνα τοῦ βράχου, καὶ ἀνασπώσης ἀμύρπου δγκους μαρμάρου. Ἀλλ' εἰς τὸν ὄρειον τῶν ἀρχαίων λατομείων διαγίρεται μετὰ θαυμασμὸν ἢ ἀπορία πῶς ἀρα οἱ τεχνίται ἐκεῖνοι κατάρθουν νὰ τεμνωσι τὸν λίθον τοσοῦτον ὀμαλῶς καὶ ἐπι-

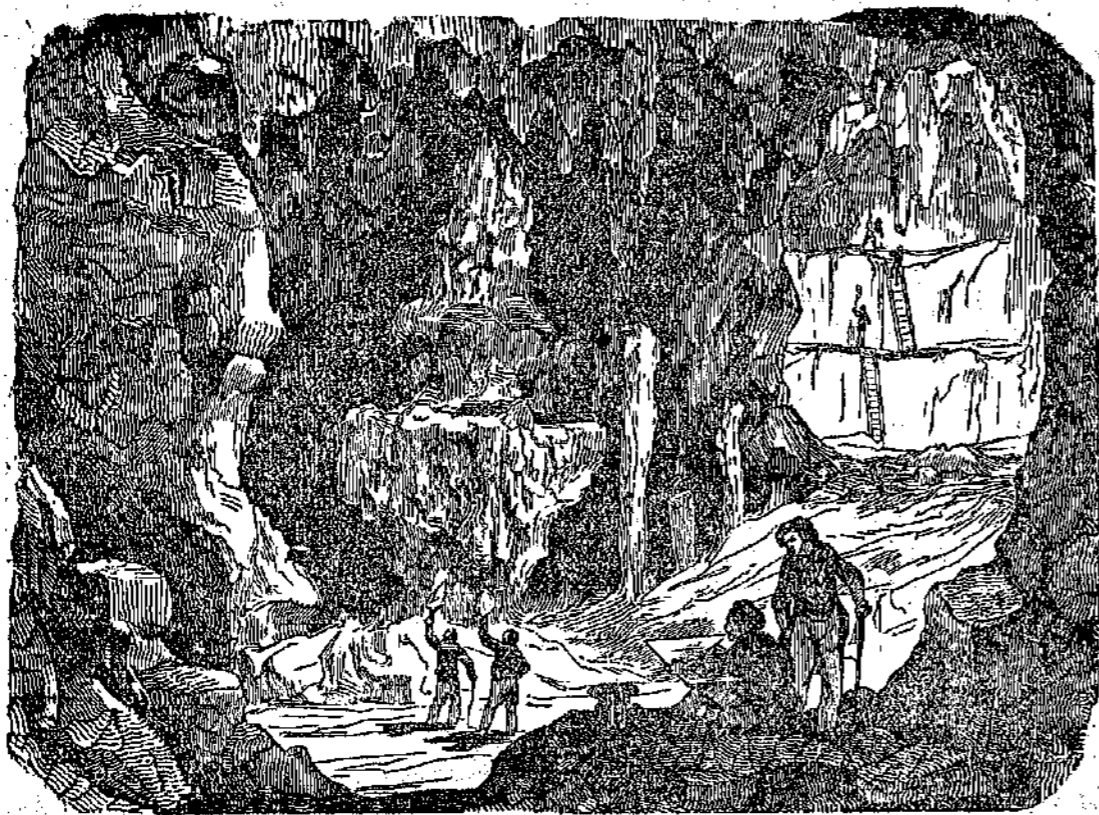
τηδέως, ὥστε οἱ μὲν ὄγκοι νὰ χωρίζωνται ἀέροι, ὑπερμεγέθεις καὶ εὐθύπλευροι μόνοδαλοι, μέτρους μετὰ ταῦτα χρῆζοντες λαξεύσεως, ἐπὶ δὲ τοῦ βράχου νὰ σχηματίζωνται ὀμαλὰί τινες ἐπιπέδαιαι, ὁμοίαι τοίχων, χορηγοῦσαι εἰς τὸν σημερινὸν θεσπὴν τὸν συμπερασμὸν, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἦσαν κάτοχοι καταλληλοτέρων ἐργαλείων πρὸς ἐκτομὴν τῶν μονολίθων, ἐνῷ τὰ νῦν ἢ πυρὸς καὶ μετὰ πολλὴν καταστροφὴν, μόλις δύναται νὰ ἐκτέμῃ δγκους ἀνίσους, πολυέδρους καὶ ἀνομάλους, καὶ οὐδέποτε ὕψος τοσοῦτον εὐμεγέθεις ὡς τοὺς ἀρχαίους.

Τοιαῦτα εἰσὶ τὰ περίφημα τοῦ Πεντελικοῦ λατομείου. Ἐν τῶν σπλάγγνων τοῦ ὄρους τούτου ἐστῆναι τὰ τεμάχια τῶν λευκῶν ἐκείνων μαρμάρων, δι' ὧν ἀνηγέρθησαν ὁ Παρθενὸν, τὸ Ἱερογλυφεῖον, τὰ Προπύλαια, τὸ Ὀλυμπεῖον, καὶ τόσα ἄλλα μνημεῖα. Δι' αὐτῶν οἱ Φειδίαι καὶ οἱ Πραξιτέλεις ἐκαλλιτέργουν ἀγάλματα θεῶν, ἀνδριάντας ἡρώων, ποιητῶν καὶ μεγάλων ἀνδρῶν τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς ἐποχῆς, καὶ προῆγον τὴν λαμπρότητα τῶν Ἀθηνῶν εἰς βαθμὸν ἀπαραμίλλου δόξης καὶ μεγαλοπρεπειας.

Ἐξαιρουμένων δὲ τὴν ἀνάβασιν, καὶ προσηλθόντες τὴν προσοχὴν εἰς τὰ καθ' ὁδὸν ἀντικείμενα, καὶ πῶς ἐπιλανθάνομενοι τοῦ κόπου τῆς ἀναβάσεως καὶ τοῦ κούσους τῆς ἡμέρας, ἐφθάσαμεν εἰς σπήλιον κείμενον ὑπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους, καὶ κηλούμενον Πεντελικὸν σπήλιον. Πρὸ τῆς εἰσοδοῦ αὐτοῦ ὑπάρχουσι ἐκκλησιδίων καὶ μικρὰ παρακείμενα κατοικίματα χρησιμεύοντα φαινομένως πρὸς ἐνδιατῆσιν ἐργατῶν. Εἰσελθόντες εἰς τὸ σπήλιον τοῦτο, κρατούντες ἀνημμένα κηρία, προσέβημεν εἰς εἶδος πλατείης αἰθούσης, ἐκτεινομένης πρὸς τὰ ἔσω, καὶ ἔνεκα τοῦ ἐπιπολάζοντος σκότους καὶ τῆς στενότητος τῶν μυχῶν μὴ δηλύσης τὸ πέρας τῆς. Τὸ σπήλιον τοῦτο, ἀρχαῖον ὁμοίως λατομείον, κοσμοῦμενον ἤδη ἀπὸ περιεργῶν σταλακτίων, δὲν ἔχει οὔτε τὸ μέγεθος, οὔτε τοὺς περιλιγμούς, οὔτε τοὺς ποικιλοσχίμους σταλακτίων τοῦ εἰς τὰ πέριξ τῆς Κερατείας εὐρισκομένου σπηλαίου.

Ἐνδεκάτη ἦτο ἡ ὥρα, ἐτ' ἐξελθόντες ἐκ τοῦ σπηλαίου ἐξηπλώθημεν ἐπὶ κατασίου πρασιᾶς καὶ ἐθεάμεθα τὸν πέριξ πλατῶν καὶ ζωγραφικῶν ὀρίζοντα. Τὸ θέλλπος τῆς ἐγγύσης μεσημβρίας, ἡ ἐπικρατοῦσα γενικὴ ἡσυχία, διακοπτομένη ἀπὸ τὸ γαῖματος ἐπέθετον τὸ τέρμα τῆς περιοδίας ἡμῶν, καὶ ἡ περὶ ἐπιστροφῆς πρῆτασις ἐκυκλοφῆρει. Τὸ κατ' ἐμὲ, τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ δὲν ὑπῆρχεν ἐνταῦθα, καὶ εἰς τὸ πνεῦμά μου διηγερέτο μέρημα ἄλλη ἐπεθύμουν νὰ τῶντι νὰ εἴπω μέχρι τοῦ τέρματος τῆς προκειμένης περιοδίας, ἀλλὰ τὸ τέρμα τοῦτο ἐπερατοῦτο ὄπου καὶ ἡ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ἀνάβασις. Ἀλλὰ ποῦ ἦτο ἡ κορυφὴ αὕτης; ἐκεῖ ἀνωθεν ἡμῶν, ἀνω τῆς πρώτης κορυφῆς, ἦν διεστέτα δευτέρω, καὶ μετὰ ταύτην ἑτέρα, καὶ τελευταῖον ἢ ὑψίστη, πρὸς ἣν ἔτεινον οἱ ὀφθαλμοί.





Σπήλαιον Πεντέλης.

μου ἐποθύμουν ἄνω· νὰ μεταδώσω, εἰ δυνατόν, τὸν πόθον μου εἰς τινὰς ἢ εἰς τινα τῶν συντρόφων, καθότι ἡ μονήρης ἀνάβασις ἐρήμου καὶ μονήρους ὄρους, ἐν μέσῳ μεσημερίας, δὲν μ' ἐφαίνετο εὐάρεστον πρᾶγμα, καὶ καθότι αἱ ἐν μέσῳ τῶν βουνῶν μονήρεις συναπαντήσεις μυστηριωδῶν ἀνθρώπων δὲν ἐμπνέουσι πάντοτε, πρὸς ἡμῖν, ἐμπιστοσύνην. Τέλος κατάρθωσα νὰ παραλάβω ἕνα τῶν βυθιμούντων φίλων, καὶ ἤρχισα εὐθύμως τὴν τραχεῖαν ἀνοδὸν, χωρὶς ὅμως νὰ παύσω ἐνθαυμάζων τὸν συναβάτην, οὕτως ἡ προθυμία ἤρχισεν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας νὰ χαλαροῦται. Μετ' ὀλίγον στραφείς πρὸς τὰ ὀπίσω παρετήρησα εὐχαριστικῶς ὅτι εἶχον ἀρχίσει καὶ ἕτεροι τινες τῶν ἡμετέρων ν' ἀναβαίνωσι τὰς ἀνωμάλους ἀτραπούς καὶ νὰ προχωρῶσι πρὸς τὰ ἄνω. Ἀνακράζων τότε τοὺς ἀναβαίνοντας καὶ δεικνύων αὐτοῖς εἰςβατοτέρας ἀτραπούς ἐξηκολούθουν τὴν ἀνάβασιν, ἥτις δὲν μ' ἐφαίνετο ἀληθῶς εὐκόλος· ἐπὶ τέλους, ἔθεσα πρώτος τὸν πόδα ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς κορυφῆς, καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου, καὶ ἔχειρέτησαν μετ' ἀγαλλιάσεως τὸν Μαραθῶνα· ἔβλεπον φθάνει εἰς τὸ πυθόμενον τέμαχος.

Ἐνταῦθα, φίλε, μοι εἶναι λίαν δυσχερὲς, ἀδύνατον νὰ ἐκφράσω δι' ἀτέχνου καλάμου, ὅ,τι ἡ ψυχὴ μου ἠθάρθη κατ' ἐκείνας τὰς πρώτας στιγμὰς. Πρὸς ἀληθῆ παραστάσιν τοιοῦτων ἀντιλήψεων ἀπειροῦνται λέξεις καὶ φράσεις ἐπίσης ὑψηλαί, ἐπιτοῖς βραβείαι, ὅπως διαγραφῆ ἢ ἐντύπωσης ἢ ἀνε-

ξκαλείπτως ἀντιλαμβάνεται, ὅστις ἐκ νεκρῶς ἡλικίας τρεφόμενος μετὰ τὰς ἀναμνήσεις καὶ παραδόσεις τῆς ἑλληνικῆς δόξης, πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης σκοπιᾶς θεωρῶσιν τὴν πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνος, βλέπουσαν πρὸς τὴν θάλασσαν! Εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας ἐπιφωνήματα φλογερὰ ἐκφράζουσιν αὐτομάτως τὴν ψυχικὴν ἐκστασιν· εἰς τὰς στιγμὰς ταύτας, μοναδικὰς ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα ζωῆς, ἡ ψυχὴ διατίθεται οὕτως, ὥστε φαίνεται βυθίζομένη εἰς ὄνειρόν τι ἄλλης ὑπάρξεως, ἐπιλανθανομένη τοῦ κόσμου, καὶ τῶν δυστυχιῶν αὐτοῦ, καὶ μόνη αὐτῇ ἐνεργούσα τρόπον τινὰ ἀπ' ἐαυτῆς, ἀνευ τῆς ὑλικῆς συνεργείας, καὶ ἀπεκδυμένη τὸν ὕλην, ἐλαφρὰ, τῆς αἰσῆς ἐλαφροτέρα, ἀπογεύεται στιγμὰς τινὰς ἐνεκφράστου εὐδαιμονίας· τὸ εἶδος τοῦτο τῆς εὐδαιμονίας δὲν ὁμοιάζει μετὰ τὸ τιμαλφέστερον δόγμα τοῦ Θεοσεβοῦς ἀνθρώπου, μετὰ τὴν Ἀθανασία;

Ὁ ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τούτου ἀναπετασόμενος ἐνώπιον τοῦ Θεατοῦ ὄρῳον εἶναι κυκλοτέρης καὶ μέγας, καὶ ὅ,τι οὐδενὸς δικόπτεται καλύματος. Ὁ ὑψαίχην Ἰμπερὸς πρὸς ἀνατολὰς καὶ ὁ θηροτρόφος Πάρνης ἀπὸ βορρᾶ, ταπεινοῦσι τὰς κορυφὰς αὐτῶν ἐνώπιον τῆς τοῦ Πεντελικοῦ κορυφῆς, καὶ ἀφίνουσι τὸ βλέμμα νὰ πλανηθῆ ἐλευθέρως καὶ πέραν αὐτῶν. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Πεντελικοῦ ἴσταται, κατὰ Πάυσανιαν, (1, 32, 2) τὸ ἀγάλμα τῆς Ἀθηνᾶς· ἰδέα λαμπρὰ καὶ σημαίνουσα τὴν ἐποπτεῖαν τῆς προστάτουσας τὴν Ἀττικὴν θεότητος

Ἡ Ἀττικὴ μετὰ τῶν βουνῶν, τῶν λόφων, τῶν πεδιάδων, τῆς ἀκροπόλεως, τοῦ ἁστέως, τοῦ ἐλαιῶνος, τῶν παραλίων καὶ τῶν θαλασσῶν αὐτῆς, καταφαίνεται αὐτέθεν ὡς μέγιστον καὶ μαγευτικὸν πικρόραμα. Ἐὰν τείνῃς βλέμμα πέραν τοῦ Ἰμπερτοῦ, ἀνακαλύπτεις πεδιάδας καὶ λόφους καὶ τὴν θάλασσαν ἥτις λούει τὸ Σούνιον. Ἐὰν θεωρήσῃς πέραν τοῦ Κορυδαλοῦ, βλέπεις τὴν θάλασσαν ἥτις βρέχει τὰς ἀκτὰς τῆς Σαλαμίνος καὶ τῆς Ἐλευσίως, ἐκείθεν τὸν Κιθαιρῶνα, καὶ εἰς τὰ βῆθη τῶν Ἰσθμῶν τῆς Κορίνθου. Ὁ Πάρνης καὶ ἐπέκεινα τοῦ Πάρνηθος συγχέμεται μετὰ τὸ κυκνοῦν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ὄρειων αἱ πεδιάδες τῆς Βοιωτίας χάνονται εἰς τὴν ἐκτασιν, ὑπὸ δὲ τοὺς πρόποδας τοῦ Πεντελικοῦ ὁ Μαραθῶν καὶ ἡ θάλασσα, τὰ ὅρη τῆς Εὐβοίας καὶ πάλιν τὸ πέλαγος. . . τὸ θέαμα τοῦτο εἶναι μεστὸν ποιήσεως καὶ ἀρμονίας καὶ ἱστορικῶν ἐνθυμήσεων.

Ὅσα δὲ ὁ Πάυσανιός καὶ ἕτεροι ἀρχαιολόγοι καὶ περιηγηταὶ ἀναφέρουσιν ἀξιοπεριέργα, ὡς πρὸς τὴν τοπογραφίαν τοῦ Μαραθῶνος, ταῦτα δὲν ἐφαίνοντο βεβαίως ὡς πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ μόνον ἐκ συμπερασμοῦ προσδιωρίζοντο. Ἀλλὰ καθισταμένης τότε δυσχεροῦς μερικῆς εἰς τὸν Μαραθῶνα περιουσίας, δὲν ἐπληροῦτο ἱκανῶς ὁ τοιοῦτος πόθος, καὶ δὲν δύναμαι νὰ εἶπω σήμερον ὅτι ἐχαιρέτησα τὸν Μαραθῶνα.

Εἶδον πολλάκις τὰς καλλονὰς τῆς πατρίδος μου, καὶ συχνάκις ἐπεσκέφθην τὰς ὄρειαιτάρας θέσεις τῆς ἐπταλόφου· ἀλλὰ περὶ τὸ Βυζάντιον ἢ περὶ τὸν Βόσπορον δὲν ὑπάρχουσιν ἕρη· ἐκεῖ ὑπάρχουσι λόφοι, χλοεροὶ λευκῶνες, κυπαρισσοστεφεῖς πεδιάδες, γελῶντες οὐρανὸς καὶ κυκνόχρους θάλασσα. Ἐκεῖ ἡ φύσις δὲν ἐπιδεικνύει κάλλος ἄγριον ἢ αὐστηρόν. Ἐκεῖ τὸ βλέμμα ἐντροφεῖ εἰς ἀγέλατον καλλονὴν, τὰ πάντα φαίνονται φαιδρὰ, ὡς αἱ ὀψεις τῶν παρθένων τοῦ Βοσπόρου, καὶ ἡ μελαγχολία αὐτῇ ἔχει τι μαγευτικόν. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα δὲν διαγέρονται ἀισθημάτων γενναῖα, τολμηρὰ καὶ θρασεῖα, οὐδὲ ἀνάπτουσιν εἰς τὴν ψυχὴν ἐλλείψεις ἀρεμειανίας. Ἡ δουλεία τῆς πατρίδος ὑγραίνει τοὺς ὀφθαλμοὺς παρηγορημένους προσκαίρως ἀπὸ τὴν θέαν τῶν λόφων. Ἐν γένει λοιπὸν οἱ συνδυασμοί, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἰδέαν τοῦ Καλοῦ ἐν τῷ Βυζαντίῳ, παρατιθέμενοι πρὸς τοὺς συνδυασμοὺς τοὺς παράγοντας τὴν ἰδέαν τοῦ Καλοῦ ἐπὶ τῆς θέσεως ἀπ' ἧς ἰστάμεθα, δεικνύουσι προφανῆ διαφοράν. Ἐνταῦθα ἡ σχηματιζομένη τοῦ καλοῦ ἰδέα ἀπὸ τῆς σοβαρῆς τῶν ὄρων διαγραφᾶς, ἀπὸ τῆς ἐκτασίν τῶν πεδιάδων, ἀπὸ τῶν οὐρανῶν, καὶ τὸ οὐράνιον φῶς περιέχει ἐν τῷ πλάτει αὐτῆς αὐστηρόν τι, μεγαλοπρεπὲς καὶ μέγα. Ἡ δὲ φαντασία διεγειρομένη ἀπὸ τὴν θέαν τῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, καὶ τῶν διαφόρων ἱστορικῶν τοποθεσιῶν ἀναύωπυρρει τὸν ἔρωτα τῆς ἐλευθερίας, καὶ τὸ πνεῦμα πληροῦ ἀγορεύσας θεολογίαν.

Ἐν τούτοις ὁ ἐνθουσιασμός τῶν συνοδοιπόρων ἤλαττοῦτο, καθ' ὅσον καὶ ὁ ἠλιακὸς καύσιον πύ-

ξανεν ἐπὶ τῆς φαλακρῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, μετὰ τῆς ἡμέρας. Ἀπειθύνοντες λοιπὸν τὸν ἀποκαταρτισμὸν ἡμῶν εἰς τὸν μηδοκτόνον Μαραθῶνα, ἐλάξομεν τὴν πρὸς τὰ κάτω ὁδόν.

Μετὰ περίπου ἡμισέας ὥρας καθόδον ἀπηντήσαμεν (δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄνομα τῆς θέσεως) σωρείαν βράχων οὕτω διατεθειμένων, ὥστε κατὰ τὴν εὐρίαν αὐτοῦ ἐμφωλεύουσιν περίεργον ἠχώ. Ἡ ἠχώ αὕτη ἐπανεφάνει εἰς τινὰς ἡμῶν 20 καὶ 25 βήματα περισταμένους πολυσυλλάβους λέξεις, καὶ τινὰς συντόμους φράσεις σαφῶς καὶ καθαρεύς.

Περὶ τὴν δειλὴν ἐπεστρέφομεν οἴκαδε. Χαῖρε.

X. A. PARMENIANS.

Π Ε Ρ Ι  
ΤΗΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΦΩΤΟΣ  
ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ  
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ.

—ooo—

Ἡ οὐσία τοῦ φωτός υποτίθεται βεβυστάν τι ὡς τὸ τῆς θερμότητος καὶ τῆς ἠλεκτρικῆς. Κυρίᾳ πηγῇ αὐτοῦ εἶναι ὁ ἥλιος. Ἀλλὰ δὲ τινὰ σώματα, ὡς τὰ δυνάμενα νὰ θερμανθῶσι μέχρις 6,00°, χημικαὶ τινες ἐργασίαι, ὡς ἡ ζύμωσις, αἱ συνθέσεις κ. λ. πολλά τῶν ἠλεκτρικῶν φαινομένων, δύναται ἐπίσης νὰ παράξωσι φῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνταῦθα σκοπεύομεν νὰ πραγματευθῶμεν μόνον περὶ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἢ φυσικοῦ φωτός, κατόπιν θέλομεν ὁμιλεῖν περὶ τοῦ τεχνητοῦ φωτός, ὡς τοῦ ἐκ τοῦ πυρός τῶν λαμπάδων, τῶν λύχνων κτλ.

Τὸ φῶς διηκιδεῖται ἀκτινοειδῶς διὰ τῶν σωμάτων βαινόντων ἐνθουραμμίαν καὶ ταχύτητα μεγίστην. Ἰσχυροῦσιν δὲ εἶτι διατρέχει 272, 860 μέτρα τὸ δευτερόλεπτον. Ἡ ταχύτης αὕτη παράγει μοναδικὰ ἀποτελέσματα, καὶ περιέργους ὑπολογισμοὺς· οὕτω, μέχρις οὗ φθάσῃ εἰς ἡμᾶς τὸ φῶς, τὸ σῶμα ὅθεν ἐκπέμπεται, ὁ ἥλιος, δὲν μένει πλέον εἰς τὴν τὸ πρῶτον κατέχε θέσιν, ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ τὴν πορείαν του. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν τίσιν τῶν ἀστέρων οὕτως, καὶ τοὶ δῦσαντες, ὑπάρχουσιν ὅμως ἐτι διακριτοὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ πολλὰ ἔτη, διότι τοσοῦτον τῆς γῆς ἀπέχουσιν, ὥστε αἱ παρ' αὐτῶν ἐκπεμπόμεναι ἀκτίνες τοῦ φωτός, παλὸ βραδείως ἀφικνοῦνται εἰς ἡμᾶς, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των. Τέλος ὑπελόγησαν ἔτι καὶ οἱ πησιεστάτοι τῆ γῆ ἀστέρες, λίαν ἀπέχουσιν, ἐπειδὴ τὸ φῶς αὐτῶν μέχρις οὗ φθάσῃ εἰς ἡμᾶς ἀπαιτοῦνται τρία ἔτη.

Τὸ φῶς φθάνει εἰς ἡμᾶς ἐν εἰδίῳ κῶνον ἢ πυραμίδος, ὅς ἢ μὲν κορυφὴ κείται εἰς τὸ φωτεινὸν σῆ-

μείον, ή δὲ βία εἰς τὸ ἀντιθετον ἐκ διαμέτρου ἀκρόν· ἡ δὲ δύναμις δὲ αὐτοῦ εἶναι λίαν διάφορος· ἀλλ' ὡς τὸ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀποστάσεως, τῆς καταστάσεως καὶ τῆς φύσεως τῶν παραγόντων αὐτῆν σωμάτων· ὅταν ἀπέχῃσι ταῦτα πολὺ, τὸ φῶς εἶναι ἀσθενές· καὶ διαφανῶν μὲν ἄνταν, τὸ φῶς διέρχεται εὐκόλως δι' αὐτῶν, σκοτεινῶν δὲ, βραδείως καὶ δυσκόλως· στυλινῶν δὲ, λευκῶν, λεῖων, ἀντανάκλαται, μελανῶν δὲ, ἀνωμάλων, ἀπορροφᾶται. Τέλος τῶν δι' ἑὸν διέρχεται, ἐχόντων πυκνότητα διάφορον, ἡ διέθυσιν τῶν ἀκτίνων τοῦ φωτός μεταβάλλεται· τοῦθ' ὅπερ καλεῖται θλάσις τοῦ φωτός.

Τὸ διὰ κρυσταλλίνου πρίσματος διερχόμενον φῶς ἀποσυντίθεται εἰς ἐπτὰ χρώματα· τὸ ἐρυθρῶν, τὸ νεραντσοειδές, τὸ κίτρινον, τὸ πράσινον, τὸ κυανῶν, τὸ τοῦ ἰνδικοῦ, καὶ τὸ ἰώδες. Τοῦτο δὲ καλεῖται ἡλιοτρόπιον.

Ἡ δύναμις δι' ἧς τὸ φῶς ἀποσυντίθεται χρησιμεύει πρὸς ἐξήγησιν τοῦ διαφόρου χρωματισμοῦ τῶν ἀντικειμένων· οὕτω σῶμα τι μέλαν μὲν ἐστὶ, ὅταν ἀπορροφᾷ μᾶλλον ἢ ἤττον ἐντελῶς πάσας τὰς ἀκτῖνας τοῦ φωτός· λευκὸν δὲ ἐὰν πάσας σχεδὸν ἀντανάκλα· διάφορον δὲ χροῖαν λαμβάνει, καθόσον τοῦτο ἢ ἐκείνο τὸ συστατικὸν τοῦ φωτός ἀντανάκλα· τοῦτέστιν εἶναι ἐρυθρῶν, κίτρινον, πράσινον κ.λ. καθόσον ἢ ἐρυθρὰ, κίτρινα, πράσινα κ.λ. ἀκτῖς ἀντανάκλαται.

Ἡ ταχέτης μεθ' ἧς τὸ ἡλιακὸν φῶς ἀποσυνθέτει σώματα· τῶν ἐγένετο ἡ πρώτη ἀφορμὴ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Δαγέρρου (Daguerre) τέχνης γονίμου, καὶ ὀνομασίας· ὁ δὲ λόγος εἶναι περὶ φωτογραφίας, ἐφευρέσεως ἀξίας ἐθνικῆς ἀμοιβῆς διὰ τὸν ἐφευρέτην, τῆς ὁποίας αἱ ἐνεστάσαι καὶ καθήμεναι ἐφαρμογαὶ εἰσι πολυαριθμώταται.

Ἀποτελέσματα τοῦ φωτός καὶ τῆς θερμότητος συνάμα ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. — Ἐπειδὴ τὸ ἡλιακὸν φῶς ἔχει ἰδίαν αὐτοφῆ θερμότητα, αἰσθητὴν εἰς αὐτὸν τὸν ὀφθαλμὸν, ὡς ἀπέδειχθη ἐκ τῶν λαμπρῶν πειραμάτων τῶν ΚΚ. Delaroché καὶ Melloni, ἐνομίσαμεν φυσικὸν νὰ ἐνώσωμεν εἰς ἐν μόνον κεφάλαιον τὰ ἀποτελέσματα τῶν δύο τούτων ἀτμοσφαιρικῶν καταστάσεων.

Ἐὰν τὸ ἡλιακὸν φῶς ἦναι ἀσθενέστατον, αἱ ὑπὸ τῆς κόρης γενόμεναι προσπάθειαι πρὸς διαστολὴν, ἐπὶ πολὺ παρατεινόμεναι ἐπιφέρουσι μυωπίαν μᾶλλον ἢ ἤττον ἰσχυρὰν, οὕτω· Ἐὰν τις πρὸς ὄραν διαμείνῃ ἐντὸς εἰρκτῆς ὑπογείου, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀποβαίνουσι εὐαίσθητοι, καὶ τῆς καταστάσεως ταύτης παρατεινόμενης, ἡ βραχὺς κινδυνεύει μεγάλως, μάλιστα ἐὰν μεταβῇ αἰφνης εἰς ζωπὸν φῶς. Τέλος δὲ, ἐὰν τὸ φῶς ὑπάρχῃ λαμπρὸν, αἰφνίδιον, ταχέως ἀκτανούμενον, ὁ ὀφθαλμὸς ἐρεθίζεται ἰσχυρῶς, ἢ βραχὺς ἐξασθενεῖ, καὶ ποτε μάλιστα ἐξαφανίζεται. Τοιαῦτα τινὰ παρατηρήθησαν, καὶ ἐτι καὶ νῦν πολλάκις παρατηροῦνται, συμπτώματα, εἴτε τοῖς ἐν φυλακῇ μετὰ μακρὰν κράτησιν ἐλευθερωθεῖσιν, εἴτε τοῖς ἐν ἐξελίγματι κατακλιθεὶς ἡλίου ἀγομῆναι στρατιώταις, εἴτε τέλος ἐν καιρῷ ἀστραπῆς, νυκτε-

ρινῆς καταιγίδος, φλογός, πυρκαϊῆς, ἀντανάκλασεως τοῦ ἡλιακοῦ φωτός ὑπὸ χιόνος, ἄμμου λευκῆς, καὶ τιτανάνδου γῆς, τοῖχου ἀβεστωμένου κ.λ.

Ἐν ὅσοις ἐπιτιθεύμασι ὁ ὀφθαλμὸς μέλλει νὰ ὑποστῇ τὴν διηνεκῆ ἐνέργειαν φωτός λαμπροῦ, μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπιγίνονται ἀποτελέσματα ἀνάλογα τοῖς ἤδη σημειωθείσιν· οὕτως, ὁ μάγειρος, ὁ δικλουργός, ὁ ὀπλοκαθηριστής, ὑπέκεινται εἰς δακρυρροίας, καταρροϊκὰς κ.λ. ὁ ὠρολογοποιός, ὁ χρυσοχόος, ὁ λιθοξόος, ὁ γλύπτῆς λίθων ἢ μετάλλων, ὁ στοιχειοθέτης καὶ πάντες οἱ ἐπιπολῶν χρόνον προσηλθόντες τὴν ὄρασιν ἐπὶ στυλινωτάτου καὶ ἥμισυ ὀγκώδους ἀντικειμένου, ταχέως ἀλίσκονται, οἱ μὲν ὑπὸ πρῶσθωπίας, οἱ δὲ ὑπὸ ἀμφιβληστροειδίτιδος, ἀμυωδῶσεως, ἢ τυφλώσεως.

Τὰ σκοτεινὰ χρώματα δὲν ἀναπαύουσι τὴν ὄρασιν, εἰμὴ ὅταν ἐπ' αὐτῶν μετὰ μικρᾶς προποχῆς προσηλωσώμεν αὐτήν. Γνωστὸν ἐτι εἰς τοὺς ῥάπτους ἰδίως τὸ λευκὸν, τὸ ἐρυθρῶν, τὸ κίτρινον καὶ τὸ μέλαν, ἀποκάμνουσι πολὺ τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐτι ὁ κάματος οὗτος ἐστὶ πολὺ μείζων τὸ ἐσπέρως ἐν τῷ τεχνικῷ φωτὶ ἢ τὴν ἡμέραν. Τέλος, ἢ προσαρμολῆ τοῦ μέλανος εἰς τὸ λευκὸν, τοῦ ἐρυθροῦ εἰς τὸ κίτρινον, ἐνεργεῖ ἐπίσης ὀχληρῶς πῶς καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς.

Τὸ προσβάλλον τοὺς ὀφθαλμοὺς φῶς ἐνεργεῖ κατὰ τινὰ τρόπον καὶ ἐπὶ τινων μερῶν τοῦ σώματος. Ὁ Ἰδουάρδος (Edwards) ἀνέφερεν ἐτι ἐνεργεῖ, ἐμμέσως ἐρεθίζον καὶ ἀληθῶς τὸ κέντρον τοῦ νευρικοῦ σώματος. Ἐντεῦθεν ἐπήγαγεν ἡ ὀδηγία νὰ τοποθετῶμεν εἰς ἡμισκοτεινὸν θάλαμον τοὺς ὑπὸ ἀξέως φλογιστικοῦ ἢ ἐγκεφαλικοῦ πυρετοῦ ἀλίσκωμένους, ἢ τοὺς βαρεῖαν ἐγγερισιν ὑποστάντας, καὶ διακειμένους εἰς προδηλώτατον νευρικὸν ἐρεθισμόν.

Ἄπαντα τὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ μέρη εἰσιν εὐαίσθητα πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ φωτός. Ὁ Διδάκτωρ Deslandes λέγει ἐτι εἶδε τυφλὸν ὄστις καὶ τοὶ ἀδυνατῶν νὰ διακριθῇ τὴν ἡμέραν τῆς νυκτός, δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ μεταβῇ ἀπὸ τοῦ ζωηροτέρου φωτός εἰς τὸ βαθύτερον σκότος, χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ νύξιν ὀχληρὰν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, συνοδευομένην ὑπὸ ἀφρόνου δακρυρροίας.

Τὸ σφοδρότατον ἢ τὸ ἀσθενέστατον φῶς, εἰπομεν, ἀλλοιοῖ τὴν ὄρασιν· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ σύνθετον φῶς, ὅταν ἢ χρῆσις αὐτοῦ παρατεινῆται ἐπὶ πολὺ. Ἐνταῦθα ὅμως διαφέρουσι μόνον τὰ ἀποτελέσματα· διαδηλοῦνται δὲ ἐκ τῶν ἔθδον πρὸς τὰ ἔξω, τοῦτέστιν εἰσι παρεπόμενα ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, ἐνεκα ὡς τὰ πολλὰ ὑπερβαλλούσης ἢ ἐκτάκτου διανοητικῆς ἐργασίας. Τὰ προηγηθέντα ἐπορρομίζονται πρὸς τοῦτοις καὶ εἰς τὴν ἐμμεσον στέρησιν τοῦ φωτός, στέρησιν, ἐν ἣ ὁ νοῦς μὴ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς ὁράσεως, συγκεντρῶται ὀλόκληρος καὶ προσηλωταὶ εἰς ἐσωτερικὰς αἰσθήσεις, εἰς ἀναμνήσεις, ἐπάγιον οὕτω τὰς ὀπτασίας, τοὺς τρόμους, τὰ ἀσυνήθη ἐκείνα πράγ-

ματα, ἀτινα ἐκροεῖλουσι τοὺς παῖδας, καὶ τινες ἡλίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· οὕτως, ὁ Ἐσπίρολος ὑπερῶν ἐν ἡλίω. Ἡ ἀπόλυτος μὲν, ἀλλὰ βραχεῖα λόγιση ἐπὶ 1266 μινιῶν, 12 προσληθούσας ὑπὸ στέρησις τοῦ φωτός, ἔχει τοῦναντιον καλὰ ἀποτελέσματα ἐκείνως ἐν καυστικῷ ἡλίῳ. Ὁ Διδάκτωρ Μαρτυνέ λέσματα, καθότι ἀναπαύει τὴν ὄρασιν, καὶ τὸν ἐγπαρητήρησε 2 ἐπὶ 110· ἀλλ' αἱ περιστάσεις αὐταὶ κέραλον μάλιστα, ὅταν ἢ στέρησις αὐτῆ μέλλῃ νὰ εἰσι συγρότεραι εἰς τοὺς θερμοὺς τόπους, ἢ εἰς τὰ διακόψῃ παρατεταμένην ἤδη ἐργασίαν.

Ἐς περ τὰ φυτὰ κακῶς ἐν τῷ σκότει ποιῶσι φρικτὴν λόγου χάριν εἶδον εἰς τὰς θερμὰς ἐστρατάς ἐκυτῶν λειτουργίας, τὸ δὲ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ, τείλει τοὺς στρατιώτας νὰ πίπτωσιν ὀλοει κεραυτά διαβρέχοντα αὐτὰ, διέρχονται δι' ἡθμοῦ, ἀνευ νόσπικται. Ἐντεῦθεν φρονίμου ἔθδον εἶναι νὰ σκι-ἀλλοιωσῆσι τινὸς καὶ ἀποσυνθέσεως, οὕτω καὶ τὰ ἄζηται καὶ ἀναπαύηται κατὰ τὴν καύσιν τοῦ ἡλίου· οἱ δὲ στρατιῶται νὰ μένωσιν ἐντὸς τῶν στρατώνων κατὰ τὰς ὄρας ταύτας.

Ἡμέτερα εὐκαρτα κλίματα. Εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἄφρικτὴν λόγου χάριν εἶδον εἰς τὰς θερμὰς ἐστρατάς ἐκυτῶν λειτουργίας, τὸ δὲ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ, τείλει τοὺς στρατιώτας νὰ πίπτωσιν ὀλοει κεραυτά διαβρέχοντα αὐτὰ, διέρχονται δι' ἡθμοῦ, ἀνευ νόσπικται. Ἐντεῦθεν φρονίμου ἔθδον εἶναι νὰ σκι-ἀλλοιωσῆσι τινὸς καὶ ἀποσυνθέσεως, οὕτω καὶ τὰ ἄζηται καὶ ἀναπαύηται κατὰ τὴν καύσιν τοῦ ἡλίου· οἱ δὲ στρατιῶται νὰ μένωσιν ἐντὸς τῶν στρατώνων κατὰ τὰς ὄρας ταύτας.

Ἐν Ἄγγρῳ, τῆν 30 Ἰουνίου 1856.

I. ΘΕΟΦΑΝΙΑΣ ΙΑΤΡΟΣ. (Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

### ΕΙΣΡΚΤΗΣ ΕΑΥΓΧΟΜΕΝΟΣ.

\*\*\*

Ἐν τῇ σκιά τὸ ἀνθρώπινον δέρμα μαραινεται καὶ ἐχρωματίζεται· ὁ μαρασμὸς καὶ ὁ ἀποχρωματισμὸς οὗτος παρατηροῦνται ἰδίως εἰς τοὺς κατοίκους τῶν μεγάλων πόλεων, εἰς τὰς νέας τῆς πλουσίας τῶν κοινοπιῶν τάξεως, τὰς εἰθισμένως ὡς τὰ πολλὰ εἰς ἕλιον μαλθακὸν καὶ οἰκουρόν. Ἐν τῷ φωτὶ τοῦναντιον τὸ δέρμα χρωματίζεται καὶ εὐκολώτερον διαπερᾶται ὑπὸ τῆς διαπνοῆς.

Τοιοῦτοι εἰσιν οἱ χαρακτῆρες, αἱ ιδιότητες, αἱ παρατηρούμεναι εἰς τὸ δέρμα τοῦ χειρῶνακτος καὶ τῶν ἀγροτικῶν ἀνθρώπων, ἀεῖποτε ἐκτιθεμένων εἰς τὴν ἀπλήρη ἀέρα, εἰς τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου, καὶ τῶν ὀπῶν τὰ ἀνοικτὰ μέλη, οἷα τὸ πρόσωπον, ὁ λαυμὸς, τὸ στήθος, ἔχουσι ὄσιν ἡλιόκαθῆ, χροῖμα μάλιστον ἢ ἤττον βαθύ. Οὕτω σπανίως τάσθαλος συγγρα εἰς τῶν ἀθροῶν ἐκείνων, δὲν πρέπεται ἀπαντᾶται εἰς τούτους τὸ εἶδος ἐκείνου τοῦ ἐρυθθήματος, τὸ οὕτω δὲ καλούμενον ἡλιόκαυμα, καὶ ὑπὸ τοῦ ὀποῦ τοσόν ταχέως ἀλίσκονται οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων.

Τὰ περνωμάτα (φακοὶ) (taches de rousseur) πόσον συχνὰ εἰς τὰ παῖδια, τοὺς λυμφατικούς μὲ τριγὰς ξανθὰς ἢ ἐρυθρὰς, ἀτινα παρέχονται μετὰ τῆς ἡλικίας, ἢ τῆς μεταβολῆς τοῦ κλίματος ἢ τῶν ὄρων, δύνανται ἐπίσης ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν ἐν ἐργεῖαν τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ δερμάτος. Ταῦτὸν ἐνυναται τις εἰπεῖν, καὶ περὶ τοῦ Πέμυτος καὶ ἐκζέματος, καὶ τῆς χροῖας τῆς ὑποδερμίου χρωματιστικῆς ὕλης, ἀνατομικῆς αἰτίας, ἐξ ἧς ἐξαρτῶνται αἱ ἀνθρώπινοι φυλαὶ χρωματίζόμεναι, μελαναὶ, χαλκῶχροι, κασταναὶ κ.λ. Προσθετέον δὲ, ἐτι οἱ τόποι τροποποιοῦσι τὴν τελευταίαν ταύτην ἐπιφῶν τοῦ ἡλιακοῦ φωτός· οὕτως, εἰς τὰς χώρας τὰς προφυλασσομένως ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἀνέμων ὑπὸ τοῦ ὄρους Τενερίφης καὶ Ἀτλάντος, οἱ λιθόπες δὲν εἶναι τόσον τέλειοι, ὅσον εἰς τὰς χώρας τῆς Νοβῆας, τῆς Σιέρρας Λεόνης καὶ τοῦ Σενεγάλ.

Ἐνωῖ ὅτι ὁ Κ. Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος οὕτε κειρὸν ἔχει, οὕτε ἀξίον ἐκυτοῦ ἐθεήρησε τῶν ἀγροτικῶν ἀνθρώπων, ἀεῖποτε ἐκτιθεμένων εἰς τὴν ἀπλήρη ἀέρα, εἰς τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου, καὶ τῶν ὀπῶν τὰ ἀνοικτὰ μέλη, οἷα τὸ πρόσωπον, ὁ λαυμὸς, τὸ στήθος, ἔχουσι ὄσιν ἡλιόκαθῆ, χροῖμα μάλιστον ἢ ἤττον βαθύ. Οὕτω σπανίως τάσθαλος συγγρα εἰς τῶν ἀθροῶν ἐκείνων, δὲν πρέπεται ἀπαντᾶται εἰς τούτους τὸ εἶδος ἐκείνου τοῦ ἐρυθθήματος, τὸ οὕτω δὲ καλούμενον ἡλιόκαυμα, καὶ ὑπὸ τοῦ ὀποῦ τοσόν ταχέως ἀλίσκονται οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων.

Τὰ περνωμάτα (φακοὶ) (taches de rousseur) πόσον συχνὰ εἰς τὰ παῖδια, τοὺς λυμφατικούς μὲ τριγὰς ξανθὰς ἢ ἐρυθρὰς, ἀτινα παρέχονται μετὰ τῆς ἡλικίας, ἢ τῆς μεταβολῆς τοῦ κλίματος ἢ τῶν ὄρων, δύνανται ἐπίσης ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν ἐν ἐργεῖαν τοῦ ἡλίου ἐπὶ τοῦ δερμάτος. Ταῦτὸν ἐνυναται τις εἰπεῖν, καὶ περὶ τοῦ Πέμυτος καὶ ἐκζέματος, καὶ τῆς χροῖας τῆς ὑποδερμίου χρωματιστικῆς ὕλης, ἀνατομικῆς αἰτίας, ἐξ ἧς ἐξαρτῶνται αἱ ἀνθρώπινοι φυλαὶ χρωματίζόμεναι, μελαναὶ, χαλκῶχροι, κασταναὶ κ.λ. Προσθετέον δὲ, ἐτι οἱ τόποι τροποποιοῦσι τὴν τελευταίαν ταύτην ἐπιφῶν τοῦ ἡλιακοῦ φωτός· οὕτως, εἰς τὰς χώρας τὰς προφυλασσομένως ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἀνέμων ὑπὸ τοῦ ὄρους Τενερίφης καὶ Ἀτλάντος, οἱ λιθόπες δὲν εἶναι τόσον τέλειοι, ὅσον εἰς τὰς χώρας τῆς Νοβῆας, τῆς Σιέρρας Λεόνης καὶ τοῦ Σενεγάλ.

Ἐν τῷ πρώτῳ ἀρθρῳ, εὐθύς ἀπὸ Μουσῶν ἀρχόμενος, διδάσκει ἡμᾶς τὰ καθ' Ἡρόδοτον, καὶ Θουκυδίδην, καὶ Ἐρφορον, καὶ Αἰθῶρον, καὶ Πάυσανιαν, καὶ Μύλλερρον, παλαιὰ περὶ παλαιῶν, ὡς εἰκός, λέγων, νέον δὲ ἕτερον οὐδὲν ἢ ἐτι ἐν τῷ τέλει ἐκσπενδονίζει πρώτην τινὰ καὶ χαριστάτην κατὰ τοῦ Κ. Π. καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ ὕβριν. Εἰς ταῦτα, καθὸ μὴ ἔχοντα ἀμεσὸν τινα σχέσιν πρὸς τὸ ἀνὰ χεῖρας περὶ φυλῶν ζήτημα, οὐδὲν ἔχω νὰ ἀντεῖπω.

Ἐν τῷ δευτέρῳ ἀρθρῳ ἀγωνίζεται, μετὰ προοίους ἤδη παραφορᾶς καὶ ὕβρεως, νὰ ἀποδείξῃ, ἐτι ὁ Ὀμηρος δὲν ἀνέφερε τιν περὶ τοῦ Ἑλληνος καὶ τῶν παιδίων αὐτοῦ γενεαλογίαν, κυρίως διότι δὲν ὑπῆρχεν ἐτι τὸ γενεαλογηθῆσιν· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, ἕτερον δὲ οὐδὲν, εἶπε καὶ ὁ ἐπικρινόμενος. Ἐπεγέρας νὰ ἀποδείξῃ, ἐτι ἢ εἰς τὸ σῶμα καὶ τοῦ τριχωτοῦ δερμάτος τῆς κα ἀλῆς, σαρκῆς φυλῆς διαίρεσις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθδου, αἱ ἀποκλήσεις, ὁ τέτανος, ἢ μνηνγγίτις, ἢ παραδὲν εἶναι παναρχαῖαι συνέφερες λαοῦν ἐπὶ τούτω φροσῶν, ἄπερ παρατηροῦνται μετ' ὄρας τινὰς τὰ μάλιστα νὰ πιστοποιηθῇ, ἐτι ἐν τοῖς ὕμνοις ἢ ἡμέρας, εὐθύς μετὰ τὴν ἀμεσον καύσιν τοῦ ὀροῦς ἔπειτα, τοῖς ποιηθεῖσιν ἐν τῷ μεταξύ τῆς

9 και της 8 εκατονταετηρίδος, οὐδὲν ὑπάρχει ἔγγραφο της γενεαλογίας ταύτης και δικαιώσεως, ἵνα, ἀπὸ τοῦ σημείου ἐκείνου καταβαίνων, ἀναζητήσῃ ποτε ἄρα αὐτὴ πατρίδα. Ὁ δὲ ἀρθρογράφος ὁ ἐπαγγελλόμενος νὰ ἐξηγήσῃ, ὅτι οὐ στενῶ τῷ ἰσχυρῶ διώριστα ἢ ἀλλήθως πρὸς τὰ παρὰ τοῦ Κ. Π. λεγόμενα, ἀλλὰ τι μέγα τεῖχος ἐν μέσῳ ἐστὶν αὐτῶν, ἐν τῷ ἄμυ δὲ ἰδρωτι περιφρούμενος, ἵνα καταστήσῃ ἡλίου φαινότατον, ὅτι τὰ Ὀμηρικὰ ἐπισημῶς μνημονεύουσι της γενεαλογίας, και τοῦτο διότι δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῷ γενεαλογησόμενῳ, συνομολογεῖ προδήλως τοῖς παρὰ τοῦ ἐπισημομένου βιβλίου, ὥστε και ἐγνωμοσύνης ἀξίως ἤθελεν εἰσεῖναι ὁ ἀνὴρ καθὼ ἐπίκουρος, ἀν δὲν ἐστέρητο προδήλως τῆς συνειδήσεως τῶν λόγων αὐτοῦ.

Παραπλήσιον τι δὲ συμβαίνει και ἐν τῷ τρίτῳ ἄρθρῳ, ἐν ᾧ, ἐπισημοῦν νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸν περὶ τοῦ Ἑλλήνων και τῶν παιδῶν αὐτοῦ μῦθον, ὁ ἐλεγκτὴς συμψάκει πάλιν ἐν τοῖς κυριωτέροις τῷ ἐλεγχόμενῳ, και τοὶ φανταζόμενοι δὲ ἀνασκυλῶν αὐτόν. Διότι, πρῶτον, λέγει, ὅτι οἱ Αἰολεῖς εἶναι οἱ πρόπατορες τῶν Ἑλλήνων, συγκεχυμένοι ἐν Θεσσαλίᾳ, πρὶν ἢ ἐξελεθῆναι διακριθῆναι κατὰ φυλὰς και γλώσσας ἄρα συνομολογεῖ, ὅτι ὁ κοινὸς τύπος τοῦ μῦθου, καθ' ὃν ἐξεναντίας οἱ Ἕλληνες εἶναι οἱ πρόπατορες τῶν Αἰολέων, δὲν ἀπεικονίζετο τὴν ἀρχικὴν τῶν πραγμάτων κατάσταση, και ὅτι ἡ κατὰ φυλὰς διακριτικὴ εἶναι μεταγενεστέρη. Δεύτερον, λέγει, ὅτι ὁ μῦθος κατ' ἀρχὴν δὲν περιελάμβανεν εἰμὴ τὰ ὀνόματα τοῦ Διῶρου, τοῦ Αἰόλου, τοῦ Ζεῦθου, τὰ δὲ τοῦ Ἀχαιοῦ και τοῦ Ἴωνος προσετέθησαν αὐτῷ βραδύτερον, αὐτὸ δὲ τοῦτα εἶπε και ὁ Κ. Π., ἐκτός ὅτι ἡ ἐν τῷ ἀρχικῷ μῦθῳ παράλειψις τῶν ὀνομάτων ἐκείνων, κατὰ μὲν τὸν Κ. Π. δηλοῖ ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ ἦσαν τεταπεινωμένοι, Ἴωνες δὲ οὐδόλως ἐπὶ ὑπῆρχον, κατὰ δὲ τὸν ἐπισημοῦν, ὅτι ἀμφότερα τὰ φύλα ἦσαν τεταπεινωμένα, ὡς ἐν τῆς κατακτίσεως της Πελοποννήσου ὑπὸ τῶν Δωριέων. Ἀλλ' ἡ ἐρμηνεία αὐτοῦ αὐτῆ προὑποτίθει ὡς ἀναμφισβήτητον, ὅτι Ἴωνες κατέκον ἐν τῇ γερουσίᾳ πρὸ της κατακτίσεως, ὅπερ ἀμφισβηταίται, ὑπὸ δὲ τοῦ ἐπισημοῦ δὲν ἀπεδείχθη, πολλοῦ γε και δει. Ὅπως δὴ ποτε, τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι κατ' αὐτὴν τοῦ ἐπισημοῦ τὴν ἠμολογίαν, τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀχαιοῦ και τοῦ Ἴωνος προσετέθησαν τῷ μῦθῳ πολὺ μετὰ τὰ ὀνόματα τοῦ Διῶρου, τοῦ Αἰόλου και τοῦ Ζεῦθου. Τούτου ὅμως θεδόντος, ἵπως τὸ ὄνομα τοῦ Ζεῦθου σημαίνει τὸν ξυνοῦν πατέρα τοῦ Ἴωνος, ὡς μνησκόμενος τὰ μυριάκις ἀναμνησκόμενα διδάσκει ὁ ἐπισημοῦ; Κατὰ τίνος δηλαδὴ θαυμαστὴν μακρίαν, οἱ κατασκευασταὶ τῶν ἀρχικῶν τοῦ μῦθου τῶν, οἵτινες οὐδόλως εἶχον πρὸ ὀρθολογῶν τὸν πολὺ βραδύτερον προστεθέντα Ἴωνα, εἰλῆθον ἐν τούτοις τῆς προνομιαν νὰ συμψηφίσωσιν εἰς τὸν μῦθον ἀγῶν ὄνομα τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἄλλο ἔδυναντο νὰ συμψηφίσωσιν, ὡς βέβαιον ὁ ἐπισημοῦ, εἰμὴ τὸν ξυνοῦν πατέρα τοῦ Ἴωνος; — Τρίτον, συνομολογεῖ τῆς πολλὰς τοῦ μῦθου ἀλλοι-

ώσεως, και ἐπιλαμβανόμενος μόνον τῶν παρὰ Εὐροπιδῆ παραλλαγῶν, θεωρεῖ ταύτας φυσικωτάτας, διὰ τὴν ἀνάγκην εἰς τὴν εὐρέτην ὁ ποιητὴς νὰ κατασκευῇ τοὺς Ἀθηναίους λησιμονῶν ὅτι ὁ Ἡρόδοτος, ὁ ἀεινόμοιος ὁ Ἀλικαρνασσεὺς και ἄλλοι, οὐδέμιναι τοιαύτην εἶχον χρείαν; ὅτι και αὐτὸς ὁ Εὐριπίδης δὲν ἔξυμῶ πῶς ἐκολάκευε τοὺς Ἀθηναίους λέγων πρὸς τοὺς ἄλλοις τὸν Ἕλληνα υἱὸν τοῦ Αἰόλου και ὅτι ἐπὶ πᾶσιν ἀν τὰ περὶ της καταγωγῆς και της ἀμοιβῆς σχέσεως τῶν Ἑλληνικῶν φυλῶν ἦσαν ὅπως συνήθως λέγονται και πιστεύονται, ἔπρεπεν ἀναγκαιῶς νὰ ὑπάρχῃ κοινὴ και σταθερὰ ἐν Ἑλλάδι περὶ τούτου πεποιθήσεως, ὑπαρχούσης δὲ τοιαύτης πεποιθήσεως, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀλλοιωθῶνται ἐκάστοτε οἱ μῦθοι οἱ ἀπεικονίζοντες τοσοῦτον ἐμφανῆ και ἀναμφισβήτητα πράγματα. — Ἐπειδὴ δὲ φαντάζεται ἑαυτὸν λέγοντα ἔτερα ἢ ὁ ἐπισημοῦς, ἐνῶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμψάκει μετ' αὐτοῦ, ἀπορον δὲν εἶναι ὅτι και ἐφαντάσθη πολλαῖς τούτων λέγοντα ὅτι δὲν εἶπε. Τοιοῦτοτρόπως βέβαιον ἴ. γ. ὅτι προσκόψας ἔπεσεν εἰς τὸ ἀνεξήγητον, ὅτι ὁ Ἑλληὴρ ἔχει δύο πατέρας, τὸν Δευκαλίωνα και τὸν Ἄλλα, ἐνῶ τὸ ὄνομα τοῦ Δευκαλίωνος οὐδέποποτε ἀναφέρεται ἐν τῇ πραγματείᾳ τοῦ Κ. Π. Ἀξιοῖ δὲ πρὸς τούτοις ὅτι οὐτός ἐσῶγχεσε τὸν ἐν τῇ Αἰολίᾳ νῆσον Αἰόλον, μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἑλλήνος Αἰόλου, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας οἱ δύο οὗτοι Αἰολοὶ ἐπιμαλέσταναι διεκρίθησαν, ἐν εὐλαίᾳ τῆς αὐτῆς πραγματείας. Τὸ δὲ ἀστυότερον, ὀνομάζει ἐνταῦθα τὸν τελευταῖον τούτων Αἰόλον πάππον τοῦ Ἰάσονος (τοῦ Αἰσῶνος, τοῦ Κρηθέως, τοῦ Αἰόλου), ἵσως διότι, ὡς ἐν τῆς μακρῆς διατριβῆς του ἐν τοῖς πανεπιστημίοις της Εὐρώπης, ἐλησμοῦνησεν ἐν τῷ μεταξύ τὰ μαθήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου.

Ἐν τῷ τετάρτῳ ἄρθρῳ ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξηγήσῃ πῶς και ποτε διεδόθη τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα εἰς ὅλον τὸ ἔθνος και μετὰ πολλὰς προαναβολὰς, και λοιδορίας κατὰ τὸν Πανδραστήριον, κατὰ τὸν Στραταίον, κατὰ της Πανδραστήριου, καθ' ὅλου τοῦ ἔθνους (\*), και πρὸ πάντων κατὰ τοῦ Κ. Π., ἐξ ὧν εἰκάζεται ὅτι μέλλει νὰ εἴπῃ τι καταστρεπτικώτατον τῶν δοξασιῶν τούτου, μεθύσας ἤδη ἀπὸ τῶν τοσοῦτων ὑβρεῶν και ἔσπων ὑποπτέρων ἄρμα ζεύξας, περιάγει τὸν ἀναγνώστην διὰ τῶν ὄλων στήλων της Ἀθηναίς, ἵνα καταστήσῃ εἰς κοῖτον νομίζετε συμπέρασμα; Ὅτι τὸ ὄνομα μετεδόθη εἰς τὸ ὅλον ἔθνος διὰ τοῦ Ὀμήρου και της Ἰλιάδος; Ἀλλ' ὁ ἄθροισμα ἐπικριτὰ μήπως λέγῃς ἐπὶ τέλους ἔτερον τι τῶν παρὰ τοῦ Κ. Π. προσθεθέντων; — Τὴ εἶπεν ὁ Κ. Π.; ὅτι τὸ ὄνομα δὲν ἐπεκράτησεν οὔτε διὰ κατακτίσεως, οὔτε ὡς φυλετικόν, ἀλλὰ μετὰ τῆς θῆκαι της 7 ἑκατονταετηρίδος διὰ της κλητικῆς ἐνεργείας τῶν

(\*) Ἐνταῦθα γενόμενος βλασημότερος και αὐτῶ τοῦ Φαλαγγίου, ὑδρῶναι τοὺς προσηγορούμενους ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι εἰς τὴν κῆρυον.

ἐν Δαδῶνῃ και ἐν Δελφοῖς χρηστέριων, και τοῦ Ὀλυμπιακοῦ ἀγῶνος. — Τί δὲ λέγῃς σὺ; ἔτι τὸ ὄνομα δὲν ἐπεκράτησεν οὔτε διὰ κατακτίσεως οὔτε ὡς φυλετικόν, ἀλλὰ διὰ της κλητικῆς ἐνεργείας. . . της Ἰλιάδος, ὅ ἐστιν περὶ τὴν 8 ἢ τὴν 7 ἑκατονταετηρίδα. Συμφωνεῖ; ἄρα και πάλιν ἐν τοῖς κυριωτέροις, διαφωνῶν μόνον ὡς πρὸς τὸ μέσον της κλητικῆς ἐνεργείας. Ἀλλὰ τούτο, ὅτι δηλαδὴ, τὸ ὄνομα ἐπεκράτησε διὰ μόνης της Ἰλιάδος, και ὅτι εἰς τὴν ἐξάπλωσιν αὐτοῦ κατ' οὐδὲν συνετέλεσαν τὰ χρηστήρια και οἱ ἀγῶνες, θεωροῦμεν ἀνάξιον συζητήσεως.

Και ἐνταῦθα ἀπολύγει ἡ ὄλη ἀνασκευὴ (\*) τοῦ μέρους της πραγματείας, τοῦ ἀσχολουμένου περὶ τὸν μῦθον τοῦ Ἑλλήνος και τῶν παιδῶν αὐτοῦ, ἀνασκευὴ, ἥτις, διὰ της παρεμβάσεως αὐτῆς, παραταίσει εἰς δύο πλήρη τυπογραφικὰ φύλλα της Ἀθηναίς, ἰσοδυναμοῦντα ἴσως πρὸς τὰ τρία της βλῆς πραγματείας τοῦ Κ. Π., εἰμφορεῖ νὰ συγκραταίωθῃ ὡς ἐξῆς:

1ον. Ὅτι ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεισι δὲν μνημονεύεται ἡ γενεαλογία, διότι δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τὸ γενεαλογησόμενον.

2ον. Ὅτι ὁ κοινὸς τύπος τοῦ μῦθου δὲν ἀπεικονίζε τὴν ἀρχικὴν τῶν πραγμάτων κατάσταση, ἡ δὲ κατὰ φυλὰς διακριτικὴ εἶναι μεταγενεστέρη.

3ον. Ὅτι τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀχαιοῦ και τοῦ Ἴωνος προσετέθησαν εἰς τὴν γενεαλογίαν ἐκείνην μετὰ τὴν κατὰ τὴν 8 ἢ τὴν 7 ἑκατονταετηρίδα κατασκευὴν αὐτῆς.

4ον. Ὅτι πλεῖστη ἐπικριτικὴ ποικιλία περὶ τὴν διατύπωσιν τοῦ μῦθου, και

5ον. Ὅτι τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα ἐπεκράτησεν οὐχὶ διὰ κατακτίσεως, οὐχὶ ὡς φυλετικόν, ἀλλὰ διὰ κλητικῆς τινος ἐνεργείας περὶ τὴν 8 ἢ τὴν 7 ἑκατονταετηρίδα.

Ἀπαντα δὲ ταῦτα τὰ συμπεράσματα, ἀμφοτέρως καις χερσὶν ὑπογράφει ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος, και πάσῃ προθυμώτατον ὅτι μαρτυροῦσιν, ὅτι ὁ ἐπὶ τῇ ἀνασκευῇ αὐτοῦ γράψας τὴν ἐπικρισιν ἐκείνην, εἶχε προδήλως τὴν πρὸς τοῦτο ἀπαραίτητον κοῖσιν.

(\*) Ἐν τῇ τῶν ὑποσημειώσεων τοῦ τετάρτου τούτου ἄρθρου, ὁ ἐπικριτὴς εἰλεγει τὸν Κ. Π. διότι, μετετυπώσας πῆρως εἰσάρας ἀγνώστους ἐπιστολάς τοῦ Φρειδερίκου τοῦ Β, εἶπεν ἀήλων τὴν σημασίαν τῶν λέξεων βι πεινι φ δ ρ ο ι και π ε ρ τ ι κ ο φ ο ρ ο ι, ἐνῶ αὐτὰ σημαίνουσι προδήλως, λέγει, πελοπονήσους ενῆς και βοταλοφῶρους (ἐπὶ τῶν Αἰωνικῶν ἱερωνῶν και πετρίων). Ἀλλὰ και ἔτερός τις, ἀμαθὴς βεβαίως ὅπῃ τοῦ ἐπικριτοῦ θεωρηθησόμενος και αὐτὸς περὶ τὴν Λατινικὴν, ὁ σοφὸς ἐκδότης τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἐπιστολῶν, Γουσταῖος Ὀδόλλμας, εἰδίστασεν ὡς πρὸς τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῶν λέξεων ἐκείνων, προσθεῖς εἰς ἑκάστην αὐτῶν τὸ σημεῖον της ἀμφισβήτησης (?). ὁ δὲ Κ. Π. ὅστις οὕτως ἐκδοσεν, οὔτε διόρθωσεν, οὔτε μετέφρασεν νῆαν ἐπεχειρήσεως τῶν ἐπιστολῶν, ἀλλ' ἐκ τοῦ προχείρου μετετυπώσας τὸ ἔργον τοῦ Γερμανοῦ ἐκδότου, ἐκπέτασεν ἀπλῶς και τὸν διαταγμὸν ἱκίον.

Ἀπὸ δὲ τοῦ πέμπτου ἄρθρου, εἰσερχόμενος ἔτι εἰς τὸ ἱστορικὸν της συζητήσεως μέρος και ἰδίως εἰς τὸ περὶ τῶν Δωρικῶν πολιτευμάτων ἀντικείμενον, ἐπιχειρεῖ ὁ ἐπικριτὴς διὰ τῶν ὄρων ὄλων στήλων της Ἀθηναίς, τὴν ἀνασκευὴν τοῦ ἐξῆς συντόμου της πραγματείας χωρίου α Εἰς Φάρας, εἰς Γερουθρας και εἰς Ἀμύκλας, οἱ Σπαρτιάται ἐπεμψαν κατὰ τὸν Πανσκαλίαν ἀπολόους ἐκ τοῦ ἰδίου γένους, ὥστε ἂν οἱ Σπαρτιάται ἦσαν Δωριεῖς, Δωριεῖς ἦσαν και οἱ κάτοικοι τῶν τριῶν ἐκεῖνων πόλεων. Ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἔχως ἀπαντῶμεν εἰς αὐτὰς τῶν λεγομένων Δωρικῶν νομίμων και εθίμων, της λεγομένης Δωρικῆς διαίτης και παιδαγωγίας. ἢ Κατὰ πρῶτον δὲ ἐνταῦθα πραγματικῶς ἀντιλέγων τῷ ἐπισημοῦ, ἀξιοῖ ὅτι αἱ Φαράι περὶ ὧν ὁ λόγος, αἱ παρὰ τοῦ Τηλέκλου κυριουθεῖσαι, δὲν ὀνομάζοντο Φαράι, ἀλλὰ Φάριαι, ὅτι ἡ τοῦ Πανσκαλίαν φράσις « ἐπεμψαν οἱ Σπαρτιάται ἀπολόους κατὰ τῶν ὄρων » σημαίνει ἀπλῶς « παρ' ἑαυτῶν » ἥτοι ἰδικῶς τῶν, ὅχι ἡμῶν και Σπαρτιῶντες ὅτι ὡς πρὸς τὰς Ἀμύκλας οὐδὲν περὶ ἀποστίλης τοιοῦτων ἀποίκων (\*) ὑπάρχει και μὴ μόνη λέξις παρὰ Πανσκαλίαν; ὅτι οἱ Δωρικοὶ θεσμοὶ ὑπῆρχον και πρὸ τοῦ Δωκυόργου ἐν Σπάρτῃ; Ἰδῶμεν ἂν περὶ τὴν ἀντιλογίαν ὑπῆρξεν εὐτυχεστερος ἢ ἐν τῇ ταυτολογίᾳ.

Ἡ πόλις, λέγει, ἦν ἐκφυεῖσεν ὁ Τηλέκλος, ἡ κειμένη παρὰ τοῖς πρόποσι τοῦ Ταυόγτου, ὀνομάζεται Φάρις, και οὐχὶ Φαράι, ὡς ἐσφαλμένως ἐκάλεισεν αὐτὴν ὁ Κ. Π. Φαράι δὲ εἶναι πόλις ἀλλῆ κειμένη πρὸς βορρῆν της Σπάρτης, ἐν τοῖς μεθορίοις της Μεσσηνιαίς, της Ἀρκαδίας και της Λακωνικῆς, και διὰ τούτου δὲν μεν λέγεται πόλις Μεσσηνιακῆ, ὅτε δὲ Λακωνικῆ, ἱστορομένης π. γ. ὁ Μεσσηνιος ἦρος θέλει νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Λακωνικὴν ἔρχεται εἰς πρώτην πόλιν τὰς Φάρας και ἐκεῖθεν σκοπεῖ νὰ γῶσῃ εἰς Σπάρτην, ἐνῶ ἂν ἦθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς της Μεσσηνιαίς εἰς Φάριν, ἔπρεπε νὰ διέλλῃ πρῶτον διὰ της Σπάρτης. Καὶ ἐν ὑποσημειώσει ἐπιφέρει ἄλλῃ εἶναι ἡ παραβαλλόμενος πόλις Φηραι. Ἀλλὰ, ἀτυχέστατε ἐπικριτὰ, ἡ ἀμαρτάνων ἐνταῦθα, ὁ ἀμαρτάνων οἰκτρῶς και ἐπανειλημμένως εἶσαι σὺ, ὅχι ὁ παρὰ σοῦ ἐπισημοῦ. Αἱ πόλις περὶ ὧν ἡμῶν εἶναι δύο και ὅχι τρεῖς μὴ, ἡ Λακωνικῆ, ἡ κατὰ δὲ Φάρις μόνον καλουμένη, ἀλλῆ δὲ ἡ Μεσσηνιακῆ, Φηραι, ἢ Φεραὶ, ἢ Φαράι. Ταύτας μόνως γνωρίζουσιν ὁ Σπάρτιος, ὁ Πανσκαλίος, ὁ Σπέρτιος ὁ Βυζάντιος,

(\*) Σημειώσεται ὅτι ἡ στερεώτατος ἐκδοσις τοῦ Πανσκαλίου ἦν ἔχομεν ἀνὰ χεῖρας, γράφει ἐν τῷ περὶ Γερουθῶν χωρίῳ III. XXII. 5, « παρὰ σπῶν Ἀπολόους ἀπέστειλαν » ἢ ἐκδοσις τοῦ ἐπικριτοῦ φέρει, φαίνεται, « Ἐποῖ κ ο υ ε ἰ ὄων παρατιθέμενος κατ' αὐτὴν τὸ χωρίον καὶ γράφον Ἐποῖ κ ο υ ε ἰ, παραπέμπει τὸν Κ. Π. εἰς τὸ λέγειν ἵνα ἴδῃ τὴν διαφορὰν τὴν μετὰ τοῦ ἀποῖ κ ο υ ε ἰ ποῖ κ ο υ ε ἰ καὶ κατωτέρω αὐτὸς ὁ ἐπικριτὴς λέγει ὅτι εἰς Γερουθρας ἐπέστειλαν Ἀποῖ κ ο υ ε ἰ. Ἀλλ' ἡ ἀκριτοῦς κατὰ βουλίαν τοῦ ἀνθρώπου τούτου πῆρως δὲν ἔχει

ὁ Πάππιος, ὁ Ερβότιος, ὁ Μάννερος, ὁ Λήμιος, ὁ Φορβίγερρος, ὁ Κορβίτιος. Τῆς δὲ τρίτης, τῆς πρὸς βορρᾶν τῆς Σπάρτης δὴθεν, κειμένης, οὐκιστῆς καὶ κτίτωρ ἀνεδείχθησθε, ἐν ἔτει σωτηρίου 1856φ. Ἰδοὺν ἀπατηθεῖς, Ἰδοὺν πῶθεν. Ἐν τῷ ἀτλαντι τοῦ Κιπέρτου τῷ ἐκδοθέντι ἐν ἔτει 1846 ἐσημειώθη τῶντι, πρὸς βορρᾶν τῆς Σπάρτης, ἀν καὶ οὐχί, ὡς λέγεις, ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς Λακωνικῆς, τῆς Μεσσηνιας καὶ τῆς Ἀρκαδίας, ἀλλὰ εἰς τὰς ὑπερσίας τοῦ Πάρωνος, καὶ οὐχί πάλιν ὀριστικῶς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ διαστακτικοῦ σημείου (?), πόλις Pheraί, ἥτις ἕμεις, καθὼς προδήλως κατὰ παραδρομὴν, ἢ κατὰ εἰκασίαν τινὰ πάσης βίαςσε; ἐστατημένην, αὐτῇ εἰσφρήσασθαι, ἀφῆρθη ἀμέσως ἀπὸ τοῦ μεγάλου χάρτου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Κιπέρτου ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1847, καὶ δὲν ὑπάρχει σιτημειωμένη, φυσικῶ τῷ λόγῳ, οὔτε ἐν τῷ χάρτῳ τοῦ Μυλλέρου, οὔτε ἐν τῷ χάρτῳ τοῦ νεωτάτου καὶ τελευταίου Γεωγράφου τῆς ἀρχαίας Πελοποννήσου, τοῦ Κουρτίου. Ὁ δ' ἐπικριτὴς, ἐν τῇ παραφορᾷ του, δὲν παρετήρησε τὰυτα πάντα καὶ παρασρῆθεις ὑπὸ τῆς πρώτης παραδρομῆς τοῦ Κιπέρτου, ἐπέπεσαν εἰς τὸν βίβλον δι' ἕτερον παρασκῶαζεν. Ὅτι δὲ ἰδίως ἡ πόλις εἰς ἣν ἦλθεν ὁ Ἀριστομένης εἶναι αἰ παρὰ τοῖς πρόποσι τοῦ Γαυγέτου Φαρά (ἢ κατὰ σὲ μόνον Φάρις κλυομένη), αὐτὸ διδάσκει διαφύδη ὁ Κορβίτιος, ἐν τῇ Πελοποννήσῳ αὐτοῦ, τόμῳ 2, σελ. 319, στήμ. 48, ὅπου παρατίθεται καὶ τὸ ἐξῆς χωρίον τοῦ Πανσανίου, IV, XVI, 5. α' Ἀριστομένης.— ἦλθεν ἐπὶ πόλιν τῆς Λακωνικῆς τὸ μὲν ἀρχαῖον ὄνομα καὶ ἐν Ὀμήρῳ καταλόγῳ Φάριν, ὑπὸ δὲ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ προσοικίαν καλουμένην Φάρας, ἢ ἐξ οὗ μανθάνεις καὶ ὅτι τὸ ὄνομα Φάρις εἶναι τὸ ἀπηρχαιωμένον, πολὺ δὲ κοινότερον τὸ ὄνομα Φεραί, ὅπερ μετεχειρίσθη ὁ Κ. Π. Ἰ. Ὁρᾶς ἤδη οὐκ καὶ ὅσας ἀκάνθας ἔχουσιν αἱ ἐπικρίσεις;

Οἱ Σπαρτιάται, λέγει, ἐπεμφαν εἰς Φάρας καὶ εἰς Γερώνθρας ἀποίκους παρὰ σφῶν, ὅ ἐστι παρ' ἐαυτῶν, ἢ ἐστίν. . . . ὅχι Σπαρτιάταις. Ἐν ἄλλαις λέξεσι, παρ' ἐαυτῶν μὲν, ἀ.λ.λ. οὐχί παρ' ἐαυτῶν! Ἐντύθη δὲ ἀρμόζει τὸ τοῦ Μολιέρου.  
 Poitiani quod je mo lato . . .  
 Il me semble que je suis moi . . .  
 Ὁ Πανσανίος, λέγει, οὐδὲ γὰρ ἀνυφέρει περὶ τῆς ἀποδιδάσεως τῶν Ἀμυκλιῶν καὶ, γυμνῶν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ αὐτοῦ ἐρμηνείᾳ, ἀνακράζει ὁ ἐπικριτὴς ἐν θυμῷ. Οὕτως ἐρηγοῦσι τὰ Πανσανίαν οἱ μαθηταί. πρῶτον τὰ γράμματα τοῦ γυμνασίου καὶ ἔπειτα τὰ μεγάλα. Ἀλλ' ἐν τούτοις τὸ ἀμείλιχον τοῦ Πανσανίου χωρίον, III, II, 6; ἐκράυζε στενωπῶν τῆ φωνῆ α τοῦ δ' Ἀμυκλιῶν. . . ἐκβάλλουσιν. Ὅταν ἡ ἐπικριτὴς, μετὰ 3 ἡμέρας, μαθῶν, ὡς φαίνεται, ἐν τῷ μεταξύ, τὰ γράμματα τοῦ γυμνασίου, ἠμολογῆ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔκτου ἄρθρου, ὅτι παρετήρησε τὸν Πανσανίαν καὶ ὅτι πῶντι ἐξεβλήθησαν καὶ οἱ Ἀμυκλιῶν. Ὅπερ παρῆεν ἡμῖν τὴν χρηστὴν ἐπίδω, ὅτι ἐξακολουθῶν νὰ μανθάνη τὰ

γράμματα τοῦ γυμνασίου, πολλὰ καὶ ἄλλα θέλει ἐπανορθῶσαι ἀμαρτήματα αὐτοῦ.  
 Τελευταῖον οἱ Δωρικοὶ θεσμοί, ὅ ἐστιν ἡ Δωρική παιθαρχία καὶ εὐνομία ὑπῆρχον, ὡς βεβαιῶσθε ἐπικριτῆς, καὶ πρὸ τοῦ Λυκούργου ἐν Σπάρτῃ διὰ τῆς Διότι κατὰ τὸν Θουκυδίδην, 1, 18, ἡ Λακεδαιμῶν, μετὰ τὴν κτίσιν τῶν νῦν ἐνοικούντων Δωριέων, ἐπὶ πλείστον χρόνον (καὶ ῥητῶς μέχρι τῆς τοῦ Λυκούργου ἐποχῆς) ἐστασίαζε διότι κατὰ τὸν Ἰσοκράτην, ἐν τῷ Πανδην. ΟΓ., οἱ Λακεδαιμόνιοι, μέχρι τοῦ Λυκούργου, ἐστασίαζον ὡς οὐδένας ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων διότι κατὰ τὸν Πλούταρχον, Λυκ. II, εὐνομία καὶ ἀταξία κατεῖχε τὴν Σπάρτην μέχρι τοῦ Λυκούργου διότι κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, I, 65, μέχρι τοῦ Λυκούργου, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἦσαν κκοκονομώτατοι σχεδὸν πάντων Ἑλλήνων διότι κατὰ Ἀριστοτέλην, Ε, I, 3, ἡ ἐπὶ Χαριλάου ἰδρυθεῖσα ἐν Σπάρτῃ ἀριστοκρατία διεδέχθη τὴν πρότερον ἐπικρατούσαν αὐτῇ τυραννίδα καὶ διότι ἐπὶ πασίν ἔχνος οὐδὲν τῶν λεγόμενων Δωρικῶν θεσμῶν ἀναφαίνεται ἐν Σπάρτῃ πρὸ τοῦ Λυκούργου.  
 Οὕτω δὲ εὖ καὶ ἐπισταμένως ἀνασκευάσας τὸ μέρος τοῦτο τῆς πραγματικῆς, μεταβαίνει εὐπέτως ὁ ἡμέτερος ἐπικριτὴς εἰς ἕτερον τοῦ λόγου ἀντικείμενον. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἄλλοτε.

Φ.  
 Εἰς τῶν ἀκροατῶν  
 τοῦ Κ. Κ. Παπαρρηγοπούλου.

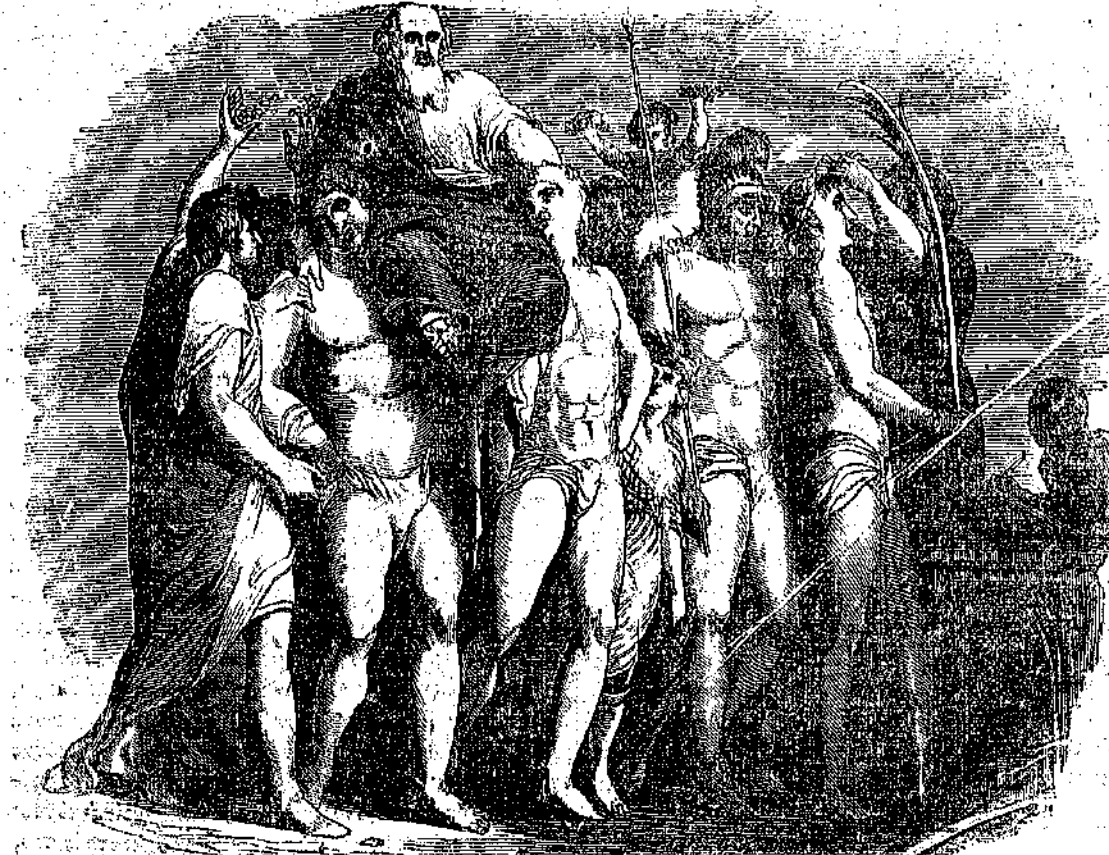
**ΟΛΥΜΠΙΑ.**

... 66 ...

Κατ' αὐτὰς ἐγένετο πολὺς λόγος εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἐφημερίδας, περὶ συστάσεως ἀγῶνων Ὀλυμπιακῶν καὶ Ἀκαδημίας, δαπάνη φιλοτιμῆς καὶ δαυελεῖ δύο ἡμογενῶν, τοῦ ἐν Βιέννῃ γνωστοτάτου βάρωνου Κ. Σ. Σίνα, καὶ τοῦ ἐν Δακίᾳ ταγματάρχου τῆς ἡμετέρας φάλαγγος Κ. Ζάπα.  
 Καὶ περὶ μὲν τῶν τοιούτων συνεισφορῶν θέλομεν ὁμιλῆσαι ἄλλοτε ἐν ἐκτάσει, ἔταν κατορθώσωμεν νὰ πορισθῶμεν σημείωσιν ἕσον οἷόν τε ἀκριβῆ τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑλληνίδος φυλῆς διότι τοιαύτη φιλοπατρία πρόθυμος εἰς μεγάλας θυσίας χρηματικὰς, καὶ ἀν ἀπαντᾶται ἄλλαχού, δὲν ἀπαντᾶται ὅμως τόσῳ κοινῇ καὶ τόσῳ ἀθρόως γινομένη.  
 Περὶ δὲ τῶν καταστημάτων, ἐπειδὴ τούτων ἡ σύστασις ἀπεφασίσθη ἤδη, ὡς λέγεται, ὑπὸ αὐτῶν τῶν δωρητῶν, εἰς ἡμᾶς τοῦτο μόνον ἀπολείπεται, τὸ νὰ συστήσωμεν τὴν μετὰ συνέσειως διοργανώσιν αὐτῶν, τὸν προσδιορισμὸν ἀγῶνων, ἱκανῶν νὰ ἀναπτύξωσι τὰ ἔργα τῆς διανοίας, τῆς τέχνης καὶ τῆς βιομηχανίας, καὶ πρὸ πάντων τὴν μετὰ δικαιοσύνης βραβεῖαν, διότι τότε μόνον ἐνθαφρῶνεται ἡ φιλοτιμία



ΟΛΥΜΠΙΑ.



ΔΙΑΓΟΡΑΣ.

και παράγονται καρποί άφθονοι, εύανθείς και, ώς έλεγον οι άρχαιοι, ζείδωροι. Ο Παύσανιás περιγράφων τούς άνδριάντας τών Όλυμπιονικών άπειροίθην να πράξη τούτο προς έλους, ώς εκιστάμιενος όσοι τώ παραλόγω τού κλήρου, και ουχ ύπό ισχύος άνείλοτο ήδη τόν κότιον (\*). Αν λοιπόν εις την περί την βραβεΐαν δικαιοσύνην έσφάλλοντο οι ήμέτεροι πρόγονοι, πόσω μάλλον άνάγκη να προσέγωμεν ήμεις οτινις φιλούμεν την προσωποληψίαν; Οι Έλληνοδίκαι πρέπει να εκλέγονται μεταξύ τών επί παιδεία και άρετή φημιζόμενων, ίνα μη πάσχουν οι άγωνιζόμενοι ό,τι και Πίνδαρος όστις, άμαθείς περιπέσων άκραταΐς, ήττήθη Κορίνθις πεντάκις.

Έκ τών δύο ένταύθα καταχωριζόμενων εικότων, ή μόν παριστά τούς Όλυμπιακούς άγώνας, ή δε διακώραν τόν Έρδδιον, φερόμενον διά τής πανηγύρεως ύπό τών υιών νικησάντων έν Όλυμπία, βυλάμενόνα τε ύπό τών Έλλήνων άνθεσι, και εύδαίμονα επί τοΐς πικρί καλούμενον (Ήλιος. Ήλιακ. Β'. Χ').

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΓΑΛΟΥΑΙ.

Ίσως ή επομένη ιστορία φανή εις πολλούς μυθώδη; άλλ' άν και πάντη έξαλλον βεβαιούμεν αυτήν άληθιστάτην. Εί δε και πάλιν θελήση τις ν' άμφισβήλη, συμβουλευθήτω τά Annals of the country of Galway, όπου θέλει άναγνώσει αυτήν έν έκτάσει. Πλην τούτου ή περιγραφή τής φρικτής δίκης σώζεται και έν τοΐς άρχείοις αύτοΐς τής πόλεως.

Έν έτει 1493 ό Ίάκωβος Λίντς Φιτς-Στέφεν, πλούσιος έμπορος και δήμαρχος τής έν Ίρλανδία πόλεως Γάλουαϊ, έξέδωκεν άπόφασι ήτις άνεθεβαθεν αυτών εις τόν βασιμόν εις όν έθεσεν ή ιστορία τήν Άριστόδημον και τόν Βρούτον, ίσως μάλιστα και εις άνώτερον.

Τήν εποχήν εκείνην αξιόλογα έμπορικά έπιχειρήματα έγιναντο μεταξύ τής άκρωτός Ίρλανδίας και τής Ισπανίας. Ο Φιτς-Στέφεν, όστις χάριν έμπορίας είχε μεταβή πολλάκις εις τήν Ίθρικήν Χερσόνησον, έφερε μεθ' έαυτού εις Ίρλανδίαν τόν υιόν ένός τών Ισπανών έμπόρων και φίλων του, όνομαζόμενον Γομέζ. Η δε οικογένεια τού Φιτς-Στέφεν υπεδέθη τόν νέον μετά τής αξιολαυμάστου φιλοξενίας ήτις διαστέλλει τούς Ίρλανδούς.

Έντός άλλιγου ό Γομέζ τοσοούτον έφιλιώθη μετά τού Ουάλτερ Λίντς, μόνου υιού τού δημάρχου, νέου εΐκοσι και ένός έτους ήλικίαν έχοντας, ώστε κα-

τήνησαν άχώριστοι. Διά τή προτερήματα, τας πρόκίλας γνώσεις, τήν γενναιοτήτα, τώ εύγενέ και άρρενωπόν του νέου Ουάλτερ, πάντες τής πόλεως οι κάτοικοι ήγάτων αυτόν. Είχεν όμως και μεγάλα έλαττώματα: ήτο, παραδείγματος χάριν, έκδοτος εις τας ήθονάς, έπληρούτο εύκόλως ένθουσιασμού κατά πάσαν σφοδράν έντύπωσιν, και μετεΐχε δυστυχώς τού γενικού σχεδόν πάθους τών συμπολιτών του, ήτο δηλαδή εις άκρον φιλέκδικος.

Ο Ουάλτερ έλάτρευε τότε νέαν τινά καλουμένην Άγνήν Σέριδαν, μεθ' ής έμελλε να συζευχθ. Ολίγως δε ήμέρας πρό τής τελετής τού γάμου ό πατήρ αυτού συνεκάλεσεν εις δείπνον πολλούς και μετ' αυτών τόν Γομέζ, τήν Άγνήν Σέριδαν και τούς γονείς τής. Πολλάκις, διακρούοντας τού γεύματος, ό Ουάλτερ ένόμισεν ότι ή νέα και ό Ισπανός υπέκλεπτον τώ βλέμμα. Και ζηλοτυπήσας υπερβαλλόντως άπήλθε τήν έπισύσαν εις τήν οικίαν τής Άγνης, και επέπληξεν αυτήν ώς άπιστον. Η δε νέα, όργισθείσα διά τήν άδικον αυτήν έπιπλήξιν, και διά τούτο άπαξιάσασα, ως αι πλείστοι τών γυναικών, να δικαιολογηθ, άφηκεν αυτόν έχοντα τας υποφίας του. Δέν προέβλεπεν ή ταλαίπωρος Άγνή τήν διπλίαν καταστροφήν ήν έδύνατο να προλάβη εάν ήτο όλιγώτερον φιλότιμος: δέν προέβλεπεν ότι άντι πέπλου νυμφικού έπλεκεν εις έκυτήν πέπλον πένθους.

Τώ έσπέρας τής επισύσης διαβάς ό Ουάλτερ πικρά τήν οικίαν τής Κ. Σέριδαν, είδε τόν Γομέζ έξερχόμενον. Και ήσθάνθη τοσαύτην ζηλοτυπίαν, ώστε επέπεσεν έμμανώς επί τόν ταλαίπωρον φίλον του. Ούτος δε, προσβληθείς αθνης, και μη άναγνωρίζων τήν φωνήν τού Ουάλτερ, ως άλλοιωθείσαν ύπό τής μανίας του, έρόντισε να σωθ η φεύγων προς μέρος άπόκεντρον πλησίον τής θαλάσσης. Άλλ' ό Ουάλτερ τόν κατεδίωξε: και ενώ εκείνος έφθασεν εις τόν αίγιαλόν, ό Ίρλανδός ένέπηξεν έχχειρίδιον εις τήν καρδίαν τού φίλου του και τόν κατεβύθισεν εις τήν θάλασσαν. Τήν επαύριον τώ πτώμα έξεβράσθη ύπ' αυτής, και πολλοί τώ άνεγνωρίσαν.

Ένώ δε τώ πτώμα τού Γομέζ έκυματιζετο, τί έγινετο ό δολοφόνος; Οτε άνενηψεν από τής μανίας του, ότε κατεμέτρησε τώ μέγεθος τού κακούργηματός του, ένόησε τώ χάος εις ό βύθισεν έκυτόν. Τό καθήμαζόμενον φάντασμα τού φίλου του φέροντος πρῶμα δεινόν επί τού στήθους, παρουσιαζόμενον άδιακόπως προς αυτόν, έλεγεν: « Ουάλτερ ήμην άθώος, και ή Άγνή είναι φερώνυμος. » Καθ' όλην εκείνην τήν νύκτα ό φονεύς περιεπλανήθη εις τά δάση, βασανιζόμενος ύπό τής φρικτοτέρας τών Ολίψων. Άναμνησθήκετο ότι έν ριπή οφθαλμού έξεφανίσε μόνος πάσαν τήν μέλλουσαν αύτου εύδαιμονίαν, πάσας τας άπολαύσεις εις ός απέβλεπε, πάντα τόν μακάριον βίον όν έμελλε να διανύσ η μετ' τής Άγνης και τών καρπών τής μετ' αυτής ένόσειός του. ό,τι ήτο άγενής και έχθιστος δολοφόνος, όνειδος και έξουθένημα τής οικογενείας αύτου: ότι κατήσχυνε τας πολιάς τρίχας τού πατρός του, και έίλικυσεν επί τήν κεφαλήν του τας κατάρας όλο-

(\* ) Έλλέθ. Περιήγ. Ήλιακών. Τόμ. Γ'. Κεφ. Α'.

κλήρου τής πόλεως ήτις τόν ήγάπα. Άλλ' επί τέλους, άποφασίσας να παραδοθ η εις τήν δικαιοσύνην, και ν' άπονίψη τώ έγκλημά του διά Οανάτου έπονειδίστου, ήσθάνθη άνακούφισιν τινά.

Τοιαύτα έχων κατά νόον διευθύνθη από προΐας προς τήν πόλιν ήτο δε πλησίον τών πρώτων οικιών ότε άπάντησε πλήθος ανθρώπων μεταξύ τών όποιών είδε και τόν πατέρα του έριππον, περίξ έγρητα πολλούς χωροφύλακας: ούτοι άπαντες περιήρχοντο ζητούντες τόν φονέα: άλλά τίς ήτο; πάντες ήγνούσαν. Ο δήμαρχος, άμα ιδών τόν υιόν αύτου, έδραμε προς αυτόν. Ούτος δε, κάτωχρος και κλονούμενος, έκυψε τήν κεφαλήν και ήκουσε ταύτα:

—Ίέ μου, γνωρίζεις τώ μέγα δυστύχημα; ό ταλαίπωρος φίλος σου έδολοφονήθη τήν παρελθούσαν νύκτα. Ίδού τώ σώμα του τώ όποϊον μεταφέρεται. Ένοώ ό,τι τά λόγια μου σε ταράττουσιν. Άλλ' πρέπει να εύρωμεν τόν ένοχον. Και επειδή σύ έγνωρίζεις καλώς τας εξεις του, ίσως δυνήθης να δώσης πληροφορίας ικανάς να οδηγήσωσι τας έρεύνας ήμων. Βιπέ, έχεις υποφίας;

Και άμέσως πάλιν συνεκροτήθη έν τή καρδία τού νέου. Επειδή δε ούδεις έγνωρίζε τώ έγκλημά του, ή ζωή και ό θάνατός του εξήχτηντο από τών ιδίων αύτου χειρών. Ίπρησε τάχα να σώση έκυτόν, ή να ικανοποιήση τήν δικαιοσύνην; άλλ' άνοήσας μετ' μικρόν τήν κεφαλήν, άνέκραξεν:

— Ο δολοφόνος, είμαι έγώ! Άνθρώπινας κάλαμος δέν δύναται να παραστήση τί ήσθάνθη τήν ώραν εκείνην ό ταλαίπωρος πατήρ. Νέφος μαύρον έκάλυψε τούς οφθαλμούς του, και άν δέν τόν συνέτρεχον οι χωροφύλακες θα κατεκυλιστο από τόν Ίππον του. Καθό δήμαρχος ήτο ό μόνος δικαστής τής πόλεως, διότι, κατά τούς νόμους τού αίώνος εκείνου, ό δήμαρχος ήτο άνώτατος δικαστής πασών τών πολιτικών και έγκληματικών υποθέσεων. Και επί τινα μόν ώραν κατελήθη ύπό τών πατρικών αίσθημάτων άθθονα δάκρυα κατέβρεξαν τας παραϊάς του, και έν τή καρδιά του έζήτη χάριν ύπερ τού υιού του: μετ' μικρόν όμως άνεμνήσθη τού έρχου έν έδωκεν ένώπιον Θεού και άνθρώπων να διανέμη άπρόσωπολήπτως τήν δικαιοσύνην. Οθεν άπεφάσισε να θυσιάση εις τά καθήκοντά του πᾶν προσωπικόν συμφέρον, και διέταξε τούς χωροφύλακας να συλλάβωσι τόν υιόν του.

Και διευθύνθησαν πάντες προς τήν φυλακήν, έν μέσφ άπειρου πλήθους θεατών, τών μόν έπευρημόντων τήν διαγωγήν τού δημάρχου, τών δε μεμφομένων αυτών ως άκαμπτου, και οικτειρόντων τόν προσωριλή αυτών νέον μέλλοντα ν' αποθάνη έν τούτ η ηλικία.

Πλην δε φηίωσιν εις τήν φυλακήν, ό δήμαρχος υπέστη και νέαν δοκιμασίαν, ιδών έρχομένης τήν σύζυγον, τήν θυγατέρα του, και τήν μηστήν του καί βλέπης ρόντα τά δάκρυά μου, ουχ ήττον ό Ουάλτερ. Οτε είδον τόν νέον δεσμιον, κάτωχρον, σχεδόν άναίσθητον, και βαδίζοντα μεταξύ δύο σειρών χωροφυλάκων άρχικην φωνήν όδονησαν και αι τρέψι γυναικας: ή δε Άγνή έλειποθύμησε. Πάντες

έκρόπτοντο, και οι χωροφύλακες αύτοι έδάκρυον. Μόνος ό δήμαρχος ίστατο άδίωσειστος, ως έχων τήν πεποιθήσιν ότι έμελλε να εκπληρώση χρέος ίερόν.

Η δίκη έγινετο μετά τινας ήμέρας, και ή μικρά πόλις Γάλουαϊ είδε Ορνούσα πατέρα δικάζοντα, ως πάλαι ό Βρούτος, τόν μόνον υιόν του, και ίός εκείνος καταδικάζοντά αυτόν εις θάνατον. Και έδάκρυσε μόν ό πατήρ και παρ' άλλον ότε άπήγγειλε τήν καταδίκην να λειποθυμήσ η άλλ' ανέλαθε ταχέως τήν γενναιοτήτά του.

Άλλά και τότε δέν έτελειώσαν αι δοκιμασίαι τού γενναίου και άκαρού δειμάρχου. Μη έννοϊν ό όχλος τώ μέγεθος τής άρετής του, έκραύγαζε κατά τής άποφάσεως και καταψηφίζετο τού δικαστού: έπιμένον δε εις τήν άπολύτρωσιν τού ένόχου, έδραμαν άθρόως εις τήν είρατήν ίνα καταδαφίση και αύτήν τήν παρκαυμένην τού δημάρχου οικίαν. Οι χωροφύλακες ως και τινες στρατιώται συνελθόντες έν τάχει κατόρθωσαν ν' άποκούσωσι τήν πληθος, τώσω μάλλον παραφερόμενον έσφ εΐνε γνώσθη ότι ό έγκληματίας έπεθύμει να ζήση. Είς τας μανιακας ταύτας απαιτήσεις τού όχλου σσηνωθήσαν μετ' μικρόν και αι παρακλήσεις τών προυχόντων τής πόλεως και τής επαρχίας, τών συγγενών και φίλων τού δημάρχου. Άλλ' αυτός έμμενεν άκαμπτος. Η προς πάντας άπάντησής του, υπήρχεν ή αυτή: « ως άνθρωπος, πάττω ως πύτηρ κλάω: ως δικαστής όμως κανχθώμαι ότι εκπληρω τώ καθήκόν μου. Ο νόμος ώφίλισην ή άπόφασις άνηγγέλθη διά τού στόματός μου. Και έννοώ μόν ότι θα εΐση τόν θάνατόν μου: πρέπει όμως να εκτελεσθ η ένογος πρέπει άφέντα; ν' αποθάν η ».

Τήν προτεραίαν τής εκτελέσεως τής καταδίκης ό δυστυχής πατήρ άπήλθεν έν κρηό τής νυκτός εις τήν είρατήν συνοδευόμενος και ύπό τού πνευματικού. Κλείσας δε τήν θύραν, και θεις τώ κλειδίον εις τώ θυλάκιόν του έκάθησας πλησίον παραθύρου. Τότε ό κατэдίκος πλησίον τών πατέρα τού σχεδόν ήμιθανής, ήρώτησεν εάν έμενέ τις σατήριος έλπίς.

— Όχι, υίέ μου, άπεκρίθη ό δήμαρχος: όχι, υίέ μου, δέν σε μένει πλέον έλπίς εις τόν κόσμο τούτον. Ο νόμος άπεφάσισε και ή άπόφασις του θα εκτελεσθ η άφέντως αθριον τώ πρωί. Επί εΐκασιν έτη ηύχθην προς Θεόν ύπερ σου, παρακαλών αυτόν να σε άναδείξη αγαθόν, δίκαιον και συνετόν. Άλλ' άρχικαιν οίς είδα, δέν εΐδόκησε να με εΐσαφομένον αυτόν ως άκαμπτου, και οικτειρόντων τόν προσωριλή αυτών νέον μέλλοντα να πτω τώ πικρότερον τών ποτηρίων! Αν δέν ήμην δικαστής σου, ίσως έζήτουν από τόν βασιλέα τήν χάριν σου, άν και δολοφόνου. Ή επαναλέγω όμως ότι πρέπει ν' αποθάνη: Αν σου ζυγον, τήν θυγατέρα του, και τήν μηστήν του και βλέπης ρόντα τά δάκρυά μου, ουχ ήττον ό Ουάλτερ. Οτε είδον τόν νέον δεσμιον, κάτωχρον, μάς μένω σταθερός εις τήν άπόφασίν μου. Αν ύψωσον λοιπόν όλην σου τήν διάνοιαν εις ουρανό, και παρακάλεσον τόν ύψίστον: να μη κλείση τας αίώνιους σηνάς του εις σε, όστις δέν ερεβήθη: να

— Όχι, υίέ μου, άπεκρίθη ό δήμαρχος: όχι, υίέ μου, δέν σε μένει πλέον έλπίς εις τόν κόσμο τούτον. Ο νόμος άπεφάσισε και ή άπόφασις του θα εκτελεσθ η άφέντως αθριον τώ πρωί. Επί εΐκασιν έτη ηύχθην προς Θεόν ύπερ σου, παρακαλών αυτόν να σε άναδείξη αγαθόν, δίκαιον και συνετόν. Άλλ' άρχικαιν οίς είδα, δέν εΐδόκησε να με εΐσαφομένον αυτόν ως άκαμπτου, και οικτειρόντων τόν προσωριλή αυτών νέον μέλλοντα να πτω τώ πικρότερον τών ποτηρίων! Αν δέν ήμην δικαστής σου, ίσως έζήτουν από τόν βασιλέα τήν χάριν σου, άν και δολοφόνου. Ή επαναλέγω όμως ότι πρέπει ν' αποθάνη: Αν σου ζυγον, τήν θυγατέρα του, και τήν μηστήν του και βλέπης ρόντα τά δάκρυά μου, ουχ ήττον ό Ουάλτερ. Οτε είδον τόν νέον δεσμιον, κάτωχρον, μάς μένω σταθερός εις τήν άπόφασίν μου. Αν ύψωσον λοιπόν όλην σου τήν διάνοιαν εις ουρανό, και παρακάλεσον τόν ύψίστον: να μη κλείση τας αίώνιους σηνάς του εις σε, όστις δέν ερεβήθη: να

χόσος τὸ αἷμα τοῦ ὁμοίου σου, ἐκείνου τὸν ὅποιον εἶχον δευθῆ ὡς ἄλλον υἱὸν εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ τὸν ὅποιον ἐπρεπε νὰ θεωρῆς ὡς ἀδελφόν σου. Ἐπὶ τούτῳ ἦλθον ἐδῶ μετὰ τοῦ σεβασμίου τούτου ἱερέως, ἵνα παρακαλέσωμεν τὸν Θεὸν νὰ σὲ ἐνισχύσῃ ὅπως ὑποστῆς μετὰ καρτερίας καὶ χριστιανικῆς ὑπομονῆς τὴν ποινὴν σου.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν προσεκάλεσε τὸν ἱερέα νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ψυχῶν ῥαγούντων, καὶ νὰ προσεύξῃ πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τῆς συγχωρήσεως τοῦ ἐνόχου. Ἀλλὰ καὶ ὁ νέος προσηγγίσθη μετ' αὐτῶν, καὶ ὑψώσας τὸν νοῦν πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀπεσπάρθη τῶν ἐπιγείων ἀπὸ τῆς ἔσρας ἐκείνης.

Τὴν αὐγὴν θύρουβός τις ἀνήγγειλε τὴν ἀφίξιν τῶν χωροφυλάκων, καὶ μετὰ μικρὸν ἐκρούσθη ἡ θύρα ὑπὸ τοῦ δαίμου. Ὁ δῆμαρχος ἠνέωξε μόνος, καὶ τὸν ἐβόηθησε νὰ ἀποβάλλῃ τὰς ἀλύσεις τοῦ υἱοῦ του. Ὁ δῆμιος περιέβηλε μετὰ τοῦ βρόχου τὸν λαίμῶν τοῦ καταδίκου. Μετὰ ταῦτα ὁ πατήρ, θεὸς αὐτῶν μεταξὺ τοῦ ἱερέως καὶ αὐτοῦ, κατέβη μικρὰν κλίμακα, σπριζομένου τοῦ νέου ἐπὶ τῶν βραχιόνων καὶ τῶν δύο.

Ὅτε δὲ ἐφθασεν εἰς τὴν πόλιν τῆς φυλακῆς, ὁ ταλαίπωρος πατήρ ἐβρέθη ἐκτεθειμένος καὶ εἰς νέαν προσβολὴν, τὴν ὅποιαν, εἶναι ἀληθῆς, προσέβλεπεν. Ἡ ἀθλία τοῦ νέου μήτηρ ἀφοῦ εἰς μάτην ἐκλαυσεν, παρεκάλει, μετεχειρίσθη ἐν λόγῳ πάντα τρόπον ἵνα δυσηπύσῃ τὸν ἀδυσώπητον πατέρα, κατεχομένη ὑπὸ τοῦ ἐνθερματάτου αἰσθηματός τῆς μητρικῆς στοργῆς, παρέλαβε μετ' ἐαυτῆς πάντας τοὺς συγγενεῖς τῆς, καὶ τοὺς κατέπεισε νὰ ἀντισταθῶσι διὰ τῆς βίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδίκης τοῦ Οὐάκτερ. Μετέβησαν λοιπὸν ἐνοπιοὶ εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἐπειδὴ μέγας ἄλλος ἀριθμὸς πολιτῶν συνηρόθη μετ' αὐτῶν, ἐξήτησαν μεγαλοφώνως τὴν χάριν τοῦ καταδίκου. Πᾶς ἄλλος ἐκτὸς τοῦ δημάρχου τῆς Γάλλουαι θὰ ἐνέειδεν εἰς τὸ ρουάσσον ἐκεῖνο πλῆθος· ἀλλ' αὐτὸς διατελὼν ἀκαμπτος, παρεκάλει τὸν λαὸν νὰ ὑποταχθῇ εἰς τοὺς νόμους. Ὁ λαὸς ὅμως ἀντὶ ὑποταγῆς κατέβαλεν εἰς ἔδαφος τὴν ἀγχόνην, καὶ ἤρπασε τὸν δῆμιον.

Ἰδὼν ὅτι καθίστατο εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἀδύνατος ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς, ὁ δῆμαρχος, κατασταλαῖς καὶ τελευταῖον τὰ πατρικά του αἰσθήματα, ἀπεφάσισε νὰ ἐκτελέσῃ μόνος τὴν καταδίκην. Ὁθῆσας λοιπὸν τὸν υἱὸν του εἰς τὴν φυλακὴν, ἐκλείσει τὴν θύραν καὶ ἀναβὰς μετ' αὐτοῦ κλίμακα ἐλικασιδῆ, ἦλθεν εἰς παράθυρον ἰσόπεδον πρὸς τὴν ὀροφὴν, καὶ κείμενον ἐπὶ τῆς πλατείας ὅπου ἦτο σεσαρωμένον ἄπειρον πλῆθος. Ἐπειδὴ δὲ πάντες ἐνόμισαν ὅτι ὁ δῆμαρχος ἔμελλε καὶ πάλιν νὰ προτρέψῃ αὐτοὺς νὰ ἰσχυάσωσιν, ἤρχισαν ἐν νέου νὰ κρουγάζωσι καὶ νὰ ὑβρίζωσιν. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν φρίκην τῶν θεατῶν ὅτε εἶδον αὐτὸν δέοντα σχοινίον εἰς ἀγκυστρον, προσηλωμένον ἐξωθεῖ τοῦ παραθύρου, καὶ περιβάλλοντα μετὰ τῆς ἐτέρας ἀκρας τὸν λαίμῶν τοῦ υἱοῦ του! Πάντων αἱ γλῶσσαι παρέλυσαν· οὐδεὶς ἀνέπνευσε· σιωπὴ θανάτου ἐβασίλευσεν.

εἰς τὴν πλατείαν. . . Ὁ πατήρ ἠσπάρθη καὶ τελευταῖον τὸν υἱὸν του, καὶ μετὰ γενναϊότητος ὑπερανθρώπου τὸν ὠθησεν ἐκτὸς τοῦ παραθύρου. . . Ὁ νέος ἀπὸ πρηνίσθη.

Ὁ ἀπρόμητος δῆμαρχος ὑπέθεσεν ὅτι θὰ τὸν ἐφόνευεν ἀμέσως τὸ πλῆθος. Αὐτὸ ὅμως θαυμάζον τὴν μεγίστην αὐτοῦ ἀσπίσιν εἰς τὸν νόμον, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐξετέλεσε τοιαύτην πράξιν ἀπροσωποληψίας ὅποιος δὲν εὕρισκετο παράδειγμα εἰς τὴν ἱστορίαν, ἀπεχώρησεν ἐν εἰρήνῃ.

Ἡ νέα Ἀγνή Σέριδιαν, ἥτις ὑπῆρξεν αἰτία ἀνωτάτη τῆς τρομερᾶς ταύτης τραγικῆς σκηνῆς, ἀπέθανεν ὑπὸ λύπης μετὰ τινα χρόνον. Ὁ δὲ δῆμαρχος παραιτηθεὶς τῆς θέσεώς του τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του, ἐκλείσθη ἐν τῇ οἰκίᾳ του καὶ ἐχωρίσθη ἀπὸ πάσης τῆς καιωνίας ἐφ' ἑλῆς του τῆς ζωῆς.

Ἡ οἰκία του σώζεται καὶ νῦν εἰς Γάλλουαι, εἰς τὴν ὁδὸν Lombard-Street, γνωστὴν ἔτι ὑπὸ τὸ ὄνομα Dead Man's Lane, ἡ ὁδὸς τοῦ ἀποθανόντος ἀνθρώπου. Ἀνοθεν δὲ τοῦ μέσου παραθύρου ὑπάρχει κεφαλὴ τεθνεώτος καὶ δύο ὄστα συνεσταυρωμένα ἐπὶ μέλανος μαρμάρου.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐξετελέσθη τὴν 2 Νοεμ. 1493.

Ὁμολογητέον ὅτι ὅσα ἀξία θαυμασμοῦ ὑπάρχει ἢ ὑποταγῆ εἰς τὸν νόμον τοῦ δημάρχου τῆς πόλεως Γάλλουαι, τῶσα ἰδιότροπος καὶ πάντη ἐναντία πρὸς τὰ πατρικά αἰσθήματα φαίνεται ἡ τοσαύτη αὐτοῦ ἐπιμονὴ εἰς τὸ νὰ θανατώσῃ τὸν υἱὸν του. Τὸ καθ' ἡμᾶς, πατέρας ἐπίσης ὄντας, ἠθέλομεν προτιμᾶσαι τὸ παράδειγμα Ζαλεύκου τοῦ Λοκρῶν νομοθέτου. Οὗτος εἶχε θεσπίσει· Τὸν μοιγῆν' ἐλόγητα ἐκκόπτεισθαι τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐπειδὴ δὲ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀλοῦς ἐπὶ τῷ ἀμαρτήματι τούτῳ, ἔμελλε πείσασθαι τὰ ἐκ τοῦ πατρώου νόμου, ὁ πατήρ, ἵνα μὴ διαφθάρῃ τὸ ἀπαξ κεκυρωμένον, ἀλλὰ καὶ ἵνα μὴ ὁ παῖς αὐτοῦ τυφλωθῇ τελείως, ἀντέδωκε τὸν ἐαυτοῦ ὀφθαλμὸν ὑπὲρ τοῦ ἐτέρου τῶν τοῦ νεανίσκου (\*). Ἰσως μάλιστα δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν περὶ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ δημάρχου τῆς πόλεως Γάλλουαι τὸ γνωστὸν βῆτον Summum jus, summa injuria.

(\*) Διδ. Ποικ. Γεωγρ. Βιβ. ΙΓ'. Κεφ. κδ'.